

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sermones quadragesimales de peccatis, etc

Caracciolo, Roberto

[Offenburg], 5. Jan. 1496

Sermo XXI - Sermo XXX

[urn:nbn:de:bsz:31-311716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-311716)

mus. q' celū terrā cōspiciunt. q' mentem
 a r' rationem habent. q' r' ipm q' hec oia
 cōdidit in q'ram. Tandē em ipse nos o
 neratos obrutos q' peccatis r' a cōtēpla
 tōe sue lucis auersos. ac tenebray. id ē
 iniquitatis delectatōe cecatos nō ideo de
 seruit. Nō itaq' vbi sūū q' est vni' c'p
 fili'. Quo p nobis assūpta carne nato
 atq' passo a peccis oib' mādaremur. ei'
 q' spū in cordib' nris dilcēde pfusa. oī
 bus difficultatibus sup'a. in eterna re
 quie in cōtemplatōe ei' ineffabilē dulce
 dūcē inuēire. n'. Que corda. q' lingue ad
 agendas ei' grās satis esse cōtendāt. hec
 ille. Erubescant' igit' nos gratos deo r' de
 inde hoib' is nobis bñficiatib'. vt sic re
 gnū acq'ram' eternū. In q' iesus dei fili'
 cū patre et spūsancto viuūt in secula se
 culoz Amen.

Sabbato tercie hebdomade. De sup
 bia spernētū cōsilia. r' in suo sensu cōfi
 dentū. Sermo vigesimus primus

Dissipauit
 substantiā suā. vba sunt re
 demptoris nri originaliter
 Lu. xv. ca. r' in euāgelio hodierno. Na
 ber hoc. p'riū mēs sup'boz vt tanti exi
 met. p'riā prudentiā q' oia cōsilia sapi
 entū derelicta. Tū audire debent qd scri
 bit' in. c. Canonū. et de cōstitutiōib'. r'
 in ca. ne inmitaris. r' viij. q. j. in. c. sciēdū
 Ne inmitaris prudentie tue. prudentie sue
 innitit' q' ea q' sibi agēda vel dicēda vidē
 rur parz decretis p'ponit. Ideo in
 hoc s' mone d' sup'bia spernentium consi
 lia dicem' ex q' innumera solēt dāna p
 uenire. Sicur parz in filio adolescente
 q' patris saluberrima monita refugiens
 cū ignominia r' gūi dāno. cōsūpsit sub
 stātiā suā. quod nō euenisset si acq'siuif
 set. cōsilio illi' q' tenerrime diligebat eū.
 Ut igit' corda oim būllent ad cōsilia

necessaria eep' etēda p'ponem' de ipō cō
 silio tria mysteria declaranda.

Primū dicit' exhortationis

Secūdū dēterminatōis.

Tercium conditionis

Comendat' cōsiliū voce oimniū
 scripturaz. Et de septe generib' consili
 orum

Primū mysteriū de cōsilio decla
 randū dicit' exhortatōis. Omī
 q' ppe scriptura diuina r' huma
 na nos hortat' vt cōsiliū in reb' gerēdis
 experam'. dānatq' illos q' suo sensu du
 cūt. Tū sapiēs. Prover. ij. c. ait. Cōsiliū
 custodiat te r' prudentia suabit te. Et. viij.
 ca. Ego sapia habito in cōsilio. Et. xi. c.
 Erit sal' vbi mltā cōsilia. Et. xij. c. Tū
 stulti recra in ocul' eius. Qui aut' sapiēs
 est audit cōsiliū. Et. xij. c. Qui agit oia
 cū cōsilio regit' sapia. Et. xv. c. Dissipā
 tur cogitantes vbi nō est cōsiliū. vbi vō
 ples sunt cōsiliarij cōfirmant. Et. xix. c.
 Audi cōsiliū r' suscipe disciplinā vt sis
 sapiēs in nouissimis tuis. Et. xx. c. Lo
 gitorēs cōsilijs roborant. Et. xxij. ca.
 Erit sal' vbi mltā cōsilia. Et. xxvij. ca.
 Bonis amici cōsilijs ania dulcorat. Et
 Eccl. xxxij. c. Fili sine cōsilio nihil facias
 r' post factū nō penitebis. Et. xxxvij. ca.
 Tū oēm actū pcedat cōsiliū stabile. Et
 Cassiodor' lib. j. eplaz. Plimū laudis
 hoies morib' suis applicat' q'ries d' nego
 ciorū meris ab. gēres ad pitor' cōsilia d'
 currūt. Et Hieronym' sup' illo verbo
 Isa. iij. c. Et cōsiliari' nō ē tibi. ait. Bre
 ci poete laudabil' sapie dixerūt p'mum
 esse beatū q' p se sapiat. scdm q' sapiētes
 audiat. Qui aut' vtraz caret hūc inuulē
 esse tā sibi q' alijs. Et Cicero in lib. de se
 necute. Nō virit' nō velocitatib' aur
 celeritate corp'oz rez magne gerūtur. sz
 cōsilio antiquoz r' scia. Et Terentius
 Dia prius experiri cōsilio q' armis sa
 pientē decet. Et. ff. de repudijs. l. ij. Du

hū nō est oīa q̄ cōsilio recte gerunt iure meritoq; effectu r̄ firmitate mei. et. L. de sacrosanctis eccl̄ijs. l. Placet. et. L. de incestis nuptijs. l. Nō dubiū. Dia q̄ prudenti cōsilio sūt bono fine pagunt. Et. L. ne fili. p̄ p̄re. in auctērica habita. Sapiētū cōsilio mūd^o illuminat. Sz p̄ hui^o p̄tis dēlectabili amplitatōe notare debemus q̄ sunt septē cōsilia.

¶ Primū internale.

¶ Secundū particulare.

¶ Tertū civile et familiare.

¶ Quartū generale.

¶ Quintū puinciale.

¶ Sextū episcopale.

¶ Septimū monachale.

¶ Primū est cōsiliū internale qd̄ q̄s fac̄ i se mēte. cū vicz aliqd̄ occurrit agēdū dubiū inuestigat ratio si illd̄ est bonuz vel malū. Et si bonū q̄bus medijs sit v̄ tendū r̄ silia. r̄ in h̄ recurrendū est ad deū. Un̄ L. hobie. iij. c. d̄. Dm̄ tpe benedic deū et pere ab eo vt vias tuas dirigat. r̄ cōsilia tua in ip̄o p̄maneat. Et. L. cci. xix. ca. In orōne cōfitebit̄ d̄no r̄ ip̄e diriger cōsiliū ei^o. Quicūq; igit̄ v̄l m̄mōnia h̄bere v̄l ingredi religiōem intēdit v̄l a patria discedere p̄ q̄cūq; honesta cā p̄ponit ad deū cōfugiat r̄ ab ip̄o cōsiliū erpostuler. ¶ Legim^o de h̄o fr̄at̄ico q̄ dū orabat an̄ imaginē crucifixi in eccl̄ia sc̄i damiani dicebat hec v̄ba. O alto e gloriofo dio illumina le tenebre del cor mio. Donami fede diricta sperāza certa e charita p̄fecta. senno e cognosci mēto che io facia la tua sancta volūta. ¶ Secūndū est cōsiliū particulare qd̄ alter ex hiber alteri. Lū cū q̄s nō est sibi sufficiens ad cōsiliū capiendū circa agēda ab alio cōsiliū accipe d̄z. Quinimo circa p̄pam vitā r̄ obscura p̄mētia ad cōsiliaz sibi credere nō d̄z. sed cōsiliari cū p̄tis r̄ bonis vel libris doctoz. Un̄ L. hobie. iij. c. dicit. Cōsiliū a sapiētē q̄ requēre.

Dicit autē q̄s sapiēs dupliciter. Uno mō fm̄ qd̄ alio mō simpliciter. Sapiēs fm̄ qd̄ d̄i qui h̄i iudicat de fine alicui^o art̄is l̄ misterij. r̄ d̄ his q̄ ducūt ad illū finē. Et sic d̄i sapiēs medic^o q̄ h̄i iudicat d̄ sanitate r̄ de medicinis cōferentib^o ad eā. Et sapiēs negociator qui h̄i iudicat de lucro acquiredo r̄ de medijs ad ip̄m. et sic de alijs. Sed sapiēs simplr̄ dicit q̄ h̄i iudicat de vltimo fine vite h̄iane q̄ ē d̄ r̄ de p̄ducētib^o ad eū. Et hic ē ver^o sapiēns r̄ virtuosus. Quia igit̄ L. hobias dicit a sapiētē sine alia additōne p̄mo et p̄ncipalr̄ cōsiliū q̄rendū est a sapiētē id ē docto i fac̄ cōsiliē. Neq; em̄ a medi co q̄rit q̄s cōsiliū de negociatōe. Sz a docto negociatore. Nec a negociatore de medicinalib^o sed a perito medico. r̄ sic de alijs. Multo maḡ de p̄mētib^o ad aiām. vbi sūt maiorā dubia r̄ maḡ p̄culosa nō d̄z q̄s indifferēter cōsiliū q̄re re a q̄bus cūq; sed v̄tuois doctis r̄ p̄acticis. Un̄. L. cci. xxxvij. c. d̄. A cōsiliario malo sua aiām tuā. id ē caue tibi. Et q̄ sunt mali cōsiliarij a q̄b^o cauendū ip̄e declarat cū sc̄t. Lū viro irreligioso tracta de sc̄itate. r̄ cū iniusto de iusticia r̄ cū ml̄ere de his q̄ emulat. Lū timido de bello. cū negociatore de traicēōe. Lū emptore de v̄ditōe. cū viro inuido d̄ r̄ r̄ijs agēdis. Lū impio de pietate. cū ibo nesto de honestate. Lū suo pigro d̄ ml̄ta opatōe. Nō arēdas his in oīni cōsilio. Et ex h̄ vltimo dicto p̄z q̄ p̄fata locuto est p̄romā. q̄si diceret. cū p̄dictis nō habeas cōsiliū. Et s̄ dicit. L. o bo ni cōsiliū statue tibi. ¶ Sciendū insuper q̄ illud qd̄ dicit. Prouer. xi. Ibi salus vbi multa cōsilia. nō sic intelligendū est q̄ ad incipientes h̄i facere r̄ simplices tanq̄ q̄s ml̄toz. hoīm seu a nullis debe at inq̄rere cōsiliū de directōne vite suē nā h̄ faciēs audier̄ diuersa cōsilia r̄ q̄n̄ q̄s tria. vñ in mēte sua cōfundet nesciēs.

qd magis sequitur. **T**erciu e cociliu ci-
 uile z sedare. qd fit i cocitantib⁹ z vniuer-
 sitatib⁹. Necbn em pnt regi ciuitates
 z regna absqz cocilio. vñ qlibz tpe pnci-
 pes trectores ciuitatu vsi sut consilijs.
Na z Salomō sapiētissim⁹ cociliarios
 habuit. qz cociliu qz Roboam fil⁹ ei⁹
 reliqz magnā pte regni amisit. vt h⁹ iij.
Parak. iij. c. **D**e Rhomanis au: scri-
 bit in Polierato. qz romul⁹ cōdita ciui-
 tate quā ex suo noie romā vocauit. cen-
 tū ex senatorib⁹ elegit qz cocilio oīa age-
 ret qz senatores pp: senecures ptes
 ob silitudinē cure noiauit. Quoz noia
 aureis lris cōscripta erāt. ptes qz cōscri-
 pti appellabāt. qz alios sapia erate et
 affectu pino pcedebāt. Et Hester. j. c.
 scribit qz septem sapiētes ex more regio
 aderāt regi assuero sp sciētes leges aciu-
 ram maior. qz cocilio cūta facebat. **I**
Narrū est cociliū generale. illd. s. qd
 fit pte pte papa vl ei⁹ legato ad h⁹ spālū
 deputato a papa vniuersib⁹ epis z alijs
 platis plimis pur ipse ordiauit. Et istd
 nō pōt celebrari nisi aucte pape. vt prz
 di. xvij. p. torū. Als nullū est z nō cocili-
 uū s3 cociliabulū z synagoga sathane di-
 cere z esse. Tū di. xvij. **P**elagi⁹ papa
 ait. Multis aplicis z canonicis ac ec-
 clesiasticis instrumur regul nō debere abs-
 qz lnia romani pōntific cocilia celebrari
 s3 generalia. Quapopt nō cociliū sed
 vestz cōuētulū vel cociliabulū cassat
 z deqd i eo actu est irritū habet z vacuū
Hinc z rex Theodor⁹ cuz vocasset
 plimos epōs de diuersis puincijs ad coc-
 iliu celebrādū in vrbe ppter crimia q i
 pūgebāt ab aduersarijs z symachū ad-
 uenientes ob reuerētiā regi dixerūt h⁹ fie-
 ri nō posse. celebrare cociliū s3 specta-
 re ad symachū papā q impetebat. Et p
 suadētib⁹ ipis symacho pape vt ipse con-
 uocaret seu aucte ei⁹ cōgregarēt i consi-
 lio assensit. cis. z tū uniuersē z libez ab

illis vicijs plac⁹ z tū de clarauerū. **S**
 ad clarā noticiā de h⁹ cocilio habēdant.
Prio norādū ē qz pscis rpb⁹ i concilijs
 aderāt impatores. vt prz i discursu hi-
 storie triptite. Et. xv. di. c. Landēs. qz
 ecclia tū male poterat vti pte sua p
 pter aduersitates qz patiebat ab hereti-
 cis. qd⁹ aliqñ fauebāt z adherēbāt ma-
 gnūncipes z reges. S3 cū potuit eccle-
 sia h⁹ corerit z nō pncipes s3 pte coc-
 lia cōuocauit. Et aliqñ p impatores pte
 pte ecclia celebrata sūt cocilia. Aliqñ
 ipa rogāte z postea auctorizate. Aliqñ
 ipa ratificāte. vt parz di. xvij. p. torum.
 z maxime in. s. **H**inc etiā. **D**icitur autē
 aliqñ papa negligēte z nolēte cōgrega-
 re cociliū ad locū idoneū p aliq cā bone-
 sta z ardua iminētī ptes cōgregādi coc-
 liū spectat pmo ad oēs cardinales q p
 papā sūt maiores clerici oib⁹ alijs qbus
 cūqz. argu. ei⁹ qd legit de maiortate et
 obediētia. c. j. p. Innocentiū. Et qz cō-
 sent vnū corpus cū co qsi sede vacante
 videt ad eos spectare talis ptes. **S**e-
 cūdo spectat ad patriarchas. z pcpue
 ad cōstantinopolitanū. **C**um sedes est
 pūma post romanā. vt prz di. xvij. ca. d.
 cōstantinopolitanē. z capitul⁹ sequētib⁹.
 Quod tū intelligendū est cū catholicē
 patriarcha. **T**ercio ad impatorē. qzro
 ad reges. qzro ad alios principes. **N**a
 potestas vnus deuoluit gradatim ad
 aliū. ppter negligentā. argu. de electōe.
 ca. Lum in cunctis. Et de concess. pben/
 de. ca. ij. **U**el dicamus qz due ptes con-
 cilij in aliquo loco congregare poterūt
 z alios conuocare. iutra notata p In-
 nocentiū in ca. ij. de noui operis nuncia-
 tione. **U**bi autē papa esset heretic⁹ vl
 de heresi suspectus tūc ad cū non vide-
 tur spectare potestas congregādi consi-
 liū. argu. di. xl. ca. **S**i papa. **S**ecūdo
 norādū est qz ad hoc cociliū generale
 soluz epī z superiores sunt d⁹ necessitate

112
vocadi. vt notat Inno. 7. Jokes andre.
in. c. Graue. d. s. bendis. Et facit ad h. di.
xyij. c. Epis. 7. c. Propter cu sequentibus
Et in in prate pape puocare ena abba/
res si vult. l. xij. d. i. ca. Adrian. vbi fit
n. eno de abbanb. et d. Gregorio de cio le
git q. ad p. aliu generale. qd fecit lugdu
ni vocauerat beati Thomā de agno. et
h. rone sue eminentis scie. Impator vero
vel alios pncipes nō tenet puocare p. s.
Dnc. et. a. di. xyij. potest tamen si vult
vo care si ei videt ex pcedis ad scādala vi
tāda vt di. l. xij. s. T. 7. Tertio notādū
q. ad generale p. aliu vocadi sunt oēs epi
orbis. ex eo qd habet di. xyj. ca. j. vbi dī
q. sancti p. res in cōcilio n. eno qd fuit so
lenissimū de omi o. be terraz uenerunt.
Pōt tū numer. relin. arbitrio pape. nec
curandū de numero diminuto plator. p.
per sbū xpi dieci. Mark. xyij. vbi sūt
duo vel tres pgregati in noie meo ibi sū
in medio eorum. j. q. j. cap. Lum scriptu
ra. Et. xxiij. q. j. cap. Alien. In cōcilijs
em p. ritis in valde differēti nūero pue
nerūt epi. Aliqñ in maximo nūero. Ali
qñ fuerūt sexcenti. Aliqñ trecenti. aliqñ
ducenti. Aliqñ centū. Aliqñ q. draginta.
Aliqñ triginta. Aliqñ viginē. Aliquā
do q. ndecum epi. 7. in oibus facti sūt cano
nes. Aliqñ plures vel pauciores. Aliqñ
papa fuit pns. Aliqñ legati ex pre ipius.
In p. alio n. eno inter fuit sanc. nicola.
Aug. Sed qñ de fide agit 7. heresib. ex
tirpandis vel scismatib. q. ca est cōis oī
bus catholicis 7. oēs tangit ab oibus epi
carolicis tractari 7. firmari d. 3. 7. omēs epi
dñt ad p. aliu puocari fm illā r. g. ulā. Nō
oēs tāgit d. 3. ab oib. appzobari. dre. iuris
li. vj. Et di. l. yj. c. j. Et de his q. fuit a ma
iore pre capli. c. fi. Quarto notādū q. cō
ciliū nō pōt iudicare papā aut vi pfigere
legē. vñ. ix. q. iij. dī. Nō pōt iudicare p.
mā sedē. s. papā. nec Augustus. nec po

polus. nec Elecc. Et ibi ē. c. alioz ad idē
7. alia. Et q. die Jokes andr. q. s. nic pape
standū est qñ dicit s. nic totū cōciliū. 7. pa
pa pōt interpretari statuta p. alij 7. tollere
limitare. vt habet de scriptis. c. Statu iū
li. vj. Et glo. i. c. vbi piculū. d. electōe li.
vj. ait. Q. 3. nō sūt licitū q. papa reuocet
statuta p. alij p. tū si vult. 7. breuit i oib.
papa ē sup. p. aliu ex. ce. p. ca. heresis aut
scismatis. in q. b. iudicat papa a cōcilio.
de heresi. c. Si papa. xl. di. De scismate
h. decretū factū in p. alio p. stantēsi ecclē
brato āno dñi. M. cccc. xyij. Quarto
notandū q. multa ordinauit 7. diffinuit
ecclia in p. alij celebrat. Et vt inq. Bo
nauētura di. xy. fm li. In p. m. uua ecclia
fuerūt q. tuoz p. alia pncipalia tpe aplos
rū. vt etiā dicit q. dā glo. sup. act. Primum
fuit ad electōz Mathie. de q. fit mērio ac
tū. j. c. Scdm fuit ad electionē septe dy
aconoz. Actuū. vj. c. Tertiu ad nō ipo
nēda legalia gētib. Actuū. xy. ca. Quar
tū ad tolerāda legalia ad tps. Actuū. xxiij
ca. Postmodū s. o. tpe p. stantē 7. siluestri
pape. vt refert Sido. li. vj. et bimo. ce.
perūt p. alia generalia. Nā in p. cedētib.
ipib. p. secutiōe feruere docēdarū plebiuz
minime dabat facultas. Inde xpianitas
in deuersas hereses scissa est. q. non erat
eplis licentia p. cessa uenēdi in vñū nisi
tpe supradicti impator. Ipē em dedit fa
cultate xpianis libere pgregari. Nec ob
stat. c. Placuit. iij. q. ij. in q. ondit p. mel
chradē papā celebratū p. aliu. q. tū p. c. s. sic
siluestri. Nā vt dicit glo. 7. Archidiacono
nus p. aliu illud nō fuit ita generale. sed
celebratū cū paucis. Ex concilijs aut ge
neralibus quatuor dicitur ceteris pnci
palior. vt p. 3. di. xy. c. Lanones. s. Nice
nū Cōstān. nopolitanū. Epbesinū. 7. cal
cedonense. Decora pncipaliter cōple
ctunt fidē q. si q. tuoz. cuāgelia vel toridē
padisi flumia. de q. b. ait Grego. di. xy. c.
Sicut. Sic sancti cuāgelij q. tuoz. libros

sic q̄to: d̄ilia suscipere ⁊ venerari me
 fateor. q̄ in his velut in q̄drato lapide
 fidei structura ⁊ surgit. ⁊ cur? licet vice
 arq̄ ac̄tis norma erudit. s. in cōstitutōi
 bus eoz. Nox cōciliū p̄mū t̄recc̄toz de
 cē ⁊ octo ep̄oz s̄b cōstantino impatore p̄
 ac̄ti. In q̄ arriāe p̄fidie blasphemia d̄de
 nara est. Et ibi editū fuit symbolū parz
 in q̄ declaratū est filiū esse cōsubstantialē
 patri. Celebratū autē fuit h̄ cōciliū anno
 d̄ni. ccc. **S**ecūm cōciliū generale fuit ce
 lebratū cōstantino poli s̄b iohodofio iu
 niore centū q̄nquaginta patrū. in q̄ con
 dēnata ē heres̄ macedonij dicēis sp̄m̄s̄
 cū minorē p̄re ⁊ filio. S̄z ibi declaratū
 est sp̄m̄s̄ anicū p̄ri cōsubstantialē ac filio.
Tercū cōciliū ephesinū ducc̄toz pa
 trū s̄b Theodosio iuniorē augusto i q̄
 anathematizaz fuit Nestor? asserens
 in x̄po duas p̄sonas distinctas. b̄uanaz
 sez ⁊ diuinaz in vna p̄sona d̄ni n̄ri iesu
 x̄pi. **Q**uartū fuit cōciliū calcedonense
 sexcentoz triginta ep̄oz s̄b mariano p̄nci
 pe. In q̄ dēnata fuit eutices abbas cō
 stantinopolitanus vbi dei ⁊ carnis vnā na
 turā p̄nūcians. Et dioscor? ei? defesoz
 cū alijs hereticis. Bēda etiā in li. de r̄pi
 bus p̄ p̄dicata cōcilia numerat ⁊ alia vi
 gintiquatuor celebrata s̄b diuers? r̄pib? et
 in diuersis locis. **D**e alijs cōcilijs cele
 bratis vsq̄ ad annū d̄ni millesimū non
 ita p̄z. **C**irca 80 annū d̄ni millesimū
 t̄recc̄toz genere aleman? florētē cōciliū
 celebratū ⁊ multos ep̄os p̄f symoniam
 ⁊ fornicatōem deposuit. Nō multo post
 Gregori? septim? cōciliū celebratū. et
 Henricū impatorē ex cōdicauit. q̄ se con
 tra eccl̄iam erexit. ⁊ scisma p̄curauit ali
 um papā faciēs. **P**̄ hūc vrbān? secūd?
 cōciliū celebratū apud elaz montē. Et
 inde s̄b Nicolao papa secūdo q̄ fuit p̄
 ep̄s florentin? e? senis elect? papa ⁊ gre
 ganū cōciliū cū centū tredecim ep̄is ro
 me. in q̄berlēgan? abiurauit heresim su

am de sacramento eucharistie. de q̄ fit mē
 tio de cōse. di. ij. c. Ego Berlēgan?. **A**n
 no d̄ni. M. ccc. s̄b Innocētio sc̄do. ce
 bratū fuit cōciliū remis ⁊ petr? leonis
 papa sc̄smanic? repullus ē. Ad qd̄ sc̄s
 ma tollendū m̄lū laborauit br̄us Ber
 nard?. Ille autē petr? anacletū se fecerat
 noiari. Anno d̄ni. M. clix. **M**ortuo
 adriano papa elect? fuit alexāder t̄recc̄?
 senēsis. ⁊ tenuit cathedrā ānis vigintidū
 ob? mēsb? vndecū dieb? q̄ndecim. **A**llē
 p̄ sc̄sma creat? est q̄ dicebat octavian?
 gur? immo ⁊ tres ali? ⁊ sic erant q̄tuoz
 antipape. s. t̄recc̄toz. pascalis. calixtus et
 Innocenti?. Et durauit illud sc̄sma an
 nos sexdecim ⁊ dissensio magna fuit in
 ter Alexandr? papā ⁊ fredericū impa
 toz. Tandē alexāder pacē fecit cū impa
 toz. ⁊ q̄tuoz antipape defecerunt. **D**ie
 Alexander duo cōcilia celebratū. vnu s
 turonis in frācia. aliud rome dictū late
 ranēse. **L**pe hui? martyrio coronat? fu
 it sc̄s Thomas archiep̄s cātuarieſis.
Anno d̄ni. M. cxxv. **I**nnocenti? t̄recc̄?
 sub q̄ ceperūt ordines medicantiū cele
 bratū con alium Lateranense. in quo
 conuenere fere mille ducenti prelati. ⁊
 mlte salutifere decretales ibi editē sunt.
Anno d̄ni. M. cxxl. vel circa Innocenti
 ri? q̄ri? natione ianuenſis celebratū cō
 ciliū lugdunū ⁊ impatorē federicum ex
 cōdicauit. post quē fuit alexander q̄rtus.
Anno d̄ni. M. cc. lxxij. gregori? decim?
 celebratū cōciliū lugdunū. vbi fuerunt
 q̄ngenti sexaginta ep̄i. abbates ⁊ ali? p̄la
 ti circa mille. Et fuit ibi Bonauentura
 cardinal? q̄ mltra bona egit in reductōne
 grecoz ⁊ tartaroz. **P**̄ hūc fuit Hono
 rius q̄rtus ⁊ est vltim? in cronica mar
 tiniana. Et sic vsq̄ ad r̄ga n̄ra eccl̄ia dei
 statū fidei et bonoz moz cū cōcilijs con
 suevit stabilire. **Q**uintū est cōciliū
 puinciale. qd̄ celebrat? a metropolitano
 cū suis suffraganeis. de q̄ fit mētio dis

Secundū dicitur de secanti. Et h. q. viij. e. Si epus. Et. vij. q. iij. c. Scitote. de q. diffuse habes in summa dñi archiepi pre. iij. r. r. iij. **S**ecū est scilicet episcopus a. le qd magis vsuevit dici synodus et con. gregatio quā facit eps clericor. de dio. cesi sua. et pōt facere etiaz irredicto suo. metropolitano. Et de h. habet dis. r. viij. p. r. i. r. i. r. i. c. j. **S**eptimū scilicet est monachale. hoc est s. m. Anthoniū de. burrio et Johem de imola sup. c. Graue. extra de pben. religioz. de q. habet et. d. statu monachor. c. In singulis. r. c. **E**a. q. Sed bñdī scilicet magis vsueverunt. dici capitla generalia vt puicilia de q. bus agit in cōstitutiōib. eoz. Dicitur sūte. hec oīa vt ostendam. q. nra sit vis conci. lioz in q. libet statu dū nī cōcilia recte fi. ant et obseruet ea de q. bus dicitur etim. in sequentibus.

De quibus nō est consiliū episcopus de. quod dant septem regule. negatiue. et q. consiliū est de rebus dubijs et arduis.

Capitulum secundum

Secundū mysteriū de cōsilio de. clarandū dicit determinatio. in. q. videndū est de q. bus est cōsiliū de. mīa. te petendū. Et ad h. p. mīa. p. mo sep. tem regulas negatiuas q. s. ponit **S**iral. dus o. d. o. n. i. s. sup. iij. ethicor. s. m. in. r. e. d. o. z. **A**ristorel. **P**rima regula. Nullū p. re. r. i. n. i. est cōsiliabile eo q. postq. ē p. r. e. r. i. e. t. ē. sic necessariū q. a sua p. r. e. r. i. t. o. e. est simpli. c. i. t. e. r. i. m. u. r. a. b. i. l. e. v. n. d. e. h. s. o. l. o. p. u. a. t. d. e. u. s. i. n. g. e. n. i. t. a. f. a. c. e. r. e. q. f. a. c. i. e. r. e. s. u. n. t. **J**o. **A**risto. s. b. i. d. i. c. i. t. Nō est cōsiliari de his q. s. i. u. i. t. e. r. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. e. **S**ecūda regula. nullū casus. le vel fortuitū est cōsiliabile. q. o. m. n. e. c. a. s. u. a. l. e. r. o. t. u. i. t. u. s. e. u. e. n. i. t. p. r. i. e. r. i. n. t. e. n. t. i. o. n. e. s. e. d. o. m. n. i. c. o. s. i. l. i. a. b. i. l. e. d. e. p. e. d. e. r. e. x. i. n. t. e. n. t. i. o. n. e. f. i. n. i. s. **J**o. **A**rist. a. i. r. Cōsiliat. nul. lus de impossibilib. aliter se habere ne. q. z. de q. bus cūq. nō finis aliq. s. est. **T**er. cia regula. nullū determinatū ab arte est

Consiliabile. quia o. e. r. a. l. e. e. s. t. s. m. a. r. t. e. c. e. r. t. u. s. z. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. u. s. a. l. i. t. nō e. s. t. e. r. a. r. s. n. u. l. l. u. m. a. i. t. **C**ōsiliabile ē certum z. determinatum. **L**ūc em nō esset cōsiliabile z. dubitabile. **Q**re nullū cōsiliabile est artificiale. ars em nō dubitat q. nra ci rea artificia cō. tingat in aliq. b. q. d. a. dubia z. illa nō sūnt p. a. r. t. e. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. a. z. t. a. l. i. a. p. n. t. e. s. s. e. c. o. s. i. l. i. a. b. i. l. i. a. **Q**uarta regula. nullū operabi. le a volūtate aliena ē cōsiliabile. q. o. m. n. e. c. o. s. i. l. i. a. b. i. l. e. e. s. t. i. n. c. o. s. i. l. i. a. r. i. u. p. r. a. t. e. i. l. l. o. v. e. r. o. q. d. e. s. t. i. n. a. l. i. e. n. a. v. o. l. u. t. a. t. e. nō e. s. t. i. n. p. o. t. e. s. t. a. t. e. c. o. s. i. l. i. a. r. i. u. **Q**uinta regula. nul. lū volūtariū repētīnū ē cōsiliabile. q. o. e. c. o. s. i. l. i. a. b. i. l. e. e. s. t. p. u. s. u. m. z. t. a. r. d. u. **C**ū **A**ri. s. d. i. c. i. t. **O**pari. q. d. e. m. o. p. e. r. z. v. e. l. o. c. i. t. **C**ōsilia. r. a. c. o. s. i. l. i. a. r. i. a. i. t. e. t. a. r. d. e. **S**exta regula. nul. lū raro p. r. i. n. g. e. s. ē cōsiliabile. q. a. n. t. e. s. e. q. u. e. t. u. r. q. e. r. d. i. f. f. i. n. i. t. o. e. e. t. s. e. n. t. e. n. t. i. a. **C**ōsiliū bonū raro eueniēs expectaret. z. p. h. e. q. n. s. q. e. x. p. e. c. t. a. t. i. o. c. o. s. u. l. a. v. t. i. p. h. i. b. f. r. a. u. d. a. r. e. t. u. r. **E**t q. malū raro eueniēs timeret z. caue. ret. z. p. c. o. s. e. q. n. s. q. n. u. l. l. c. o. s. u. l. t. e. o. p. a. r. e. t. q. i. n. o. i. b. u. s. h. u. m. a. n. i. s. o. p. i. b. a. l. i. q. m. a. l. a. c. o. n. t. i. n. g. u. t. q. u. i. s. i. n. a. l. i. q. b. r. a. r. o. **S**i. c. v. i. r. u. m. d. o. m. i. r. e. c. ū. v. r. o. z. e. s. u. a. p. i. d. e. n. t. e. r. a. l. i. q. n. q. u. i. s. r. a. r. o. f. u. i. t. m. a. l. ū. q. z. v. r. o. z. i. n. t. e. r. f. e. c. i. t. v. i. r. ū. d. o. m. i. n. e. n. t. e. **E**t si o. m. n. e. s. v. e. l. l. e. t. i. s. t. d. c. o. n. s. u. l. t. e. c. a. u. e. r. e. n. u. l. l. c. u. m. v. r. o. z. e. d. o. m. i. r. e. t. **S**eptima regula. nullū certū est cōsili. abile. q. z. a. i. r. **A**risto. **C**ōsiliatur de his q. v. i. d. e. n. t. c. o. r. i. n. g. e. r. e. v. r. o. z. q. m. o. s. e. h. r. e. **S**i. m. i. l. i. t. e. r. n. u. l. l. ū. a. s. s. u. e. n. ū. z. n. a. t. u. r. a. l. i. i. n. s. t. i. c. i. t. u. s. c. e. r. t. u. s. e. s. t. c. o. n. s. i. l. i. a. b. i. l. e. **N**u. l. l. ū. q. d. e. c. o. s. i. l. i. a. t. a. n. p. n. u. t. r. i. m. e. t. o. c. i. b. ū. d. e. b. e. a. t. s. u. m. e. r. e. p. o. s. q. i. d. a. s. s. u. e. r. ū. e. s. t. z. c. e. r. t. ū. a. p. u. e. r. i. c. i. a. **C**ōs. i. l. ū. e. r. g. o. e. s. t. d. e. r. e. b. m. a. g. n. i. s. z. d. u. b. i. j. s. i. n. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. ū. q. a. d. b. o. n. ū. f. i. n. e. b. o. n. i. s. c. o. s. i. l. i. j. s. p. d. u. c. u. n. t. **J**o. **L**icero in li. de officijs ait. **C**ōsiliū est sentētia diffinitiuā de re du. b. i. a. q. d. m. a. g. i. s. e. l. i. g. e. n. d. ū. s. i. t. **E**t **A**risto. i. i. j. e. t. h. i. c. o. z. **C**ōsiliū est ocul. futuroz. z. i. n. q. s. i. r. i. o. q. d. a. d. r. e. b. d. u. b. i. j. s. d. i. s. p. o. n. e. d. ū. **D**e septem conditiōibus cōsiliū vt re.

Et fiat ac salubriter. Cap. tertium

Concreu mysterium declarandum de
consilio dicit conditio. Ad h. eniz
vt consilia recte fiat et ad bonu
eritu pducant sepre conditioes requirunt.

¶ Prima dicit prudentia.

¶ Secunda beniuolentia

¶ Tercia constantia

¶ Quarta maturitas ¶ Quinta fitas

¶ Sexta taciturnitas.

¶ Septima stabilitas

¶ Prima conditio dicit prudentia. q. ei
plurim et a qbus consiliu est reqrendum
prudencia fulgere debet. qua pteritoz re/
cordates ac pmeditantes futura pſentia
recte disponeda diffiniat. Et qz in an/
tiquis est sapiencia et in multo tpe pruden/
tia. vt dicit Job. ¶ Ideo antiq et viri q/
ues sunt consulendi. An Arist. in. vi. et bi
coz ait. Oportz in consilio antedere exp/
toz et senioz prudentia. ppter experientia.

Et Nueri. xi. ca. ¶ Nā dicit dñs moysi
vt congregaret seniores ad consiliu. Et di/
xit. ca. De qbus causis. dicit. Seniores p/
uincie congrega et eos interroga. facilius
nāqz inuenit qd a pluribz senioribz q/
rit. Et idē. xi. q. ij. c. Excellētissimus. et

xvi. q. j. vel. ij. c. Uisus. r. j. q. j. c. estote.
Consiliu nāqz iuuenū solet esse ruino/
sum. Propterea sapiēs Eccli. xxv. ca.
ait. Quam speciosa veterani sapiencia et
gloriosus intellectus et consiliu. ¶ Secun/
da conditio dicit beniuolentia. hi qppe co/
sulendi sūt qz verisimilit credunt nobis.

fore beniuolos. Unde Berni. in episto/
la ad Senosenses ait. Nōs iura pcep/
tū dñi etiā inimici diligant. sed ad consi/
liū soli eligant amici. Et Breg. in regi/
stro. Nulli tibi fidelioz esse pot ad consi/
liū qz q nō tua sz te diligit. ¶ Tercia co/
ditio dicit constantia. debent consiliarij co/
stantes esse vt nō vincant aut supentur

passioibus odij amoris timoris et hmoi/
qm vt inqt Senec. Perit oē iudiciū euz
res trāsit in affectū. ¶ Quarta conditio

dicit maturitas. vt nō consulat p̄cipitā/
ter et incōsiderate. Unde Laizer papa
dist. l. c. Pōderet. Nos inqt tpe indige/
mus vt aliquid maturi agam. Nō p̄/
cipitem⁹ consilia et opa nra. neqz ordinē
coz corūpamus. ¶ Quinta conditio dici/
tur veritas. debet consiliarij fm veritate
consulere. et nō ad hñplacitū maioz vel
dñoz vt facere solēt adulatores. Pro/
quibz facit exemplū qd legit in historia
triginta. li. v. Nō cū ecclia pateret ple/
curōes Constantin⁹ p̄ constantini magni
cessit christianis licentiā in sua reli/
giōe p̄sistere. Is pbare volēs qdā i pa/
lacio suo xpianos si fideles et veridici
essent statuit q si qui venirēt ad sacrifici/
candū dñs suis. hi essent cū eo i palacio
Si qui autē nollēt exirēt de palacio. Et
cū aliq essent sponeutes religionē xpia/
nā pmissis regijs. Alij hō essent prout
ad sacrificandū dñs spantes amicitiam
regi delibauit et eis vti consiliarijs q xpo
fideles cōstātesqz fuerāt. Alios hō vt ef/
frenatos et fallaces expulit credēs eos
nūqz fore sibi deuotos atqz veraces q su/
erūt sic dei sui tā leuissimū p̄ditores.

¶ De reſe adhuc rege illo potētissimo
legit q cū greci bellū idicatur⁹ consuleret
suos. vn⁹ dixit greciā nō vinci sz obrui
mole exercit⁹. Ali⁹ dixit timēdū esse ne
vrbes deſtas et vacuas inuenirēt. ali⁹ di/
xit vix illi rez naturā sufficere angusta
ēē classibz maria militibz castra explicā
dis copijs eq̄stribz capeſtria vix eclum
patere sagittis. dū sic adulādo regē ni/
mia exultatōe cōcitarēt quidā noic Da/
marus dixit. ¶ Virtudo ista q tibi pla/
cet tibi merueda est. verū est em qd dū/
citur. nō diu possit durare qd regi nō po/
test. Nihil tam magnū qd p̄ire nō pos/
sit. Atqz vt dixit damartius euenit. qz
deuicus fuit. Et in exercitu ei⁹ eq̄ pepe/
rit leporē qd est aīal fugacissimū. vt re/
citat Valerius li. j. Grāde piculū ē au/
res adulatoribz p̄bere. Propterea Senec.

ad lucellū ait. Poſem blāde loq̄ntē ag/
ſce tuū laquū eſſe. Haber cū ſuū vene
nū blāda locutio. Sexta cōditio dicitur
citurnitas. Ea enī q̄ traccant in cōſilijs
nō ſunt aliq̄ pacto reuelāda illa q̄ ſecre/
ta eſſe debēt. p̄pter ſcādala multa q̄ poſ/
ſent euentire. Hinc Valer⁹ li. ij. dicit d̄
romanis q̄ adeo magna charitate p̄ſe
tēbant v̄t archana cōſilia partz cōſcri/
proz multz ſecul nemo ſenatorz nuncia
uerit. Narrat autē Valer⁹ q̄ cū eſſet de
more romanoz v̄t patres poſſent filioſ
ſuos puulos ſecū ducere i cōſiliū accidit
ſemel q̄ papirius puulus vna cū patre
ſuo cōſiliū intravit. in q̄ ſtatutū fuit v̄t
q̄ ibi tūc tractabant ſecreto tenerēt. Lū/
q̄ puulus domū rediſſet a mic require/
bat v̄t cōſiliū ſecreta p̄aderet. Qui v̄t de
clinarer mris importunitatez officioſo
mēdacio v̄ſuſe dices ibi fuiſſe tractaturz
v̄t q̄libet v̄r poſſet duas viros habere
Nō illa credēs alijs matronis reulit.
Quare diuulgata p̄ v̄rbē uenitēſ mul
licres plime q̄dam die ad locū cōſiliū ac
ceſſerūt poſtulātes a ſenatu poſſe 2 ip/
ſas duos accipe viros. Nō illi admirā
tes v̄n̄ h̄ p̄ceſſerit inq̄ſierūt. Inuenerūt
q̄ h̄ p̄ceſſiſſe ex aſtutia pueri talia cau/
te referētis. v̄nde romani ſtatuerūt nullū
de cetero p̄ter illuz ad cōſiliū admittēdū.
q̄ ita caute ſciuiſſet occultare ſecretum.
Septima cōditio dicitur ſtabilitas. De
bent eſſe ſtabilia cōſilia. v̄t ſ. qd̄ in illis
ratiōnabiler determinat̄ executōi demā
deſ. Et q̄ multi fuare cōſilia nolūt ſepe
in ſues iacturas deueniūt. Uſ. j. Ma/
chabcoz. v. c. ſer. biſ. q̄ Joſeph⁹ 2 azari
as quia nō ſeruauerūt qd̄ fuerat determi
natū. ſ. v̄t nō exirēt in plū 2 inimicoſ de
bellari fuerūt occiſis duob⁹ milibus de
exercitu ſuo. Sic 2 romani apd̄ cannaſ
ecceſſerūt in plio ab hambale victi teme
ritate varronis q̄ 2 alioz ſniam 2 pauli
q̄milij college voluit p̄ſerere man⁹. Sic

2 gayus flāmineus perijt apud lacū dū
abſtinere noluit a pugna qd̄ ſibi a ſuis
p̄ſulebat. Sic 2 alij q̄ plimi ſpernētes
amicoz cōſilia in multa picula incidēt.
Deponam⁹ ergo ſupbia 2 ſaluberrimis
cōſilijs acq̄ſecam⁹. v̄t ſic reddam⁹ nos
dignos gr̄a dei q̄ dat̄ hūilib⁹. quā nobil
cōcedat ille q̄ eſt benedict⁹ 2 laudabil in
ſecula ſeculoz Amen.

¶ Dñica tertia in q̄drageſima De ſup
bia ſaiſmaticoz. ¶ Sermo. xxij

O Rne reg
num in ſeiſm̄ diuſū deſo/
labif. v̄ba ſunt redēptoris
nri originaliter. Matth. xj. c. 2 in euan
gelio boderno. Paſſa eſt ecclia dei p̄
ſepe grauiffimas p̄ſecutiōes ab hereticis
2 ſaiſmaticis. De hereticis autē dicitur eſt i
p̄cedētib⁹. Sed 2 ſupbia ſaiſmaticozum
loq̄mur in p̄ſenti h̄mone. Nā h̄ gen⁹ ho
minū etiā tēpib⁹ nris vix imo p̄ nullo
pōt̄ domari. q̄nq̄dē in pleriq̄ xpianoz
puicis peſtis iſta truculētiffima q̄mul
tos interimar. Hi ſunt deſolati 2 puati
munere diuie gr̄e. Pro q̄b⁹ de ſaiſmate
ria myſteria p̄ponemus declaranda.
¶ Primū dicitur diffinitioſ
¶ Secundū offentionis.
¶ Tercium priuationis.
¶ Quid eſt ſaiſma 2 in quo differt ab
hereti. 2 quō eſt vna ecclia vniuerſaliſ
2 ecclia romana eſt caput oim̄ ecclēſi
arum. cui peſt papa vicari⁹ chriſti. 2 d̄
multis ſaiſmātib⁹ q̄ fuerūt elapſi tēpib⁹.
Capitulū primum
¶ Primū myſteriū declaranduz
de ſaiſmare d̄ diffinitioſ. Po
teſt cū ſaiſma ſic diffiniri. Saiſma eſt
viciū q̄ q̄s ſb ſūmo pōſiſice eſſe 2 mem
bris ecclie ei ſubiectis cōmūicare recuſat
Pro declaratiōe dicitur L. h. ij. q. xxxi.
arti. j. q̄ v̄nōſ ſaiſmatis ſm̄ Iſidoz li.

et hinc a scissura antioch vocatur. Scissio autem unitati opponitur. vñ p̄m̄ scissura dicitur quod dicitur et p̄ se opponit unitati. Caritas autem non solum vna persona alii uniti spūali dilectionis vinculo. sed etiam totam ecclesiam in unitate spūs Et idē p̄p̄e scissuram dicitur quod p̄p̄a sponte et intentione se ab unitate ecclesie separent. q̄ ē unitas p̄ncipalis. Nā unitas p̄ncipalis aliq̄z adiut et ordinat ad unitatem ecclesie. Sic compositio singulorum membrorum in corpore naturali ordinat ad totum corpus unitatem. Ecclesie autem unitas in duobus attenditur. scilicet in connectione membrorum ad invicem seu coione. et iterum in ordine omnium membrorum ad vnum caput. Hoc autem caput est ipse x̄p̄s. cuius vice in ecclesia gerit summus pontifex. Et idē scissuram dicitur quod vñ dicitur est subesse reuocatio summo pontifici. et membris ecclesie ei subiectis coicare recusant. Sic et pelagius papa. xxiij. q. j. c. scissura. Scissura siquidem ipm̄ quod grecum nomen est scissura sonat. Sed in unitate scissura esse non potest. Nō igitur unitati coicant quod scissuram coicant. Partes ipsi sibi fecerunt. et ab eo quod vnum est vñ apostoli iude iam hinc loquuntur semetipsos segregantes spm̄ non habent. Et quis etiam hereticis diuidat hominem ab unitate fidei catholice nisi scissura est speciale vitium distictum ab ipsa. nam heresis opponit dicitur et p̄ se fidei. Scissura opponit p̄ se ecclesiastice caritatis unitati. Et ideo sic fides et caritas sunt diuerse virtutes quibus quicquid caret fide caret caritate. non tamen e contrario. Ita heresis et scissura sunt diuersa vitia quibus hereticus sit etiam scissuratus. non e converso. vnde Hieronimus. xxiij. q. iij. c. Inter autem. Inter scissura et heresim habet arbitror interesse quod heresim p̄uersus dogma habet scissura autem ab ecclesia se parat. et tamen sic amissio caritatis est via amittendi fidei. ita scissura est via ad heresim. Pro clarioris tamen intelligentia notanda sunt tres catholice veritates. Prima quod vna est ecclesia vniuersalis. vñ in symbolo patrum dicitur vna sancta ecclesiam etc. Et de iustitia et fide

de catho. Vna est fidelium vniuersalis ecclesia. Et Lypanus. xxiij. q. j. c. Loquitur. Ecclesia inquit vna est quod in multitudinem laicis incrementis fecunditatis extendit. quod multi radij sunt sed vnum lumen habent. Secunda veritas quod ecclesia romana est omnium ecclesiarum caput. et magistra. Sicut patet. xxi. d. ca. In nouo testamento. Et. xxi. d. c. Sa. crofanta. Et. iij. q. vj. c. Dudum. et vi scribitur di. xij. c. Nulli fas est asserere contra ecclesiam romanam non esse caput aliarum ecclesiarum et non posse condere canones et decreta et etiam sibi tanquam capiti non obediendum excoicatur est. Secundum doctores istud. callo dicitur de preceptoribus canonum et transgressoribus. Sed dupliciter dicitur quod preceptor canonum. Vno modo quod apostolica sede primum negat esse caput ecclesiarum et hinc primum pendendi canones decreta et statuta eius non fore sua. et talis est scissuratus et hereticus. et excoicatur. Et sic intelligendo dicitur quod canon late hinc in Jobes andree et Hostien. Secundo modo dicitur quod preceptor et transgressor canonum quod ipsa mandata canonum non fuerit quibus credat et dicat esse seruanda. Hinc non est scissuratus. p̄p̄e nec excoicatur. Tertia veritas quod papa romanusque pontifex est caput ecclesie sup̄atque in dignitate et prate quasi cunctos reges et principes reliquosque platos. Propterea in. c. Ubi periculum de electione li. vj. Papa vocatur vicarius iesu x̄p̄i successor petri rector vniuersalis ecclesie. et greḡ dñici director. Et glo. in plogo clementine. Papa id est admirabilis. et dicitur a papa quod est imitatio admirantis. Et hinc ad mirabilis quod vices dei gerit in terris. Etymologia vero nominis est p̄ patrum. Sed nūquid papa dicitur potest vicarius petri sicut se dicit vicarius x̄p̄i. in. c. Pro humani. De homicidio li. vj. Et quod sic videtur p̄ illud quod habet. lxxij. d. c. Ego Ludovicus. Et. j. q. j. ca. Nō quales. et. q. vj. ca. Quoties. Et glo. in clementina romanum principes de iure iurando dicit. Quod locutio ista. scilicet papa est

vicari⁹ petri impropria⁹ ex⁹ponit. id est
gerit vicariā quā gessit pet⁹. vicari⁹ em
nō dat vicariū de officio vicarij. ca. Cleri
cus Qui igit nolunt s⁹esse pontifici tan
q̄ ecclie capiti scismatici dicunt. S⁹ qd
eū plures sunt se gerētes p⁹ papa q̄s eoz
scismatic⁹ est tenēdus cū suis sequacib⁹.
Ad h⁹ dicit⁹ eī q̄dragesimali. de p̄nia i fre.
de discordia. Et lz inueniat sepe scisma
ra in dei ecclia exorta. Tñ dieb⁹ meis an
no. s. dñi. M⁹. cccc⁹. quadragesimo sub
Eugenio quarto canonice electo 7 a ro
ta xpianitate acceptato factū fuit scisma
Nā Gregario facta basilice q̄ aliqui cōci
liū fuit. qz aucte martini q̄nti Gregariuz
7 postea aucte eugenij confirmatū cū fue
rit dissoluta translatō scilio ferrariuz p
pter reductionē grecoz. Et inde florētā
ppter supuenientē ibi peste effecta est cō
ciliabolū 7 synagoga sathane. Nā ausu
remario illi de illo cōciliabulo depofu
ere eugenij 7 crearūt amideū ducē sabau
die dicitū felicē. 7 p iustificāda sua impi
etate allegabant q̄ ipse eugenij nō potu
it dissolvere illud sciliū sua aucte firma
tū 7 q̄ sciliū est sup papā 7 pōt iudicare
de ipō. Et tertio qz eugenij scādalisabat
eccliam. Sed p̄mū falsū esse constat ex di
ctis in p̄cedenti sermone. Nā eius est de
stinere cuius est 7 stinere cū sint eiusdē
p̄testatis act⁹. Extra de re. iur. c. Dis.
Sicut autē papa cōdere pōt canonē gene
ralē ita tollere pōt 7 mutare. vt pz. xxv.
q. j. s. His ita. Et sicut sol⁹ pōt cōciliuz
generale inducere 7 ei auctem dare. Ita
pōt illud dissolvere. Scdm etiā parer eē
falsū. Nō em papa auctem habet a cōci
lijs p̄ncipaliter sed a xpō. xxi. di. c. Quā
uis. Et ipse papa dat robur 7 auctē ordi
naris in cōcilio. Et de electōe. c. Signifi
casti. Et vt dicit⁹ etiā est in p̄cedenti h̄mōe
Nemo pōt iudicare papā. vt pz. ix. q. iij.
ca. Nemo. 7 in q̄tuor capitul seq. Sed
ibi glo. ponit tres exceptōes Prima i so

ro penitētie. Tūc em iudicabit a suo cō
fessore q̄ tenet locū dei. Secda cū s̄mittit
ipse se sua spōre iudicio ecclie cōciliū vt al
teri⁹. Sic accidit in symacho papa 7 leo
ne. ij. q. v. c. Auditū. Et. ij. q. vii. c. Nos
Et. xxxi. di. c. Nūc autē. Tertia in crimi
ne beref. vñ di. iij. c. Si papa. di. A ne
mine iudicādus est nisi de p̄ndat a fide
deuius. vbi dicit glo. h⁹ verū si se nō velle
emēdare. Nā si velle se emēdare non de
poneret. Et h⁹ p quoddā decretū factum
in cōcilio cōstāntiensi. Ad dita est quarta
exceptio. s. in casu scismatis qd videt in
relligēdū d scismate dubio. s. sūt duo pō
tiffices creati 7 dubitat q̄s eoz sit verus
Nō autē h⁹ bz locū de manifesto cū. s. vn⁹
canonice creat⁹ alt⁹ postea intrus⁹. Als
tñ q̄libet eps possit recedere ab obediē
tia pape 7 sic facere scisma. 7 sic habebit
papa q̄tidie iudicari. cū tñ iura s̄riū cla
ment. vñ Anacle⁹ papa di. lxxix. iquit
Eccliam sūmoz pontificū sibi dñs ref /
uauit. Cū q̄ nullus hoz casuū fuerit i eu
genio. qz nec a fide deuius nec se s̄mittit
cōciliū iudicio. nec eēt tūc aliqd scisma q̄
rōne potuerit sciliū imo cōciliabolū iu
dicare de ipō nō apparet. Tertiū sūm⁹
frivolū est. Nā glo. illa in. c. Si papa. q̄
dicit q̄ papa pōt deponi. ppter qd cūqz
p̄cām qd scādalisaret eccliam. opinariue
loq̄t nō assertiue. Nec requit aliq̄s papa
deposuit p̄cise. ppter scelera sua. sed ppter
scisma rollendū. Quales autē fuerit 7 q̄
te sancritatis 7 fame q̄ deposuerūt Euge
niū scūt plurimi. qz. s. fuerūt infames 7
scādala plurima in diuersis locis egerūt
Et quales electores antipape talis 7 ip
se ambitiosus cupid⁹ volosus Eugenio
ad paupes liberalissimo. ad ecclias et re
ligiones deuotissimo existente. Qz autē
aliq̄ dixerint se credere eugenij vtz pa
pā sed ad vitandū scādalu 7 piculū amif
sionis rerū 7 vite adberēbāt antipape il
lū abert⁹ nominātes papā 7 venerātes

nō videntur magis excusari a mortali q̄
marcellin⁹ papa cuz in veneratiōe idoli
posuit grana incensi sup p̄unas timore
mortis cōpulsus. di. xxi. c. Nūc aut̄. aut
q̄ salomon cū ob amorē mulierū idolis
genus steterat ad placendū eis. q̄ tam̄
cordē nō adorabat. Est em̄ ibi mēdacium
in xp̄iana religione. seu in his q̄ p̄tinent
ad fides q̄ ē p̄ncipio sū mēdacium. xxi. q.
ca. Primū.

¶ Scisma ē ḡue pctm̄. ⁊ de cōpatione
e⁹ ad idolatriā. **¶** Cap. sc̄m.

Secundū mysteriū cōtemplandū d̄
scisma d̄r̄ offensionis Est enim
scisma pctm̄ q̄ scismatic⁹ offendit
mortaliter. Si em̄ pctm̄ qd̄ comitit̄ con
tra charitatē alicui⁹ p̄sone p̄ricularis est
mortale. vt odiū p̄ricularē contra primū
multo magis qd̄ p̄petrat̄ tra caritatem
totius eccl̄iasticę cōgregatiōis vt scisma
Bonū em̄ p̄ro cōmuni⁹ tanto diuini⁹
⁊ p̄sequens melius ⁊ malus et opposi
tū d̄terius. Dinc Aug. xxiij. q. j. cap.
vbi ait Neq̄ scismatici aliqd̄ sibi ex iu
sticiē mercede p̄mittant. q̄ vbi charitas
nō est nō potest esse iusticia Dilectio em̄
primi malū nō opatur. Et Beda super
⁊ Natheū. Quicūq̄ ab vnitatē fidei vel
scietate petri apostoli quomodolibz se
meritos segregauerint ne trales a vincu
lis peccatorū absolui nec ianuā regni cē
lestis p̄nt ingredi. q̄stione eadē. Et iterū
ibi cypan⁹ in. c. Dicim⁹. Lūcti scismatici
q̄ for̄ sūt. i. e. eccl̄iam sp̄s sanctū nō re
cipiūt. Et Aug. de fide ad petrū. firmis
sime tene ⁊ nullaten⁹ dubites oēm hereti
cū vel scismaticū cū diabolo ⁊ āgelis et̄
eterni ignis incendio p̄cipiandū nisi an
te fine vite catholice fuerit incorporat⁹
⁊ reintegrat⁹ eccl̄ie. Et extra de hereticis.
in ca. Ad abolendā. Dim boim̄ q̄ catho
lice eccl̄ie nō tenet vnitatē neq̄ baptisim⁹

neq̄ elemosina q̄rumlibet copiosa. neq̄
mors p̄ fide xp̄i suscepta p̄ficere poterit
ad salutē. **¶** Sz q̄rūt aliq̄ vtrū scisma sit
ḡui⁹ pctm̄ q̄ idolatriā. Et q̄ sic videt̄ qd̄
ḡui⁹ fuit punitū. Nā adorātes vitulum
aureū gladio occisi sūt. Exod. xxxij. scilicet
ma d̄o faciētes. s. darhan ⁊ abiron absor
pti sūt. Ipi eadē ⁊ chore fecerūt scisma in
p̄plo hebreorū cū in deserto ⁊ moysen et
aaron q̄rētes sibi vsurpare ducanū p̄pli
Et apra ē terra ⁊ deglutit darhā. ⁊ ope
ruit sup cōgregatiōē abiron. Num. xvj.
c. et exarsit ignis i synagoga eorū ⁊ flāma
cōbussit eos. s. chore cū cōp̄licib⁹ suis. ad
h̄ m. Tho. ij. q. xxxij. **¶** Qd̄ cū q̄rit̄ i cōi
de duob⁹ pctis qd̄ sit ḡui⁹. intelligēda est
q̄stio de ḡuitate q̄ attendit̄ fm̄ gen⁹ pcti.
Ben⁹ aut̄ pcti seu sp̄s atēdit̄ ex obiecro
Et id̄ illud pctm̄ qd̄ maiori bono d̄riat̄
est graui⁹ in genere suo. Sic pctm̄ in deū
est graui⁹ q̄ pctm̄ in primū. Manifestū
est aut̄ q̄ infidelitas est pctm̄ ⁊ ip̄m deus
fm̄ q̄ in se est vitas p̄ma cui inmitit̄ fides
Scisma est ⁊ eccl̄iasticā vnitatē. q̄ ē qd̄
dā bonū p̄cipiatū ⁊ minus q̄ sit ipe de
us. Ideo infidelitas ex genere suo ē gra
ui⁹ pctm̄ scismatico. Sed si consideret̄ ḡ
uitas pcti ex circūstātijs. sic posset cōtin
gere q̄ aliq̄s scismaticus graui⁹ pecca
ret q̄ aliquis infidelis. Et h̄ vel propter
maiorē contemptum vel propter maius
periculum quod inducit. vel propter ali
quid huiusmodi. Nec obstat predictis
si dicatur q̄ caritas cui opponit̄ scisma
est maior fide cui opponitur infidelitas
Et qd̄ opponit̄ maiori bono maius ma
lum est fm̄ p̄m. viij. eubicoz. Nā vt dicit
Tho. Charitas habet duo obiecta. vñū
principale scilicet bonitatem diuinam.
Aliud secundarium scilicet bonum pro
ximū. Scisma aut̄ ⁊ alia peccata que sūt
contra proximum opponūtur charitati
q̄rūt ad secundarium bonum quod ē mi
nus bonum q̄ ipe deus. Et ideo ista pec
ca

causa q̄ sūt p̄mū s̄m̄m̄nōs q̄ infideli-
tas. Sed odiū d̄ deū v̄n̄z graui⁹ ē infide-
litate. Inter peccā t̄m̄ p̄mū scisma ē
m̄acm̄. q̄ d̄ sp̄iale bonū multitudinis
Ire nō obstat dictū Hieronimi. xxiiij. q.
i. c. Nō afferam⁹. Q̄ graui⁹ est punitū
scelerat⁹ est cōmissū. sed scisma est ḡuius
punitū q̄ idolatria. ḡ videt q̄ sit graui⁹
peccā. Nā vt dicit Tho. h̄ verū ē cōiter
de pena in h̄ m̄do. Aliq̄n̄ t̄m̄ se⁹ est ex a-
liqua cā. Et rō est q̄ cū pene sint quedaz
medicīe ad arcendū boies a peccis. Ido
aliq̄n̄ vbi est maior p̄nitas ad peccandū
seuērior debet pena adhiberi. Sicut etiā
ab ecclia maior pena inūgit̄ v̄ronicidez
m̄atricide ex eo q̄ p̄iores sunt boies ad
occidendā v̄ronē q̄ matrē. Et sic ad. p̄o
sitiū. Ille ppl̄s erat p̄nus ad scismata et
rebelliōes vt d̄. j. Nel dre. iij. c. Et iō il-
lud maḡ punitū. Et etiā non erat ita no-
tū ppl̄o q̄ sp̄ moyses deberet eē p̄nceps
illū ppl̄i sicut q̄ deberet sp̄ adorare v̄n̄z
deū q̄ h̄b̄at p̄ legē. Et iō oportuit rebel-
lāres illius p̄ncipatū pena inconfuers̄ et
horribili puniri.

¶ Scismatici p̄uant̄ p̄tate ord̄is iuris-
dictiōis. et administratiōis. **¶** Cap. tertū.

¶ Tertū mysteriū declarandū de scis-
mate d̄ p̄uatiōis. Dēs q̄dē scisma-
tici p̄uant̄ sūt triplici p̄tate.

¶ Prima d̄ ord̄is siue p̄secratiōis.

¶ Secūda iurisdictiōis.

¶ Tertia administratiōis.

¶ Primo p̄uat̄ p̄tate ord̄is siue conse-
cratiōis. Ad q̄d̄ intelligendū d̄c̄ Tho. ij.
h̄. q. xxix. ar. iij. Q̄ duplex ē p̄tās sp̄ial̄
Una quidē sacramentalis q̄ cōfert p̄ aliq̄
cōsecratiōē q̄ d̄ p̄tās ord̄is seu conse-
cratiōis. et hec indelibilis ē et aufert̄ nō
p̄t̄ sic nec caracter ab aīa. Dēs em̄ cōse-
cratiōes sūt immobiles manēre q̄ p̄seca-
tur. Sic patet etiā in reb⁹ inaiaris. Nāz
altare semel p̄secratū nō p̄secrat̄ itez ni-
si fuerit dissipatū. Et iō talis p̄tās rema-

net̄ s̄m̄ eētā suā in boie q̄ eā adep̄t̄ est.
siue labat̄ in heresim̄ siue in scisma v̄t a
liud malū. q̄d̄ p̄z ex h̄ q̄ talis rediens ad
eccliam nō iterū p̄secrat̄. Sed q̄ p̄tās in-
ferior nō d̄z mitti in actū nisi s̄m̄ q̄ moue-
tur a sup̄iori p̄tate. vt etiā p̄z in naturali-
bus. Inde est q̄ tales vsū p̄tās amittūt.
Ita q̄ nō h̄ hereticis aut scismaticis sua
p̄tate vt. Si t̄m̄ illa v̄rant h̄z effectū i sa-
cramentalib⁹ q̄ in his hō nō opat̄ nisi vt i
strumētū dei. v̄n̄ effect⁹ sacramētales nō
excludunt̄. p̄pter q̄cūq̄ culpā p̄ferentis
sacramētū. **¶** Secūda p̄tās est iurisdictio-
nis q̄ ex simplici boīs aucte p̄fert̄. Et ta-
lis p̄tās nō inuolabil̄t̄ adheret̄ v̄n̄ in scis-
maticis et hereticis nō remanet̄. sed ecclia
aufert̄ ab eis. v̄n̄ nec exercicāre p̄nt̄ nec ab-
soluere. nec indulgētiās dare vel h̄mōi.
Cū ḡ d̄r̄ q̄ scismatici p̄uant̄ p̄tate sp̄iali
intelligendū est de p̄tate secūda. vel si intel-
ligat̄ de p̄m̄a. p̄secratiōis referendūz ē h̄
nō ad eētā p̄tatis. s̄z q̄ ad legitimū vsū
eius. Et sic intelligendū est illud q̄d̄ ait
Lydanus de nouariano scismatico. v̄ij. q.
j. c. Nouarian⁹ q̄ nec v̄nitatē sp̄is nec eō-
iūctiōē pac̄ obfuar̄. et se ab ecclie vincu-
lo atq̄ a sacerdotū collegio separat̄. et
p̄scopi p̄tate p̄t̄ h̄re neq̄ honore q̄ epi-
scopat⁹ nec v̄nitatē h̄re voluit nec pacez.
Et. xxiiij. q. j. c. Dicim⁹. Dicimus oēs oi-
no hereticos et scismaticos nihil h̄re p̄tā-
tis ac iuris. Quicūq̄ ḡ recipiūt sacramē-
ta ab hereticis et scismaticis nō recipiūt effe-
ctū gr̄e et si caracterē q̄ ad imp̄mētia ipsuz
s̄m̄ Tho. q̄ fieri accedūt cū in h̄ faciāt cō-
tra p̄ceptū ecclie h̄ p̄hibētis excepto bar-
ptismo in casu necessitat̄. **¶** Tertio p̄uant̄
scismatici p̄tate administratiōis tēpo-
raliū et in dignitatib⁹. **¶** Instituti etiā posses-
sionib⁹ suis. di. viij. c. Quo iure. et. xxiiij.
q. j. c. Qui cōtra. Et. c. de ligurib⁹. **¶** No-
tandū h̄ loco q̄ cū ordinat̄ sc̄cter a scis-
maticis solus papa dispensat̄. Sed cūz
ordinatis ignorāter discretus p̄lat⁹ p̄t̄

dispensare fm Hosti. Extra de electioe
ca. Quia diligētia. Et cū reuertit ad ce/
lesia recipiēt sūt fm Raymūdū cum
manus impolite r̄ satisfactioe vt spur/
tū sanetū accipiāt que extra eccliam non
habebāt. xxij. di. j. ca. Dicim⁹. Nec cre/
dit eis si dicat secū dispensatū nisi ostē/
dant dispensatōem. extra de scismat. ca.
c. ij. Hodie hoc vicū scismat. in grec/
orientalib⁹ ad huc viger. q̄ r̄ si r̄ge Lu/
genij ad eccliam vnitatē vlti sunt re/
dire. n̄ reuertit sūt vt canis ad vomitū
Et romanā eccliam omnēq̄ ritū ip̄ de/
testant. Ob qd̄ puro indignatū eis deū
q̄ tradidit eos in man⁹ infidelitū. r̄ ad ni/
bilū deduxit oēm gl̄iam eoz. Dolendūz
fecto est de illoz in meritū. qm̄ ab eis ml̄
ra nobis bona puenerūt. Inq̄t em̄ Luce
ro in. ij. de finib⁹ bonoz r̄ maloz. A gre/
tis philosophiā r̄ oēs ingenuas disci/
plinas habent⁹. Sed hodie defecit ab eis
ois splēdor doq̄ntie. omis vis philoso/
phic. ois demq̄ corona regni. Et vt pre/
dixi. irritauerūt deū cū scismatib⁹ suis.
ad q̄ currenūt hereses plūm. qz vno i/
cōueniēt dato plura sequunt⁹. Alie r̄o/
natōes christianoz et si in obediētia ec/
clesie p̄ferēt ml̄ta nihilomin⁹ p̄petrāt
cōtra ecclie libertatē r̄ sumi pōntificis et
platorū obediētā r̄ reuerētā q̄ tacite scis/
maticos illos faciūt. Adiuua o deas ec/
clesiā tuā. prege tu illā. qm̄ xp̄iant p̄nci/
pes vel nihil vel sans paz ei⁹ auctori/
tatē venerāt. Nolo p̄cularia recensere
Im̄ refero qz veris catholicis p̄mittit
regnū celoz. In q̄ viuit r̄ regnat deus p̄
omnia secula seculoz Amen

Feria secūda q̄rie hebdomade. De
peccato ire

Sermo xxiij.

Repleti sūt om

nes in synagoga ira. Scribunt
hęc vba Lu. iij. ca. r̄ in euāgelio
hodierno. Gregor⁹ ille magn⁹ ecclie

sic dei doctor celeberrim⁹. xxx. li. moral.
pone irā vnū ex septē vicij⁹ capitalib⁹
de q̄ scūs Tho. ij. q. cl. viij. inq̄t. Ira p̄
prio loq̄ndo est passio appetitus sensiti
ui a q̄ vis irascibil̄ nūcupat. Circa pas/
siones autē anime dupliciter potest malū
inueniri. Vno mō ex ip̄a specie passiois
q̄ cōsiderat fm obiectū passiois. sicut in
uidia fm sp̄m suū importat qd̄dā ma/
lū. Obiectū autē eius id ē materia circa
quā est tristitia de bono alioz qd̄ fm se
repugnat ratio. Et ideo inuidia mor no/
minara importat aliqd̄ mali. vt dicit ar/
sto. in. ij. ethicoz. hoc autē nō cōuenit ire
q̄ est appetit⁹ vindicte. i. punitōis. Vin/
dicta em̄ pōt bene r̄ male appeti. Alio
mō inuenit malū in aliq̄ passioe fm qm̄
titatē ip̄ius. i. fm abūdantiā r̄ defectum
Et sic pōt malū inueniri in ira qm̄ quis
irascit plus v̄l min⁹ abito p̄ter ratiōez
rectā. Et lz oēs sint inclinati ad irā. ma/
gis tñ colerici r̄de ignee cōplectōis. Et
ml̄ieres r̄de debilitatis r̄ōis. Tñ Eccli.
xxv. c. dicit. Non est ira sup irā ml̄icis
Hęc ira moti sunt illi q̄ erant in synago/
ga r̄ q̄rebāt xp̄m p̄cipitare vt recitat in
euāgelio. Qui ml̄tos habēt imitatores
ad incōueniētia pl̄ima p̄ ira sepe rucies
Ob qd̄ in p̄sentī fmone de ira dicemus.
de q̄ p̄ponim⁹ tria mysteria declarāda

Primū dicit ommissionis

Secundū cōmendatōis

Terciū offensiois

¶ Peccat ille q̄ omittit irasci vbi et
q̄ deberet irasci

¶ Capitulū p̄mum

¶ Primū mysteriū de ira declarā

¶ dū dicit ommissionis. Dū em̄ q̄s

irasci omittit q̄ irasci debet v̄t

q̄ peccat. Tñ dicit in ps. Irascimini et nolite

peccare. q̄ si dicat. Si hoc non facitis

peccatis. ¶ Morandū in fm Tho. ij. q.

q. cl. q̄ ira potest dupliciter intelligi.

Vno mō. pur est simplex mot⁹ volūtatis

quo aliq̄s nō ex passione sed ex iudicio

h. 3

ratio infligit pena. Et sic defectus ire
absq; dubio peccat. Et de ira scribit
Christo. sup. Math. Qui cu ca no irasci
tur peccat. Na talis vitia seminat. ne
gligentiā nutrit. r no solu malos sz etia
bonos inuitat ad peccat. Iracundia enim
q est cu ca iracundia no est. f. ppe sed iudi
cū. hec ille. Alio mo accipit ira p motu
appetitus sensitui. q est cu passione et
transmutatōe corpali. Et hic moq; ex ne
cessitate sequit in hoie ad simplicē mo
tū voluntatis. Quia naturalr appetit
inferior sequit motū voluntatis appetit
superior nisi aliqd repugnet. Et id non
potest totaliter deficere in appetitu sen
situi mo? ire nisi p sbractōem vel debi
litarōem mo? voluntarij. Et ideo ex cō
sequenti defectus passiois ire viciosus est
sicut r defectus voluntarij mo? ad puniē
dū mala fm iudiciū rōis. Est aut passio
ire vlt sicut et oēs aliq mo? appetit se
sitiui ad pncipiū eteqndū id qd ratio di
ctat. Alioqn frustra in hoie esset appe
tit sensitui. cū n natura nihil frustra
oper. Si aut qd no irascit i vitia sua et
aliorū. vt cū familiā pater vel mī vl sbr
ditus rector secularis aut ecclesiasticus
vident vel scūt delinqre. r ex remissione
no corrigūt nec puniūt ne seipos ira per
turbēt vel delinqntes r amicos eoz con
tristēt. tūc defect? ire est peccat. Ido dil.
e. Si qd diacon? scribit. Que ē ista bo
nitas iusticie iūmica palpare crimiosos
r crimina eoz dimittere vsq; ad diē iudi
cū impunita. r Amb. xxiij. q. iij. e. Est i
iusta. air. Dū vni indulget indigno ad p
lapsionis cōragiū puocat vniuersos. fa
cilitas em veniecentiū pber delinēn
di. Hinc est qd extra de symo. in. c. Li
cet dī. q. hely sūm? sacerdos in se bonus
tū q no irat? fuit i vitia filioz in se r i
ipis puni? fuit a dño dū filijs ei? Ibel
lo i phibiticos pempt? i se de sella corru
ens fract? ceruicib? expirauit. xxxij. di.

c. Legant. Io Arist. iij. ethicoz ait. vt
des insipientis esse no irasci vbi r qñ op
ter. Si aut obijceret i dicta. qm do de
bem? assilari iurra posse fm illd Mar
y. Estote pfecti sicut et p vester celestis
pfectus ē. sed de? cū tranquillitate iudicat r
punit sine ira aliq. Na ira e? de q dicit
Iraus ē furore de? rē. nō est dicitari ani
mī sz iusta supplicij dicitatio. de pe. dil.
j. c. Sed cōtinuo. Et de h Aug. xv. de ci
ui. dei. c. rrv. Ira idē dei n prurdatio ani
mī ei? est sed iudiciū q irrogat pena pec
cato. ergo r nos sine ira punire debem?
Rñdet Tho. q deo assilari debemus
in appetitu boni. sz i appetēdo r modo
appetēdi assilari nō possum? qz in deo
nō est appetit? sensitui? sicut in nobis.
Si adhuc obijceret q nō sit licitū ira
sci. qm ira ē appetitus vindicte. vt dicit
glo. sup illo vbo Leuit. xix. Ne oderis
frēm tuū in corde tuo. sed appetere vin
dicā nō videt esse licitū. qz deo est res pā
da. fm illd Deutero. xxxij. c. Mea ē vl
tio. Et itez. Tibi vindicā. ergo irasci
nūq; est licitū. Rñdet Tho. q appetere
vindicā. ppe malū ei? q punit? ē illici
tū est. Sed appetere vindicā. ppe vicio
rū correctōem et bonū iusticie pfluandū
laudabile est. Et in hoc pōt atredere ap
petit? sensituius in qm mouet a ratione
Et dū vindicā fm ordinem iudiciū fit a
deo fit cui? mīster ē pās puniēs. vt dicit
tur ad Roma. xij. ca. Nō ē ergo accep
tāda stoycoz opinio q ponebat iram et
oēs alias passioēs esse malas noīantes
eas affectus q dā pter ordinē rōis erant
tes. Sed Aug. li. y. de ciui. dei mag? ap
probat opinionē piparencoz q tenet q
ira r alie passioēs aie dicunt motus ap
petitus sensitui siue sint moderate fm
rōnem siue nō. r fm hoc ira nō sp est ma
la. qn immo a ratōe unparā laudabil? est
r virtuosa. Et sic eoducto omnia. yuu
peranda est.

Quia que est finis rōem q̄ dicit ira p̄ zelū ē cōmendabil' r̄ v̄nosa. **Lap. ij.**
Ecū dū mysteriū de ira declaran dū dī cōmēdatōis. Sic em̄ de fe crus ire loco r̄ tpe vitupabil' est ira ira p̄ zelū a rōe impara ē cōmēdabilis. **Uñ Aug. vi. q. j. s. finali. ait.** Irascit iust' peccat' paleaz. id ē maloz s̄ nō o dit. **Et Lbrilo.** Qui irascit cū cā nō ē re us. Nā si ira nō fuerit. s. p̄ zelū. nec doct na p̄ficat nec iudicia stant nec crimia cō p̄scit. **Propterea. j. Machabeoz. ij. c. inqt.** Nababias instrues filios ad zelū legis exhortās p̄ exēpla. **Helias zelādo zelū legis recepit ē in celū.** Nō habetur iij. **Reg. ij. c.** Zelū aut' p̄cipue legis helias oñdit dū iratus falsos p̄phetas q̄ idolatrare faciebāt p̄plm̄ q̄dringentos occidit in tonēte cison. **vt hr. iij. Reg. iij. ca. q̄.** Ad hūc aut' zelū inuitat exēpla serōz. **vñ. xij. q. iij. c. Legi.** Dico nym' ad ripariū ait. **Legi.** Simoniastrē id ē vindictā sinees. austeritatē helie et zelū symonis chananei. **Petri** seueritatē r̄ anania r̄ saphurā trucidantē. **Pau li** cōstātiā q̄ helimā magū v̄is dñi resi stentē etna seueritate dānauit. **Nō ē** cru delitas crimina p̄deo punire s̄ p̄teras. **vñ in lege dī.** Si frater tu' r̄ amīc' tuus r̄ vxor tua q̄ i sinu tuo dormit deprauiare voluerit veritate sit man' tua sup̄ eos r̄ effundes sanguinē ipōrū. **De sinees ha bēt.** **Nūeri. xxy. q̄.** mor' ira p̄ zelū vñ de p̄ncipaliorib' trib' iuda q̄ p̄tra legē dñi miscbat cū madianita in ipō actu p̄ci occidit. **De helia hr. iij. Regū. j. c. q̄.** su p̄ duos q̄nq̄genarios fecit ignez de celo descēdere cōburētē eos. **De zelo symōis p̄ codē videt** hic sumi symon r̄ **Peti' q̄** binomi' erat. **Et historā de anania r̄ sa phira habes.** **Acrū. v. ca. Glo. m̄** ibi ex ponit de symōe germano thadei apli tā gendo bystoria q̄ hr̄ i legēda coz. **s. de ser p̄crib' p̄ magos pcurat.** q̄s apli miserūt

sup̄ eos ad affligēdū eos ē zelō dī. **De** ira p̄ zelū mor' marthabias occidit nun ciū regē anthiochi q̄ cū iutabat ex p̄te re gis ad sacrificiādū idol' r̄ iudeū q̄ coram eo sacrificabar. **vt habet. j. Machab. ij. ca.** **De** ira mor' xps̄ expulit flagello v̄e dentes r̄ emētes. **Job. ij. ca.** **Propterea** ē de sen. excō. c. venies. ponit casus de sa cerdote celebrāte officiū q̄ extraxit de ec clesia montalē q̄ ipm̄ turbabat manibus in eā apposit' r̄ nō est excōicā'. **Glosa** ibi dicit. q̄ p̄sumit q̄ bono zelo r̄ nō ani mo iniuriādi sic fecerit. **Et q̄ p̄tz q̄** sacer dos turbātē officiū diuinū p̄t expelle re de ecclia sine pena excōmūicāōis. r̄ q̄ liber al' rōe officij qd̄ obrinet in ecclia. **Propter dicta inqt Greg. v. moral.** Si sic p̄mos vt nos amare p̄cipimur. re stat vt sic eoz erroribus sic nris irasca mur. **Et sapiens Eccles. vij. ca. Neli.** o: est ira risu. q̄ p̄ tristiciā vult' corrigē animus delinquantis.

Quia inordinata peccatū ē. r̄ de spe ciebus r̄ gradibus r̄ nocumentis eius.

Capitulū terciū.
Ecū mysteriū declarādum de ira dicit offensiois. **Est** eniz viciū ira q̄ offendit dē cū in ea turbat ocul' r̄ aia r̄ intellect' r̄ volūtas. **Naz** in ira p̄ zelū q̄ virtus est r̄ si turbat ocul' r̄ aia nō in anima id ē volūtas. **Sed** in ira p̄ viciū turbat frequer id ē sil' tu bat oculus rōis cū anima id ē volūrate. **Est** ergo ira peccatū fm̄ **Lho.** cū motus e' est inordinat' r̄ p̄tra rōem. **vt** puta qm̄ q̄s appetit iniustam vindictā seu puni tionem p̄mi notabiliter dānosam. **pu ta** q̄ appetit e' puniri q̄ nō meruit. **vel** q̄ nō fecit sibi iniuriā quam estimat. **vel** si fecit sibi iniuriā vel alteri. **appetit** eum plus puniri q̄ meruit. **vt** si dixerit ei verbum iniuriosum desiderat p̄pter h̄ illū occidi vel vulnerari. r̄ similia. **Naz** vt scribit' extra d̄ sentētia re iudicāre. c. s. 4

Cū te in glo. Nō oīa vba sūt pūria ha
bēda. vñ si ex repentiā aīo aliqd dīcat.
h̄. q. iij. c. Si q̄s irat. d. pe. di. j. Si diuor
tū. qm̄ nec lubricū lingue a d. penā facile
trahendū est. ff. ad. l. iulīā. maiestatis. l.
famosi. §. Sed nec lubricū. Et incōsul/
tus calor calūnie vitio caret. ij. q. iij. §. no
randū. Si r̄ est inordinat. ire mo. cuz
q̄s calore iracūdie male cogitat vel loq̄t
de deo. Itē cū q̄s in correctiōe suoz infe/
rioz excedit mēsurā sive in v̄bis sive i fa
ctis. Et de homicidio. c. Presbyter dicit
tur q. p̄b̄. r̄. q. puerū p̄cūtes in dis crete
cā discipline. et q. p̄cūssione puer mo: tu
us est ide a d. paucos dies. p̄p̄uo de po.
nit. r. p̄uat. vbi glo. q. ex cessit fines disci
pline. ff. ad. l. acq̄līā. l. Preceptorū. Le/
uis em̄ castigatio m̄grīs p̄mittit. xxij. q.
v. c. j. Et de snīa exēdicatōis. c. Cū volū
tate. §. Sed p̄bur. ḡtis plētiore noticia
trīa sunt vidēda.

Primū q̄r sunt ire species.

Secūm quoz sunt ire gradus.

Tertū quoz sunt ire no cumenta

Ad p̄mū dicit Arist. v. ethico. q. ira/
cūdoz. q̄dā sūt acuti. q̄dā amari. q̄dā h̄
graues. Et sic pōt dīci triplex species ire
scz acuta. amara. r. grauis. Cui cōcordat
in snīa Grego. et damascen. li. ij. dicen/
tes. q. tres sūt irascibilitatis spēs. s. fel/
lea. quā p̄b̄ vocat acutaz q. leue. s. hab. r.
p̄ncipiū. r. subitū mortū. Scda d̄r mania
seu infamia. quā p̄b̄ vocat amarā q. s. p̄
maner. r. in vetustate deuenit. Tertia d̄r
furoz quā p̄b̄ appellat graue q. s. obser
uar. r. ḡs ad supplicīū inferendū. Nec au
tē differētia spēs ire nō attendit p̄ncipa
liter s̄m circūstātiā r̄gis. sed s̄m faculta
tē hoīs ad irā vel s̄m diuersitatē in ira. r.
ex cā diuersa firmitatis in ip̄a. Cū Tho.
ij. q. vbi. s. dicit q. inordinatio ire pōt ar
tēdi ex duob. Primo q̄dē ex ip̄a origine
ire. q. s. habz leue cām. r. bec ira p̄inet ad
secutos q. nimis cito irascunt. r. ex leui cā

Illud Jacobi. j. Sic autē oīs hō velox
ad audiendū. tard. aut ad loquēdū. r. tar
dus ad irā. Alio mō pōt ar tēdi inordina
tio ire ex ip̄a duratiōe ire. q. s. p̄maner. et
nimis p̄seuerat. Et h̄ pōt eē dupl̄. Uno
mō quia cā ire. scz iniuria illata ab altero
diu maner in mēoria. vñ ex h̄ diuturnaz
tristitiā accipit. Et iō sub̄p̄si amarus est
Illud ad Ep̄he. iij. c. Nis amaritudo
r. ira tollat a vobis. Et leuitici. xix. cap.
Nō eris memor iniurie ciuū tuoz. Alio
mō ar tēdit p̄manētia ire ex p̄re vindice
quā q̄s obstinato aīo querit. Et h̄ p̄inet
ad difficiles seu graues qui nō dimittūt
irā nisi punit. §. Scdm̄ qd̄ est vidēduz
quoz sūt ire gradus. Et iclūs b̄ndict. p̄
nit tres gradus cū dicit. Nath. v. c. oīs
q. irascit s̄i suo reus erit iudicio. Qui ar
dixerit s̄i suo racha. r̄. erit filio. Qui
autē dixerit fame reus erit gehēne ignis.
Qui grad. s̄m Tho. ij. q. vbi. s. nō p̄ci
nent ad diuersas spēs. sed accipiunt s̄m
p̄cessū hūani act. In q̄ p̄mo quidē corde
aliqd accipit. Et q̄rū ad h̄ d̄r. Qui irasci
tur fratri suo. Scdm̄ ē cū p̄ aliq̄ signa ex
terio: a ira manifestat. extere. an r̄ḡz p̄o
rūpat in effectū. Et q̄rū ad h̄ d̄r. Qui
ar dixerit s̄i suo racha. q. dicitio s̄m Die
ronimū est interiectio irascens. s̄m idio
ma hebreū. sicut apud nos heu est inter
iectio dolentis. r. nil aliud significat nisi
dolorē in cōi. r. pape interiectio admiran
tis. Sed qz apud latinos nō est aliq̄ int
iectio irascens. iō dimissū fuit illd racha
in suo idiomate hebreo significās irā in
voce absqz exp̄ssione vbi impōrtatis. ca
lūniā maledictōis r. b̄ndi. Tert. grad.
est ire q̄n p̄ducit ad effectū. Est autēz effe
cus ire no cumentū alteri. s̄m rōne vindi
cte. Nō inimū autē no cumentū ē qd̄ fit solo
v̄bo. et iō q̄rū ad h̄ d̄r. Qui dixerit s̄i
suo fame sub q̄ v̄bo cōmp̄hendit oīs iu
ria q̄ fit primo in locutiōe vel ope ex ira.
Et ex mō loquēdi oī d̄r. r̄. grau. p̄cū

in secundo gradu q̄ in primo et in tertio q̄ in
primo et secundo. Et h̄ inuicem licet obscure ex
modo loquedi p̄ similitudinē p̄cessu iudiciali
Nā cū adducit reus ad iudiciū p̄mo de
crimine iudicat id est examinat v̄z fecit
vel nō et q̄ntū et quō fecit. Rego q̄ male
ficiuz p̄petraverit sedo fit cōsiliū seu col
locatio iudicis cū suis cōsiliariis si p̄cat si
bi ignosci vel qua pena p̄leat. et h̄ delibe
rato tertio dat s̄ntiā et cū v̄t rali pena pu
nat. Sicut ergo in h̄ processu minus p̄
culū ē reo iudicari id est examinari q̄ post
examinationē de pena sibi debita. p̄ de
liciti tractari. Quia dū examinat adhuc
est ei locus defensionis et p̄t̄ conuinci de
crimine et non conuinci et absolui. et itez
minus periculum sibi imminet cum de
pena sibi danda tractatur in consilio q̄
postq̄ est lata s̄ntiā q̄ cum agit de pena
eius p̄t̄ sibi ignosci v̄t alleuari pena si
bi debita. Sed post s̄ntiam datā nō habet
expectare aliq̄ remediū sed q̄ executiōi
mandet. Ira p̄p̄s et ip̄o nō loquedi vult
ostendere q̄ minus graue p̄cā est et si
mortale cū q̄s solū habet irā in corde pu
ta cū odio q̄ ip̄e irā mortales offēdit exte
rius in facie turbulenta vel clamore q̄
uis nulli facit iniuriā. Sicut minus gra
ue est et si mortale irā manifestare ab ex
tra sed in cōfuso. q̄ irā offēdere suā cū no
cumento primi. s̄ contumeliando vel p̄
curiendo et h̄mōi. Tertū qd̄ est vidēdū
quot sūt ire nocumenta. Et p̄nt̄ notari p̄
cipue tria. Prīmū est potētariū aīe et vir
tutū alteratio. Scdm̄ corp̄is deformatio
Tertū fraternalis separatio. Prīmū ē po
tētariū aīe v̄tutū alteratio. p̄pter iram
oēs vires seu potētie aīe alterant. nā
p̄mo oculus intellectus obtendat. Quia
vt ait Laro. Ira impedit aīem ne possit
cernere verū. Tū dicit Grego. xi. q. iij. c.
Illa vel ira. Qd̄ cū rector est in ira nō d̄z
nūc iudicare sententia liter quia iudicium
rōnis est obscurū. Restringenda ē in

quā sub rōne potestas. Nec qd̄ agendū
p̄s q̄s cōcitata mens ad tranquillitatē rede
at. Nā cōmōtionis rpe iustū putat. om̄e
qd̄ fecerit et ff. de re. iuris. l. Quicqd̄. q̄
qd̄ calore iracūdie vel fit vel dicit nō p̄
us rati est q̄s si p̄secrātia apparuerit iu
diciū aīe fuisse. Et Cassiodorus li. de a
micitia inquit. Ira p̄cul absit cū qua nū
hil cōsiderare nihil recte fieri p̄t̄. Dinc
Valerius narrat li. iij. de archia tarētino
q̄ dū se p̄cratore p̄ceptis metaponti. et
vitaris apulie penit̄ imergit lōgo tēpo
re magnoq̄ labore soli dū opus doctrine
cōplexus. postq̄ in patriā reuertit ac ru
ra sua reuifere cepit amaduertit negligē
tia villici corrupta et p̄dita. Intuē q̄s ma
leneritū. Sūp̄ s̄ntem inquit a te suppli
cū nisi iratus essem. Voluit em̄ ip̄uni
tū dimittere q̄s p̄pter irā iusto grauē pu
nit. Narrat etiā historia eccl̄astica q̄
theodosius imparor xp̄ianus et deuor̄ cū au
differ quendā ex militibus suis sibi carū
a tumultu populari occisū apud thessa
lonicā q̄ p̄misit se ira succendi fecit in
differenter plures occidi. p̄pter qd̄ post
ea a beato ambrosio mediolani nō fuit p̄
missus intrare eccl̄iam nisi p̄us facta pu
blica penitētia. et de h̄ habet. xi. q. iij. cap.
Lū apud thessalonicā Sz diffuse d̄ hoc
ira scribitur in historia triginta li. ix. Luz
apud thessalonicā ciuitatē quidam iudi
ces fuissent lapidari indignat̄ theodosius
oēs pariter iussit occidi. vbi sepr̄e mi
lia sūt occisi nullo p̄cedere iudicio. Nu
iusā et cladē plenā gemitib̄ audicēs beatus
ambrosius cū p̄nceps venisset mediola
nū et solēnter in sacru voluisset intrare
templū occurrit sanctus ep̄s foris ad ianu
am et ingrediēte his sermonibus a sacri
luminis ingressu p̄hibuit. Nescis miser
imparor p̄petrare a te necis q̄tra sit mag
nitudine neq̄ post cām rati furoris mens
tua mo lem p̄sumptionis agnoscat. Sed
forte re cogitōne p̄cā p̄hibet p̄as im
6 5

perij. deest tamen vrinca ratio potesta
rem. Scien. da quippenatura est eiusqz
mortalitas atqz dissolutio ⁊ puluis pro
genitor. ex quo facti ⁊ ad quez redigendi
sumus ⁊ nō flore purpureo ⁊ fidentē in
firmare operti corpis ignorare. Eoqz
tū hoim pnceps es o impator ⁊ pscrū
vnu est em oim dñs rex inqz ⁊ creator.
Quibus igit oculis aspicias cōis domi
templū. Quibus calcabis pedib⁹ sanctū
illius pavimentū. Quō man⁹ extendes
de qbus adhuc sāguis stillat inuist⁹ quō
bis manibus suscipies sanctū dñi corp⁹
Qua psumptōe ore tuo poculū sāguis
pcciosi pccipies. dū furore tuo rant⁹ iuste
sit sāguis effusus. Recede recede igit
ne sedo pctō potē nequitia augere contē
das. Suscipe vinculū quo nūc dñs om
niū te ligauit. Est em medicina maxima
sanitatis. His simonibus impator obe
diens. Erat em diuinit eruditionib⁹ enu
tritus. ⁊ apre sciens que sūt. ppria sacer
dotis que regū genēs ⁊ desens ad rega
lia remeant. Cūqz octo mensū trāssēt
qz propinquauit natiuitatis saluator⁹
nostri festiuitas. Impator autē lamenta
tionibus assiduis in palatio residēs cō
tinuas lachrymas incessabiliter expāde
bat. Ingressus autē Ruffinus tunc mgt
militū ⁊ singulare apud pncipem fiduci
am habēs ⁊ videns pncipē in lamentatio
nibus prostratū accessit vt lachrymarū
cās iquireret. At ille. Tu ruffine ludis
⁊ mea mala nō sentis. Ego gemo calami
tate meā. qz dei templū ingredi nequeo.
At Ruffinus. Curro inquit si iubes ⁊
pontifici pccib⁹ suadebo vt soluar vincu
lū quo ligauit. Acquieuit impator dicit
ruffini. Qui ad ambrosiū accessit. Mor
vt eū vidit ambrosius ait. Impudenti
am canū imitatus es o ruffine tante vi
delicet peccis auctor existens. Cūqz ruf
finus p impatore supplicaret Ambrosi
us ei. semz dureret pondit. affirmans se

impatorē in ingressu eccēlie p̄biturum
Rudēs ruffinus impatorē inuenit q̄ is
media platea erat vt p̄geret ad ecclēiaz re
tulit ruffin⁹ illi q̄ ambrosi⁹ dixerat. ar ipa
tor ego inquit ⁊ iustus in facie ⁊ tumelt
as excipio. Cūqz ad sacra limina puenit
set in sacra quid ē basilicā nō p̄sumpsit i
trare. Sed veniēs ad antistitē supplica
bat vt eius vincula resolucret. Cui am
brosius. Quā penitentiā ostidisti post tā
tas iniquitates. Cui theodosius. rui est do
cere meū vō suscipe. Cui ambrosi⁹ inu
xit vt legē cōderet ne snia ferri posset a
nimo irato sz trāfacto triginta dierū nu
mero. Qd ⁊ fecit. ⁊ tā multa hūilitate ex
p̄sens ambrosi⁹ templū intravit. Se
cūdo ira turbat volūtatē adeo vt si tot⁹
mūdos filo teneret irat⁹ frāgeret nō cu
rādo de tot⁹ mūdi destructōe vt sarissa/
cēret ire sue. Jō puerbtōz. xxvij. c. dicit.
Ira nō hz misericordiā neqz erūpēs su
ro. Hinc de alexandro magno scribit
Justin⁹. Cū felicitatuz cumul⁹ ad vota
cresceret alexādro in tantā clarionē pro
uect⁹ est. qz veller meritiū cūctoz pncipuz
anreferri. Et cū Clitus p̄dilectissim⁹ ale
xandro. q̄ pus sub p̄re philippo. s. mili
tauerat. deide sb ipō alexādro cū duo fi
lij alexādro hūictes ceciderāt in bellis. q̄
etiā semel alexādū liberauit a morte. dū
in qdā bello denudasset caput ⁊ qdaz ex
hostib⁹ euagina. o ense illud pcutere tē
tasset. qd fecisset nisi dicit⁹ repcussisset ic
tū. interfecissetqz sic volente ferire Ale
xandro pris sui philippi gesta p̄ferret
ab ipō alexādō venabulo trāffortus est.
Sz cogitās alexāder quale amicitū ⁊ cur
eū occiderit mori voluit. pmo dicit⁹ occi
sū ap̄leent. ⁊ tanqz audierit suā demeritiā
p̄fite. Raptūqz relū in p̄cordia sua ver
tit p̄fecissetqz facinus nisi cū pximi tenu
issent. Jō Lassiōd⁹ in eplis ait. Cū
furentes iusta nō statuunt. Tertio ira
turbat veniēs memorie. Jō veniet signū

ficat memoria. q. sic in vtre reponit ci
bi comest. ita in mēoria retinent leca yf
audita. Sed cū ira mēte supat oē exem
plū māfuerudinis 7 patientie a mēoria
expellit. 7 oīs beneficiū imemō: fit eius
quē turbat. Sic pz in saul q. ira irat⁹ fuit
7 dauid cū audiuit puellas cārātes saul
pessit mille 7 dauid decē milia. q. q̄siuit
pluries eū occidere. oblit⁹ multoz 7 ma
gnoz beneficiōz q. sibi 7 poplō fecerat.
Sic habet. j. Regū. xvij. c. Jō Scī. in
ij. de ira ait. Erat ira vitia impellūt aīos
ira p̄cipitat. Scdm ire nocuentus est
corpis deformatio. Debet em̄ vnusq. sc̄z
esse cōpositus in gestib⁹ corpis qd̄ perti
net ad modestiā. de q. dicit Apl's ad phi
lippen. iij. c. Modestia v̄ra nota sit oī
bus hoībus. Sed vt refert Grego. li. v.
mo. aliu. Ira tenicus facie accendit. erat
perat oculos. qd̄ loquat ignorat. sumlis
fit arreptiū. vñ merito figurat p̄ illuz
demoniacū q. vestimentis suis dilacera
tis nudus incedebat. hoīes verabatur in
monumentis manebat. Math. ix. c. La
lis in sup. vebemēs ira accelerat mortem.
Propterea dī puerb. xxx. c. Zelus 7 ira
cūdia minuit dies. vñ aīalia iracunda
vt canis. q. defacili mordet 7 latrat sunt
breuis vite. Et d. scilla cōsule romanoz
ferur q. p̄ ira cū turbulentissim⁹ eēt fra
tra est sibi vena sanguinis in corpe vñd
mōtu⁹ est. Tertiu nocuentū ire dicit
tur fraternalis separtio. Quilibet em̄ ca
uet sibi habere familiaritatē cū iracūdis
abhorretq. 7 uersationē eoz. vñ Grego.
li. v. moralū ait. Per irā gratia vite so
cialis amittit. sicut scriptū est. Noli eē
assiduus cū hoīe iracūdo ne discas seni
tas eius. 7 sumas scandalū anie tue. Oz
q. se ex humana rōne nō temperat. nec
se est vt bestialiter solus viuatur fere sil
uestres. Immo nec secū quiete habitare
potest solus. sed cōtra seipm̄ iratus frā
git ali. qn̄ vasa vel cōtarras vel seipm̄ p.

curit. Unde legitur in vitia patri de quo
dā iracūdo q. cū nō posset cū alijs ouer
sari ob suā irā demū accessit ad locū solt
tariū vt posset sine ira viuere. Sz cuz q.
dā die p. aqua iussit ad fontē plero va
se ex aqua casu versato vase aqua effusa
est. Sed iste iterū impleuit alia aqua ira
pmotus. 7 itez cū posuisset vas plenuz
in terra aqua effusa est. At ille vas illd̄
pfregit. sicq. ppendit q. nō aliū sed ipse
met causa erat ire sue. Cōuersantur au
tē cū talibus iracundis libenter demōes
Ideo Apl's ad ephesios. iij. c. ait. Sol
nō occidat sup. iracundiam vestram. nō
lite locū dare diabolo. Quasi dicat. vt
iracūdiā diaboli habitare i vobis. et h. cū
sol rōnis succūbit in ira. Quūmo iracū
di vident peiores diabolo. nā diabolus
nō fuit aus⁹ p̄cipitare r̄m de pinaculo.
sz dixit mitte te deorsū. sz pharisēi vt dī
in euāgelio dixerūt vsq. ad supeliū mō
tis vt p̄cipitarēt eū. Cauēda igit irā ē. 7
fieri pōt si dū q. nō vult irasci aīq. ira
scat alloquat seipm̄. dicatq. sic esto cau
tus 7 tpe ire cogita q. q. tūc recra 7 in sta
videri poterūt. iniqua erūt 7 indebita. 7
sic dū iracūdie calor aduenerit recorde
qd̄ p̄cogitasti dū nō eras irat⁹. Inq. est.
Scī. li. ij. de ira. Maximū remediū ire
mora est. Igit v̄neat rō irā 7 māfueru
do regnet i oīb⁹ q. digni officii cupiūt glā
tū xpi. cui sit honor 7 glā i secla. s. Am̄
feria tertia q̄re hebdomade. De corre
ptioe f̄ina. Ser. vigesimū q̄rtus.

Ipeccauerit
in te frater tu⁹ vade 7 corripe
eū inter te 7 ipm̄ solū. 7 ba. sūc
redemptor⁹ nostri originaliter. Math.
xvij. c. 7 in euāgelio hodierno. Si qua
rēt hoīes documēta saluberrima dñi nri
iesu xpi neq. ira in p̄ximos furcēt. neq.
inuidie liuore tabescerēt. nec alijs passio
nibus vitiosis obryerent. Docuit nāq.

nos ipse dei filii precepta charitatis, quibus hu-
 manus animus non potest reprehensibiliter possit
 regulari. Inter hec autem erant mandata
 de fraterna correptione de qua fit mentio in le-
 ctione scripturarum hodierna. Ite ad
 eruditionem nostram de ipsa in presenti sermone
 dicemus. De qua proponimus tria myste-
 ria declaranda.

Primum dicitur obligatio.

Secundum modificationis.

Tercium denunciationis.

Qualiter corrigat primus peccatores
 est preceptum affirmativum quod omnes obligat
 etiam in peccatis. et quod inferiores corrigere
 possunt superiores. Cap. primum.

Primum mysterium declarandum est
 obligatio. In qua quilibet obligetur
 omnia ad fratrem correptionem ape-
 riendum est. Ob quod tria erunt dubia absol-
 uenda. Primum videlicet fraterna correptione
 sit in precepto. Secundum videlicet peccator
 debeat corrigere peccatum. Tercium videlicet
 vel inferior possit corrigere platum vel su-
 piores. Ad primum dubium dixerunt alii
 quod hoc preceptum obligat tantum platos et su-
 piores. Nam dicitur. Sed illud dicitur
 ro. ait. Sacerdotes studeant adimplere il-
 lud evangelium, si peccaverit in te frater tuus
 et cetera. Sed notie sacerdotum sueverunt signi-
 ficari plati qui curam habent aliorum. et ipsi pla-
 ti tantum ad hoc obligantur. Sed Tho. ii. q. q.
 xxviii. dicit quod Hieronymus non intendit dicere quod
 soli sacerdotes seu plati teneant ad illud
 sed quod magis illi est curam. Et prope ipse
 Tho. asserit quod correptione fratrum omnibus est
 in precepto. Nam xxviii. q. ii. dicitur. Et la sa-
 cerdos. La sacerdos quod reliquum fideles su-
 ma debet habere curam de his qui peccant. que
 nus eorum redargutione aut corrigantur aut si
 incorrigibiles appareant ab ecclesia segen-
 tur. Et Aug. li. de verbis domini. Si neglexeris
 corrigere peior factus es eo qui peccavit.
 Respondeo quod unusquisque tenet deum pro se et carum
 ad est pro sui procul et temporalibus et spiritualibus

ac corporalibus obviare. Iohannes sapiens Ecclesi. vi.
 vii. ca. ait. Unusquisque mandavit deo de pro-
 mo suo. Et viii. q. i. c. In scripturis dicitur
 Qui potest iuvare proximum et non iuvat putat
 eius summa non amare pastorem. Ad hoc pro-
 positum facere videtur quod ait Cicero li. de am-
 icicia. Et monendi in sepe amici sunt et
 obiurgandi. sic enim videtur admonitio acerbita
 re et obiurgatio humilia caret. Et ite-
 rum ibidem. Moneri et monere propter est ve-
 re amicitie et alteri libere facere non alpe-
 re alteri pariter recipere. Et Laro. Lix
 monet aliquem nec se vult ipse moneri. Si
 tibi sit carus noli desistere cepisse. Non no-
 strum facere non recte noli tacere. Ne videas
 re malos imitari velle tacendo. Tulnera
 dum sanas dolor est medicina doloris.

Utrum istud preceptum obliget intelligitur
 notanda sunt tria. Primum secundum Tho. q.
 correptione delinquentis est quod dicitur remedium
 quod debet adhiberi in peccato alicuius. Il-
 lud hoc preceptum potest dupliciter considerari. U-
 num quod dicitur in generali et notum est quod peccat.
 Alio modo in generali videtur in de remissione aliorum
 quod ex parte peccati ledunt vel scandalizant. Et
 sic duplex est correptione delinquentis. Una quod
 adhibet remedium peccati in generali est quod dicitur
 malum ipsius peccatis. Et ista est proprie fra-
 ternae correptione quod ordinatur ad emendationem
 delinquentis. Removere autem malum alicuius
 eiusdem rationis est et bonum procurare. Procu-
 rare autem fratris bonum primum ad charita-
 tem per quam volumus et optamus bonum amico
 Unum fraterna correptione est actus charitatis
 quod per eam repellimus malum fratris. pecca-
 tum. Cuius remedium magis primum ad chari-
 tatem quod remotione exterioris dant vel cor-
 poralis nocementi. quanto contrarium
 bonum virtutis est magis propter quam chari-
 tati quod bonum corporis vel exteriorum rerum
 Unum correptione fratrum magis est actus chari-
 tatis quod curatio infirmitatis corporalis vel
 spiritualis quod excludit exteriorum egestas. Ad ista
 pro correptione quod adhibet remedium peccati

delinquentis finis est in malum aliorum. et proprie in nocentium communi boni est accus iusticie. Et de hac dicitur in glo. Mar. viij. c. sup. illo verbo. Si peccauerit etc. frater arguendus est ex zelo iusticie. Sed cum non tantum proprie de correptione fraterna est affirmatiua. Est autem differentia inter precepta affirmatiua et negatiua. Nam negatiua obligant sepe et ad sepe. quod prohibet actus. virtutes que semper sunt finis mali nec villo modo vel tpe vel loco bene fieri possunt. ut non mechaberis. non iurabis. Sed affirmatiua obligant sepe sed non ad sepe. quod dant de actibus virtutum. Actus vero virtutum non quolibet fieri debet. sed sicut debuit circumstantiis. si quoniam dicitur ubi debet. quomodo debet et hinc. Et quod in his que sunt ad finem dispositio eorum attendit finem rationis in ipsis circumstantiis actus. virtuosus proprie est attendenda ratio finis que est bona virtus. Si ergo fit ommissio talis circumstantie circa actum virtuosum que tollat totaliter bonum virtutis hinc dicitur precepto. Si autem fit defectus alicuius circumstantie que non totaliter tollat virtutem sed non precepto attingat ad bonum virtutis non est preceptum. Unde philosophus in ethicorum dicit. quod si pars discedat a medio non est virtus. Sed si multum discedat corrupta virtus suo actu. Correptio autem fraterna ordinatur ad fratres emendandos. Et hoc modo dicitur in precepto finis que est necessaria ad istum finem. non autem ita quod frater delinquens quolibet loco et tpe corripatur. Tertium notandum quod quoniam circumstantie circumstantie ad hoc vel quod obliget ad correptionem finis. Prima est culpa moralis in primo. prope dicitur per se si peccauerit. scilicet moraliter. Nam quibus etiam fraternaliter corrigere delinquentem in venialibus sit charitas quoniam idem spe rat vtilitas non in omittere illud ex negligentia est mortale. Secunda circumstantia est noticia certa. Unde Augustinus in libro de verbis domini ait. Admonet nos dominus noster non negligere iniuncta peccata nostra non credo quod

reprehendas. sed videndo quod corrigas. Id est non oportet quod inquam curiose vitam et facta aliorum vix inueniamus quod possimus reprehendere. hoc enim est explorare vitam aliorum. quod pertinet ad fratres que debet diligenter inquirere vitam subditorum. Tercia circumstantia est spes veritatis emendationis que sit spes de emendatione fratris. Aliter si non presumitur emendatio sed potius deterioratio vel odium vel scandalum cessandum est a correptione. Inquit enim sapiens. Prover. ix. c. Noli arguere derisorem ne forte oderit te. Et Hieronimus in prologo in Esdras. frustra nititur enim bil aliud quam odium arguendo querere extreme demerite est. Quarta circumstantia est apertitudo que si quis apertius ceteris possit corrigi potestorem emendare. Quinta circumstantia est oportunitas loci et tpe. Si bene circumstantie desunt preceptum illud non obligat neque peccat que correptionem omittit. Unde Augustinus in libro de ciuitate dei. c. x. ait. Nam si propterea quis obiurgatis vel corripiendis male agentibus parcat. quod oportunitas ipsi inquit vel eis de ipsis meruit ne deteriorer efficiantur vel ad bonam et pacis vitam erudierantur occasio sed consilium charitatis. Secundum dubium fuit utrum peccator debeat corrigere peccatores. Ad quod ita dicitur Thome. ubi dicitur. Correctio delinquentis pertinet ad alium que in quantum viget in eo rectum iudicium rationis. Peccatum autem non tollit totum bonum naturam que remaneat in peccatore aliquid de iudicio recto rationis. Et finis potest sibi competere alteri delictum argueret. Sed in peccatore procedens impedimentum quoddam correctioni affert propter tria. Primum quidem quod et peccator procedenti indignus redditur ut alium corrigat de minoribus peccatis si ipse corrigens maior commisit. Unde super illud Mar. viij. c. Quid vides festucam etc. dicit Hieronymus de his locis que cum mortali crimine continentur obnoxia minoribus peccatis fratribus non conceduntur. Secundo redditur indebita correctio

Propter scandalū qd sequitur et correptione si peccatū corrigentis sit manifestū. q: vi/ def q: ille q: corrigit nō moueat et chari/ tate s: ad ostentatōez. **T**ercio p: sup/ biam corrigentis. in q: n: s: aliq: propria/ p: cā guipendēs seipm p: fert. primo suo/ in corde p: cā p: ximi austerā seueritate di/ iudicās. ac si ipse esset iust: vñ Aug: li/ de s: mone dñi in mōre ait. Accusare vi/ cia officiū ē bonoz qd cū mali agūt alie/ nas p: res faciūt. Et Isido. li. de s: u. bono/ Non d: vicia alioz corrigere q: vicia s: b: catus. Et Paul: ad Ro. ij. c. In quo/ aliū iudicās teipm p: dēnal. Dic: g: Aug: li. de s: mone dñi in mōre. Cogitem: cū/ aliq: rephēdere nos necessitas cogit v/ trū tale sit viciū qd nunq: habuim: et/ tūc cogitem: nos hoies esse et h:re potuis/ se vel qd habuim: et iā nō habem: et tūc/ tangat memoriā cōis fragilitas vt illaz/ correctōem nō odiū sed misericordia p: ce/ dat. Si aut: inuēim: nos i eodē vicio cē/ nō oburgem: sed p: gemiscam: et ad pe/ nitendū inuicē inuitem: **Q**uare p: cōr/ si cū hūilitate corrigat delinq:ntē nō pec/ cat. Nec excusat p: cōr: ab isto p: cepto q: pōt cōteri de p: cōr: et penitere et iā nō erit/ p: cōr: vel humiliter corrigere pōt vt ē p: dicitū. **T**ercū dubiū fuit vtz subditi/ et inferiores possint corrigere p: latos. et su/ os superiores. Rūdet L. ho. q: correctio q: est ac: iusticie p: inflictiōem pene nō cō/ perit s: d:to respectu p: lati. S: correctio/ fratna q: est ac: charitatis p: tinet ad vnū/ quēq: respectu cuiuslibz p: sone ad quam/ charitatē d:z habere si in eo aliqd corri/ gibile inuentat. vtz in correctōe q: corri/ gūt s: diti p: latos d:z mod: cōgruus ad/ hiberi. s: vt nō cū p: ruita et duricia. s: cū/ mansuetudie et reuerētia corrigant. **U**n/ ap: s: p: ad L. timoth. v. c. ait. Seniores/ ne increpaueris s:z obsecra vt p: rem. Et/ ideo Dionys: redarguit demophilum/ monachū q: sacerdotē irreuerēter corre/

xit eū penitēs et de ecclesia eiciens. **Ad B** facit vt notat Bre. in pastoralis exemplū/ nathan. p: phere. cū correxit dauid de ad/ terio cōmissio occulte. Quia s: b: s: litudie/ diuitis q: occiderat ouē paupis vt p: pa/ rer cōiuuū paup: hospiti et. Sup: q: da/ uid iudicauit illū dignū morte. Et qua/ snia inde supra occasiōe vrbane redar/ guit eū. et ille s: b: to emendat: ē. vt scribi/ tur. ij. Reg. xij. c. In h: mōi etiā figura di/ cit Exo. xij. ca. Bestia q: terigit montē/ lapidabit. **N**ō sit cū subdit: bestialiter/ seu p: ruitate corrigat p: latū q: rōe dignita/ tis q: alioz: ceteris d:z mons. Et. ij. Re/ gū. vi. ca. narrat. q: Oza p: cussus fuit a/ dñō q: terigit archā dei q: significat p: la/ tū. **C**ontrac: aut: oze est qn: p: lat: irreue/ renter oburgat vel ei terrabit. **S**ciē/ dū etiā s: m L. ho. vbi. s. q: vbi immine/ ret piculū fidei etiā publice essent p: lati a/ s: ditis arguendi. Et q: n: p: s: m: se esse/ se meliore simpliciter q: p: lat: suus vide/ atur esse sit p: s: m: p: uose supbie. tū extima/ re se esse meliore q: n: ad aliqd nō p: s: m: p: rōis. q: null: est in hac vita q: nō habe/ at aliq: defectū.

De triplici p: ditiōe q: s: uanda est i cor/ r: eptione fraterna vt fiat debito modo

Capitulū secundū.

Secundū mysteriū declarādū de/ correctōe fraterna d:z modifi/ catio. **L**ū em vt dicitū est ipa sit ac: cha/ ritatis oportet vt fiat cū modo q: est s: m: charitatē ex forma tradita a xpo i euan/ gelio. dicit em ibi. yade et corripe eū in/ ter te et ipm solū. **U**bi notant tres con/ ditiones.

Prima dicit sollicitudinis.

Secūda mansuetudinis

Tercia solitudinis.

Prima cōditio que requirit vt correpi/ tio fiat debito mō dicit sollicitudis ē no/ tat. cū dicit. yade. s: sollicit: q: n: p: mo/ de potes. **U**n L. assiodorus in eplis ait

Succurrendū est ne trāctū spīs impuni-
ta mala ualescāt. Malū em̄ cū pseue-
rat auget̄ ⁊ remediabile bonū ē petō ac-
celerata correctio. **S**ecūda dicitur dicitur
in māsuerudis. Ideo sequit̄ xp̄us. Cor-
ripe id ē cor rape vt. s. blāde ⁊ dulciter
arguas delinq̄ntē. Nam puer. xv. c. inq̄t
sapiēs Lingua placabil lignū uite. que
sūt immoderata ē cōteret sp̄m. Et. xxv.
ca. Lingua mollis ⁊ frigit duriciā. Et
paul⁹ ad Gal. iij. c. Vos q̄ sp̄uales estis
instruite bndō in sp̄u lenitatis ⁊ māsue-
rudis. Ubi Aug. ait. Quicqd̄ lacerato
sio dixeris puniēt̄ est impet⁹ nō chari-
tas corrigēt̄. dilige ⁊ dic q̄qd̄ uolēt̄.
Et dauid in ps. Supuenit māsuerudo
⁊ corripimur. **T**ercia dicitur dicitur
rudis. vñ s̄bdidit xp̄s. int̄ te ⁊ ip̄m soluz.
Nō fieri d̄z p̄mo ne petō publice corre-
ptus cū se uiderit infamari dexterior fiat
Secūda ne petō et̄ publicato aliq̄ p̄per
malū exemplū puocent̄ ad peccandum.
Tercio ne aliq̄ infamēt̄. Inq̄t em̄ Aug.
ad plebē hyponc̄sam. Lū de his q̄ sem̄
nomē p̄fiterēt̄ aliqd̄ criminis vel falsi in-
sonuerit instār. satagūt. ambiūt. vt de oī-
bus id credat̄. **E**x h̄ trahit̄ argumentū
q̄ fraternā monitio d̄z p̄cedere denūcia-
tionē. vt ponit̄ extra de iudicijs. c. nouit
Extra de symo. c. Licet. Extra de accusa-
tōib⁹. c. ij. ⁊ c. Lū dilecti. ⁊. ij. q. vij. c. ac-
cusatio. c. Si q̄s. Et. ij. q. j. c. Si pecca-
uerit. ⁊. xij. q. ij. c. Indigne. ⁊. xvi. q. vij.
ca. Des de t̄m̄. Nec est d̄ q̄ ioseph ac-
cusauit fratres suos apud p̄zē de crimi-
ne pessimo. Ben. xxxvij. c. ⁊ t̄m̄ nō legit̄
q̄ p̄miserit monitōez secretā. q̄ fm̄ tho-
m̄ quis nō sit scriptū credendū ē q̄ p̄ mo-
nuerit. Uel pōt dicit̄ q̄ publicū erat pec-
catū inter fr̄es. vñ dic̄ scriptura. publi-
te accusauit fratres. **Q**uā etiā petr⁹ ana-
niā et saphirā occulte defraudātes p̄uū
agri publice denūciauit d̄regēdo pecca-
tū sine p̄cedenti monitōe. Actū. v. ca.

Hoc fecit vt exsecro: dei cui omnia pec-
cata etiam occulta sunt nota et manife-
sta. Cuius reuelatione petrus peccatum
illud cognouit et puniuit. Christ⁹ etiam
cum peccatus iude p̄ditoris haberet vt
publici inquantus deus unde et prode-
re poterat. nō tamen publicauit sed ver-
bis obscuris de peccato eum admonuit
vt nobis exemplū p̄beret. ij. q. j. Unus.
Sciendū tamen fm̄ Richardū in q̄-
to. dist. xix. q̄ triplex potest esse peccatū
in p̄mo corrigibile. Primus est publi-
cū. et hoc nō indiget secreta monitione.
quia vt inquit Irido. libro de sumo bo.
Manifesta peccata nō sunt oclta cor-
rectōe purganda. palā em̄ sunt arguēdi
q̄ palam nocēt. **S**ecundū est peccatū
p̄niciosum quod uergit multitudini in
dammū. vt heresis p̄ditio et similia. que
reuelari debent supioribus etiam cū dam-
no sic peccantis. quia vt scribit̄. vij. q. j.
c. Scias. Generalis utilitas utilitati p̄-
ticulari semp est p̄ponēda. **T**ercū est
peccatū occultū. quod. s. cedit in dammū
soli peccantis. ⁊ in hoc necesse est q̄
fraternā monitio p̄cedat denūciatōem.
facit ad hoc. p̄positū glo in. c. contigit.
Extra de sentētia excoicatiois q̄ arguit d̄
textū in quo dicit̄ q̄ clerici nō deferentes
habitū ⁊ tonsurā nō p̄dunt priuilegium
vsq̄ ad trinā monitōez. vt p̄zē de sen-
excō. ca. In audiētia. ⁊ de uita ⁊ ho. cleri-
cor. ca. vlt. Et t̄m̄ d̄riū uidet̄ dicere. c. p̄-
pendim⁹ extra d̄ sen. excō. Et soluit hāc
dubietatē glo. q̄ ca. In audiētia ⁊. c. vl-
timū de uita ⁊ honestate clericor. loq̄tur
de his q̄ in modicis excedūt in quib⁹ ha-
bet locū monitio. Capitulū vō p̄pendi-
mus loq̄t̄ de illo q̄ ḡuiter ⁊ p̄niciosē ac
publice deliquit. Nam vt ibi dicit̄. Qui
dā sacerdos falso se filiū regis nomina-
uit ⁊ armis acceptis seditōez fec̄ ⁊ guerrā
Laprus paribulo affixus fuit. Illi nō q̄
inficere cū non sunt ad papā mittēdi p̄

absolutioe qz ille pdiderat privilegiu cle-
ricale. p. g. uitate excessus. Et lz dicat
in textu qz coperes illis pnia est inuige-
da. Glo. m. exponit qz id fieri debet ad
causela. Qm itaqz p. m. oculu no est
alijs d. nosu vt est pdictu fuada e secre-
ta monitio. Sed qd si plar. in visita-
toe p. p. b. d. iro vt sibi diceret qd sciz
corrigendū. Rūdet Lbo. vbi. s. ar. viij
in rñsione ad qntū. qz intelligendū est p
ceptū sane saluo ordine correptōis fra-
tne siue pceptū fiat cōs ad oēs siue ad
aliquē i p. caliter. Sed si plar. expse p. i
per cōtra hūc ordinē a dño cōstitutū. et
ipe peccaret p. p. iēs z ille qz obediret. qz
platus nō ē iudex occultoz sed sol. d. p.
frat. di. c. Erubescat. vnde nō hz p. rēz
p. p. iēdi aliqd sup occultis nisi inq. ruz
p. aliq. indicia manifestat. pura p. infa-
mā vel alias suspitōes. In qbus casti-
b. p. r. plar. p. p. e eodē mō sicut z iudex
secularis vel eccl. iastic. pōt exigere iura-
mentū de veritate dicenda.

Q est differētia inter denūciatōez z
accusatōem. z de modo fraterne corre-
ptōis.

Capitulū terciū

Erciū mysteriū declarandū de
fina correptōe dicit denūcia-
tōis. **U**bi pmo sciendūz fm
Lbo. ij. q. i. l. viij. qz est dña inter denū-
ciatōem et accusatōez. qz in denūciatōe
arēdit emēdatio fratris. In accusatōe
bō punitio criminis. Pene em p. sent. vi
re nō p. se expent. quia nō est hic vltimū
reburōis rps. sed inq. ruz sūt medicina
les p. ferētes vel ad bonū reipublice. cu-
ius dēs p. curat p. punitōz peccatū vel
ad emēdatōem p. sone peccatis. Quoz
p. mū p. tinet ad accusatōem. Scdm inē-
dit in denūciatōe. Et ideo si crimen fue-
rit tale quod h. gat in detrimētū reipubli-
ce vt ē dicitū. dz hō imo tenet ad accusa-
tione dūmodo sufficiēter possit p. bare
quod p. tinet ad offic. iū accusatoris. Si

aut peccatū fuerit in dñū soli. peccan-
tis cui nō p. dest p. cedēs monitio dūmō
speret correptio z emēdatio p. cedēduz
est ad denūciatōez. **S**ecūdo sciēduz qz
an illa denūciatōe ex d. r. rina xpi p. re
mitēda est testū inductio. **N**ō rōnabi-
liter sit fm Lbo. ij. q. i. l. viij. qz de vno
extremo ad aliud extremū p. uenietē trā-
sit p. mediū. In correptōe aut fraterne
dñs voluit qz p. n. p. iū esset occultū dz
frater corrigeret frēm inter se z ipm. solū-
finem aut voluit esse publicū. vt. f. eccl. e
denūciaret. z ideo p. uenietē i medio po-
nit inductio testū. vt pmo paucis indē-
cet p. m. fratris. qz possint p. d. esse z nō
obesse. vt saltem sic sine multitudis in-
fama emēdet. Si aut pbabilit. est timo-
ret qz p. testū inductōem p. m. d. r. r. r.
fieret tūc cessandū est a correptōe. **S**it
autē tal. inductio testū. **P**rimo ad ostē-
dendū quod sit p. m. illud de qz aliqd ar-
guat fm **N**ico. **S**ecūdo ad ostēdendūz
qz frater admonēs fecit quod in se ē ad
emēdatōem fratris. p. curādā fm **L**br. f.
Tercio sciēdu qz fama min. bonū est
qz sit bona vita fratris fm **N**ico. de h.
ra. Et id si sine detrimētō. sue fame non
possit fuari bona vita fratris tūc p. ce-
dendū ē ad salutē bone vite cū aliq. le-
sione fame. Et ideo inducendū sūt pmo
testes vt corā eis arguat. Et si se nō cor-
reperit tūc simpliciter p. rēnda est ei. fa-
ma vt cōseruet bona vita. **I**deo christ.
dixit. dic eccl. i. plaro. Si aut eccl. iam
nō audierit sit tibi sicut ethnic. et pub-
licanus. ethnic. i. gentilis. **U**n. glo. i. c.
Quitaualis. ex de iure iurādo. ethnos
id ē genus. **I**nde ethnic. idē genit. **S**e-
parent ergo. incorrigibiles ab alijs fide-
lib. p. ex d. i. c. a. r. o. e. m. z censurā eccl. iasticā
Prelat. em habita sufficiēter p. barōe dz
illi p. p. e vt desistat. **Q**uod si non facit
eccl. iam nō audir. vñ p. r. e. z r. u. m. a. c. i. a. e.
ex cōicā. est. **E**t tūc ex cōicatus sit tibi sic

Ethnic. Alias no vites cu si no excōi /
 eet q̄uis eccliam nō audiat idest nō obe
 diat. nō p̄pter h̄ oportet cū vitare. ij. q. j.
 c. Multa. Et q̄ plari ecclie possint pei
 pere z excōicare subdidit x̄p̄s. Amē. i. si
 deliter dico vobis. Nā amen significat
 qd̄ verū est. de cō. di. ij. c. Reuera. i. sine.
 z in glo. ibi. **¶** xxxvij. di. c. Sedu
 lo. Que cūq̄ ligaueritis sup̄ terrā erūt li
 gata z in celo. Propterea acriter expro
 biādi sūt q̄ vltra h̄ q̄ corrigi nolūt dū iu
 ste z merito excōicant censurā ecclie de /
 spiciūt. Et vt f̄monē hūc cōcludam. sit
 vnus q̄sq̄ ad p̄ximū beniuolus in exhorta
 tiōe vt si retrahat a malo in q̄ actu fra
 terne correptionis reddidit se vnus q̄sq̄ gra
 tissimū oīpōrētī deo. cui sit laus z honor
 p̄ infinita secula seculoz. Amen.

¶ Feria q̄tra q̄re heb̄. De scādalo pha
 riseoz z alioz. **¶** Ser. vigesimus q̄re.

Candalisati

Sunt. Scribantur hec verba
 Math. xv. c. z i euāgelio ho
 dierno. Mirum certe videri
 possit his q̄ rez cās p̄siderare volūt cur
 de? n̄r̄ iesus x̄p̄s phariseos scādalisari
 sit passus q̄ tributū soluit cesari ne scan
 dalisare vt habet Math. xvij. c. Et. xj.
 q. j. c. Si tributū. Et. xxiij. q. viij. c. Tri
 butū. Sed p̄fecto cū nō de scādalo sit
 quale pōt ee vt q̄sq̄ ex defectu pueniat
 z malicia eoz q̄ scādalisant. Sic in p̄po
 sito cōrigit de phariseis q̄ cū ceciēnt et
 cecoz duces x̄p̄o insidiātes q̄ x̄pus doce
 bat sancte iuste z recte in malā p̄vertere.
 bāt. vt h̄o h̄ intelligat exp̄ssius in h̄ ser
 mone de scādalo dicere statui. de q̄ tria
 mysteria erūt declaranda

¶ Quid est scādalu. z de triplici scāda
 lo. s. actiuo. passiuo z occasionato.

Capitulu p̄mū.

Primū mysteriū d̄r̄ diffinitionis
 Diffinit̄ em̄ scādalu a beato hie
 ronimo sup̄ Matheū sic. Scā
 dalū est dictū vel factū minus rectū pre
 bens occasione ruine. Et d̄r̄ a scādalo
 grece qd̄ nos dicim⁹ offensā vel ruina
 z impactionē. Lōrigit em̄ q̄sq̄ q̄ alicui
 exponit aliqd̄ in via cūti corpali cui rei
 impingēs disponit ad ruinā siue casum
 vt si ponat lignū vel lapis in quē unpi
 gar vel aliqd̄ iubicū sup̄ q̄ pedes pones
 disponat ad casū. Et talis obex d̄r̄ scā
 dalū. Silt̄ in p̄cessu vie spūalis vt iqd̄
 Lho. ij. q. xliij. p̄tingit aliqd̄ dispōt
 ad ruinā spūale ex alteri⁹ dicto vel facto
 in q̄ntū. s. aliqd̄ sua suasiōe vel inductiō
 ne vel exemplo. trahit aliqd̄ ad peccatū
 dū. Et h̄ p̄p̄e d̄r̄ scādalu. vñ d̄r̄ in psal
 mo. xxxij. Juxta iter. s. q̄ incedebā i via
 spūali bonoz operū scādalu posuerūt
 mihi. s. homies mali. Et nota q̄ vt d̄icit
 Lho. in p̄tracta diffinitione ponit dictū
 vel factū. nō aut̄ p̄cupitū q̄ etiā mō p̄rin
 git peccare. qz dicta z facta exteriora sūt
 z alioz sensib⁹ obijciunt vnde quis pōt
 induci ad ruinā. Sed p̄cupita vel cogi
 tata ab intra sunt z videri nō p̄nt nec scā
 dalisare seu ad ruinā disponere valent.
 Et d̄r̄ min⁹ re cū. i. nō rectū illud dictū
 vel factū. Et h̄ qz est vel f̄m se malū sic
 peccm̄. vel qz h̄z sp̄m̄ mali sic cū aliqd̄ re
 cūbit in idolo. q̄uis h̄ nō sit peccm̄ f̄m se
 si q̄s h̄ nō faciat corrupta intentiōe in qz
 h̄z sp̄m̄ seu similitudinē venerandiōis idoli
 pōt alteri p̄bere occasione ruine. Jō apo
 stol⁹. j. ad thessaloniceū. v. c. ait. Ab om
 ni spe mali abstinere vos. Notandū in
 q̄ triplex est scādalu.

- ¶** Prīmū d̄r̄ actiuū.
- ¶** Scōm passiuū.
- ¶** Tertū occasionatū.
- ¶** Prīmū est scādalu actiuū f̄m Lho
 mā vbi. s. cū aliqd̄ suo dicto vel facto in

ordinato intendit aliu trahere ad aliqd
peccm. Hoc aut sp est mortale qz est contra
charitate primi ad qua pinct impedire
primu a pctō qm̄ in eo est p correptōes
fraternā. Et est speciale peccm ab alijs di-
stinctu ppter intentionē inducendi pri-
mū ad peccandū. Sed aduertenduz fm̄
Richardū 2 Scotū in. iij. di. xv. Q in-
ducere aliqū ad peccandū pōt eē dupli-
citer. Primo p se. Secōdo p accidēs 2 dis-
positiue. Primo mō nihil pōt inducere
hominē ad peccandū nisi qd pōt moue-
re potentia. Potētia aut moueri potest
a deo sed nō ad peccandū. qz teste Aug.
li. lxxiij. q. deo auctore nō fit hō deterior
potentia q̄ pōt mouere ad peccandū ē
īpa volūtas. Ex q̄ vt dicit Aug. li. de libe-
ritate arbitrii. Nulla alia re firmēs serua li-
bidinis. nisi ppta volūtas. Secōdo mō p
accidēs. s. 2 dispositiue pōt qd aliū in-
ducere ad peccandū. aut obiectū. pōnē-
do aut obiectū. ppositū p̄suadēdo. Et sic
multi cōsilijs auxilijs 2 exemplis malis
primos incitat ad peccandū ex scādalo
actiuo. Hoc aut peccm tāto graui⁹ est q̄
to corūpit portiora bōa primi peccātis
que sūt bona spūalia excellentiora bōis
corp̄alibus 2 p̄alib⁹. Jo. vi. q. j. ca. Ex
merito. dī deteriores sūt q̄ vitā moresq̄
bonoz corūpūt. his q̄ sbstātijs alioz p̄-
diaz diripiūt. Dāna em̄ mox multū di-
stāt a dānis rez. Idē. vi. q. j. c. Sūt plu-
rimi. Et de hoc Aug. de pe. di. j. c. Noli
inquit. Noli putare te nō eē homicidaz
cū fratri tuo malū p̄suades. Si em̄ fra-
tri tuo malū p̄suades occidis te 2 aliqū
do fratre ipm̄ cū. s. assensit p̄suasione ma-
le qd est scādalisare. Sic scādalisauit
balaā ariolus filios israel cū dōcuit ba-
laach regē mittere scādalu corā filijs is-
rael. Mulendo videlicet q̄ mulieres or-
natas moabitras mitteret ad castra filio-
rū israel cū idolis eaz vt inclinarēt eos
ad fornicandū cū eis. 2 p hoc ad idolatrā

dū qd malū secutū est. sed acrit̄ puniūz
cū illis q̄ cōsuluerūt 2 dederūt illō scāda-
lū vt patet Num. xiiij. c. Scōm ē scā-
dalū passiū. Illud est fm̄ Tho. cū qd
ex dicto vel facto alteri⁹ bono vel malo
vel hūc spē m mali scādalisat idest ī ali-
qd peccm ruit. Hoc m̄ scādalo qd aliqū
do scādalisat sine pctō alteri⁹ graui⁹
peccās. Sic euz qd turbat vel aliqd ma-
lū agit ex bono ope vel doctrina rōnabi-
li alteri⁹. Et sic pharisei audito vbo xpi
Nō qd intrat in os 2c. scādalisati sunt.
Sic etiā apli ex passione xpi. Nā vidē-
tes eū capi 2 ita crudeliter tractari amife-
rūt fidē de eius diuinitate quā pus credi-
derāt p multa pbabilia signa edocti. Et
sic in ruinā ceciderūt fm̄ illud qd p̄dix-
rat eis xps Mat. xxvij. Dēs vos scāda-
lū parietini in me. Et certū ē q̄ i chri-
sto nullū fuit peccm. nec etiā in aplis po-
stea p̄dicantib⁹ fides xpi. qd m̄ erat iudeis
scādalu vt dī. j. ad corinth. j. c. Et sic scā-
dalū actiuū nō erat in xpo. sed passiuū
in scādalisatis. qz ipi se scādalisabāt ex
indispositōe sua sumētes sibi ruinā ex di-
cto vel facto xpi qd nō erat de se inducū-
tū ad ruinā sed ad v̄turē. Jo xps Mat.
xj. c. dixit. Brūs est q̄ nō fuerit scādalisa-
tus ī me. idest q̄ vidēdo vel audiēdo pas-
sionē meā nō inde dedignēt ex h̄ credere
diuinitatē meā. ppter ignominia passio-
nis. Aduertendū m̄ vt refert Tho. Q
aliqū est scādalu actiuū 2 passiuū sumt
puta cū ad eruditōz vni⁹ ali⁹ peccat. ali-
qū est scādalu passiū sine actiuo. puta
qz aliq̄s scādalisat de illo de q̄ nō debet.
Aliqū vō est scādalu actiuū sine passi-
uo. cū. s. aliq̄s inducit aliū vbo vl facto
ad peccandū 2 ille nō cōsentit neqz peccat.
Sed aliq̄s possit arguere q̄ scādalu ac-
tiuū nō sit peccm. Primo qz pctā nō euz
nūc de necessitate cū sint volūtaria. S̄
scādala veniūt de necessitate. Juxta illd
Mat. xxvij. ca. Necessē est vt veniant

scandala. Secdo qđ nullus peccat puenit
 ex pietatis affectu fm̄ illud Mat. viij.
 Nō pōt arbor bōa fruce malos facere.
 Sed aliqđ scādalu est ex pietatē affectu
 dixit em̄ de petro Mat. xviij. c. Scāda
 lū mibi es. Ubi dicit Hiero. Error apo
 stoli de pietatis affectu veniēs nūq̄ incē
 tiuū videt esse diaboli. Ad h̄mū r̄ndet
 Tho. qđ verbū illud intelligendū ē qđ ne
 cesse est euenire scandala nō necessitate
 absoluta sed fm̄ conditionē hoīm qđ sibi a
 peccis nō cauēt. Sicut si aliqđ medic⁹ vi
 dens aliquos indebita diēta vrentes di
 car. necesse est tales infirmari. qđ intelli
 gendū est sub hac conditionē si diēta nō mu
 rent. Et si necesse est euenire scādala si
 hoies puerfationē malā nō murent. Et
 p̄perea sequit̄ xps̄ ve aut̄ hoī p̄ quē scā
 dalū venit. Ubi dicit Nicola⁹ de lira qđ
 ve est cōminatio pene eterne illi infigen
 de p̄ quē scādalu venit actiue. s. primū
 scādalisando. An̄ dō verba ista dixerat
 xps̄ Qui aut̄ scādalisauerit vnū de pusil
 lis istis qđ in me credūt. dicit pusillus s̄z
 Nicola⁹ de lira. qđ nullus scādalisatur
 passiue nisi in quātū pusillus. idest que
 h̄ntis est. qđ homo p̄fecte h̄ntis ex deō
 vel facto malo alteri nō ruit in peccatū. et
 sequit̄. expedit ei vt suspendat̄ mola asi
 naria in collo ei⁹ et emergat in pfundū
 maris. Scdm̄ nicolaū de lira loquit̄ ad
 modū terre palestinoz in qua condēnati
 ad mortē ligato saro ad collū p̄cipitabā
 tur in mare. Expedit ḡ. i. melius eēt hoī
 mori corpali ter qđ ex malo suo exēplo fa
 cere aliū ruere in peccatū mortale qđ ex hoc
 meret̄ mortē eternā qđ grauior est mortē
 corpali. Ue mūdo a scādalis idest mun
 dans hoibus qđ nō curāt scādalisare. p̄
 timos. Ad scdm̄ argumentū dicit Tho
 mas qđ scādalu ponit̄ ibi large p̄ quoli
 bet impedimento. Uolebat em̄ pet⁹ xpi
 passionē impedire quodā pietatē affectu.
 Tertiuū est scādalu occasionari. qđ ē

qđ accidēs et p̄ter intentionē. vt cū qđ suo
 dicto vel facto inordinato nō imēdit qđ
 re alteri occasionē ruine. sed solū sue sa
 tiffacere sensualitati. Et h̄mō scādalu
 nō est speciale peccatū. qđ est p̄ accidēt
 nō constituit spēm. h̄mō cū qđ h̄z aliquas
 familiaritatē cū aliqua muliere suspecta
 et sentit hoies scādalisari nefaria de eis
 loquēdo et iudicādo nec vult dimittere
 nō curās qđ alijs scādalisēt cū nō sit cā ne
 cessaria illi familiaritatē peccat mortā
 liter dando occasionē talis ruine. Dna
 rus etiā mulierū varius inhonestus et ex
 cessiuus tripudiarus et cārūs ex qđ tot
 ac tāti scādalisantur quomodo fieri p̄nt
 absq̄ graui peccato. Quid de malis exē
 plis ostensis a p̄ntib⁹ suis filijs i blasse
 mijs maledictionibus et alijs. Nunquid
 nō filios ad peccandū p̄cipitāt qđ solent
 esse paterni sceleris imitatores. Dmitta
 mus malā vitam recroz et plaroz ecclie.
 Auariciā. simoniam. ambitionē. pōpaz
 vilitū. exquisitas epulas. et alia qđ scāda
 lū sūt totius populi xp̄iant. Quibus d̄r
 Malachie. ij. ca. Scādalisastis pluri
 mos in lege. s. p̄ter exēpla male vite. et
 de his Hiero. xxiiij. q. ij. c. Transferunt
 Di. verunt in laqueū tortuosū ponent̄
 res scādalu in omī loco. Sed vt dicit
 Grego. ij. q. i. c. Notū. Scire d̄nt placē
 si nūq̄ delinquit qđ tot mortib⁹ digni s̄t
 qđ exēpla p̄ditōis ad ceteros trāsmittit
 runt. Debet ḡ qliber cauere ne p̄bo vt fa
 cto aliqđ scādaliset. sed illud Apli. ij.
 ad corinth. vj. c. Nemi dāres vllā offen
 sionē vt nō vitupet̄ ministeriū nostrū.

Quo spūalia bona que nō sunt de ne
 cessitate salutis aliqñ omittenda sunt p̄
 p̄ter scādalu. Cap. scdm̄.

Secundū mysteriū declarandum d̄
 scādalo dicitur omittōis. In qđ
 queritur an bona spūalia sine
 p̄ter scādalu omittenda. Et quida
 12

dicat q no. Na Grego sup ezechielem
ait. Si de vitate scandalu sumit vilius
scandalu nasci pmitit q vitas relinqt
Ide habet de regulis iur. in. vj. Et. xj. q
ij. c. Nolite timere. Alij ho arguit co
tra. Pno q? Aug. 7 epistola pmentiani
docet vrybi piculu scismatis timet a cor
rectioe petoz cessandū est. Sed punitio
est quoddā spūale cū sit act⁹ iusticie. er
go bonū spūale est. ppter scandalū omit
tendū. Scdo arguit. q? sacra doctrina vi
det eē spūalis. Sed ab ea est cessandū p
pter scandalū. vñ rps Nath. vj. ca. di
xit. Nolite sanctū dare canib⁹. neqz ma
garitas spargite inter porcos ne uersi
disrūpanr vos. Tertio arguit. q? vitatō
pcti est quoddā spūale bonū. q? quodli
bet pctm affert peccāti aliqd spūale de
trimentū. Sed videt q? p scandalo pri
mi vitatō aliqz qnqz peccare venialiter
deat. puta cū peccando venialiter impe
dit pctm mortale alteri. Debet em hō i
pedire dānationē primi qstū pōr sine de
trimento. pprie salutis. q nō tollit p pec
catū veniale. Rñdet his Tho. vbi sup
Q? distinguendū est de spūalib⁹ bonis
Nā quedā sūt de necessitate salutis que
perrmittere nō pōt sine pctō mortal. ma
nifestū ē aut q? nullus debet peccare mor
taliter vt alteri pctm impediatur. q? fz or
dinē charitatis plus debet hō suā salutē
spūalē diligere qz alteri. Et id ea q sunt
de necessitate salutis perrmittere nō debet
ppter scandalū vitandū. In his aut spi
ritualibus bonis q non sūt de necessitate
salutis videt distinguendū q? scandaluz
qd ex eis orit qnqz ex malicia procedit
cū. f. aliq? volūt impedire hōi spūalia
bona scādala vitando. r tale erat scāda
lū phariseoz quos rps ptempit dicēs.
Sinite illos cca sūt r duces cecoz. Dñ
q? scādalu pcedit ex infirmitate vl igno
rantia. Et h est pusilloz. ppter qd sunt
spūalia opa vel occultanda vel etiā iter

dū differenda. vbi piculū nō iminet quō
usqz reddita rōne hōi scandaluz cesset.
Si aut reddita rōne hōi scādalu duret
iā videt eē ex malicia. Et sic ppter ipsuz
nō sūt hōi opa omittenda. Ad primū
q argumentū dic Tho. q? pene intantuz
hōi rōne iusticie. inqz p cas pctā cobi
benf. Si aut p inflicione penarū mani
festū sit pla r maiora pctā seq nūc penaz
ifficicio nō trinebit sb iusticia. Et sb ca
su loquit Aug. qn. s. ex excoicatioe alio
rū iminet piculū scismatis. Tūc em exco
municacionē inferre nō pmet ad verita
tē iusticie. Ad scdm dic Tho. Q? cir
ca doctrinā duo sūt considerāda. f. vitat q
docet r ipe accus docēdi. Quoz primū ē
de necessitate salutis. vt. f. q? r rariū ve
ritatis nō doceat. sed veritatē fm agruē
tā rps r psonarū pponat ille cui incum
bit docēdi officū. Et id ppter nullū scā
dalū qd seq videat debet homo perrmis
sa veritate falsitatē docere. Sed ipe acc⁹
docēdi inter spirituales elemofinas cō
putat. Et ideo eadē rō est de doctrina. et
de alijs opibus misericordie. vt. f. loco r
tpe dispensent. Ad tertū ho m. Tho
mas Q? opinio quorundā fuit q? pctm
veniale eēt cōmittendū. ppter scandaluz
vitandū. Sed hoc implicat r raria. Si
em faciendū est iā nō est malū neqz pec
catū. Nā pctm nō pōt eē eligibile. Cōri
git tamē aliqd. ppter aliquā circūstantiā
nō eē pctm veniale qd illa circūstantiā sbla
ta veniale eēt. Sic verbū iocofū ē pctm
veniale qñ absqz aliqua vtilitate dī. Si
aut ex cā rōnabili pferat nō est ociosum
neqz pctm. Quāuis aut p pctm veniale
grā nō tollat p quā est homini salus in
qstū tamen veniale disponit ad mortale
qgit in detrimentū salutis.

Q? temporalia bona r si non semper
tamen quandoqz dimittenda sunt. ppter
scandalum. Capitulu tertū.

Eritū mysteriū declarandū de scan-
dalo dī dimissionis. In quo etiā
queri solet. Utrū tpalia sint ppter
scandalū dimitrenda. Et q̄ nō videt ex co
ḡ sancī. Tho. cantuariens̄ reperit res
ecclie cū scādalo regis anglie. S̄ q̄daz
arguit in p̄rariū. Primo q̄ in tpalib⁹
bonis nil est magis necessariū q̄ cib⁹. s̄
cibus est dimittedus ppter scandalū s̄z
illud Apli ad romanos. xiiij. c. Noli ci
bo tuo illū pdere. p quo x̄ps mortu⁹ est
ergo multo magis omnia alia tpalia sunt
pp̄ter scandalū dimitteda. Sc̄do argui
tur. Quia tpalia nullo mō puenientiore
aut fuare aut recupare possum⁹ q̄ p iu-
diciū. Sed in iudicio nō est ppter tpalia
bona p̄tendēdū cū scādalo fm illō Na
thei. v. c. Qui vult reū in iudicio cōren-
dere. z tunicā tuam tollere dimitte ei z
pallū. Tertio inter oia tpalia minus vi-
dent dimitteda. que sūt spūalibus ane-
ra. Sed ista sūt ppter scandalū dimitte-
da. Nā Paul⁹ seminās spūalia tpalia
stipēdia nō accepit ne offendiculū daret
euangeliō x̄pi. v̄ dī. j. ad corinth. ix. c. et
ex simili cā ecclia in aliq̄ loc⁹ nō erigit
decimas ppter scandalū vitandū. Ergo
multo magis alia spūalia sūt ppter scan-
dalū dimitteda. R̄ndet Tho. vbi sup̄.
Q̄ circa tpalia bona distinguendū ē. q̄
sūt sūt nra. aut sūt nobis ad p̄seruandū
pro alijs cōmissa. Sicut bona ecclie cō-
mittunt platia z bona cōia q̄buscūq̄ re-
torib⁹ reipublice. Et talū p̄uatio sic
z depositoz iminet his q̄bus sūt cōmissa
ex necessitate. Et iō nō sūt ppter scanda-
lū dimitteda sic nec alia que sunt de ne-
cessitate salutis. Tpalia s̄o quoz nos
dñi sum⁹ dimittere ea tribuēdo si penes
nos ea habem⁹ vel nō repetēdo si penes
alios sūt ppter scandalū quicq̄ quidez de
benus quicq̄ aut nō. Si cū scandalū ex
hoc oriat⁹ ppter ignorantā vel infirmi-
tate alioz qd est scandalū pusilloz. n̄c.

vel totaliter dimitteda sūt tpalia vel ali-
ter scandalū sedandū. s̄ aliquis monit
onē. Aliq̄ n̄ s̄o scandalū nascit ex mali-
cia qd est scandalū phariseoz. Et ppter
eos q̄ sic scādalisant nō sūt tpalia dimit-
tenda. q̄ b̄ noceret bono cōi. Daret enī
malis rapiendū occasio z offenderent ip-
si rapientes. q̄ retinēdo aliena in peccō re-
manerent. vñ Grego. dīc in moralibus.
Quidā cū tpalia nobis rapiūt solū mo-
do sūt tolerādū. Quidā s̄o seruata cōtra
re p̄hibendū nō solū cura ne nra s̄bra b̄ar
s̄z ne rapientes nō sūt a seipos pdāt. Ad
fmū ḡ argumentū r̄ndet Tho. Q̄ nō ē
de intentōe apli monere q̄ cib⁹ ppter scā-
dalū totaliter dimittra. q̄ sumere cibuz
est de necessitate vite. Sed h̄n talis abus
est ppter scandalū dimittedus fm illud
j. ad corinth. Nō manducabo carnes in
eternū ne fratrem meū scandalisem. Ad
sc̄m s̄o argumentū dicendū fm Aug.
de fmōe dñi in mōre. q̄ illud s̄bū dñi intel-
ligendū est fm p̄parationē ai v̄. s̄. h̄o sic
patus s̄us pati iniuriā vel fraudē q̄ iu-
diciū s̄bire si b̄ expediat. quicq̄ tñ nō expe-
dit v̄ est dicitū. Ad tertū dicit Tho.
q̄ aplus seminās spūalia corinthis pie
abstinuit a recipiēdo seu peccōo rēpalia
ab eis ne. s̄. illi scandalisarent. quia scā-
dalū illoz gentiliū p̄cedebat ex ḡrantia
q̄ nō cōsueuerāt b̄ facere. s̄. dare. Et iō
a d̄ ips abstinēdū erat v̄ s̄us instruerent.
z sc̄ret b̄ cēp̄bitū. Illi ḡ q̄ sc̄retes fore de-
bitū dare tpalia his q̄ spūalia seminans
z denegāt. vel si perunt z scādalisant nō
sūt imunes a culpa. Nec iō tpalia neces-
saria nō petenda quia tales scandalisa-
rent. Jo scribit. xvj. q. j. c. Apostolicis
Aplis v̄is z euāgelisatorib⁹ x̄pi in ne-
cessarijs v̄ibus nolle tribuere seipm cō-
dēnare est. Sed cū tot ac tāta dicta sint
de scādalo occurrit adhuc incident du-
bitatio de verbis x̄pi dicitis Mat. 18.
c. Si manus tua v̄ pes tu⁹ scandalisat

te abscede cu r pnce abs te. Bonu est tibi ad vita ingredi debile vel claudu q du as man vel duos pedes habentē mitti in gehennā ignis. Et si oculus tuus scā dalisat te erue eū r pnce abs te. Bonu ti bi est cū vno oculo ad vita intrare q du os oculos hñc mitti in gehennā ignis. Utrū sit mēbrū aliqd amputandū pyita tiōe pcti. Et m. Nicola de lira sup isto passu. Q nō licet mēbra em corpis sūt a deo data. Et iō nō est in prāte alicuius psonē abscedere sibi mēbrū sicut nec se oc cidere. sed sp h est illicitū singulari pso, ne nisi in casu qñ vñū mēbrū ppter sui corruptionē est in piculū toti corpis. qz vnicuiqz imittit cura sanitas sui corpis. Iō nūc licitū ē p se vlp aliū vñū mēbrū abscedere ne pereat totū corpus. sed ppe pctm evitandū nō ē licitū. nū qz p hoc nō excludit scupiscentia interior. in qua vi get pctm. nū qz p aliā viā potest obuiari pctō p rōes r libez arbitriū cobibēdo mē bra a pctōz exercitio. Et sic vba xpi my stice sūt intelligenda vt dicat man ab scidi in qñtū phibet ab illicito actu. quia man abscessa nō pōt aliqd agere. Dicit itaqz xps. Si man tua idest aliqd opus scādalisat te. idest inducit te ad pctm. ab scide. idest nō facias tale opus. Et si pes tuus scādalisat te. idest accedis ad talē locū in quo induceris ad peccatū. nō va das tibi r pedē abscedisti. Et si ocul⁹ tu⁹ idest aspectus alicui⁹ rei vlt mulieris vlt cuiuscūqz spectaci dāt tibi occasionem peccādi fuge talē aspectū r oculū sic erui sti. Prohibet itaqz dñs iesus in verbis illis occasiōes maloz. fugiam⁹ gillas r curamus vitare scādala. vt sic gra dei descendat in corda nra. Quā nobis largi at ipe pūssim⁹ pī. q cū filio r spūscō vi vit r regit infinita seclā secloz Amen.

¶ Feria qñta qñte heb⁹. De trib⁹ effecti bus ire. s. murmuratiōe. clamore r rixa.

¶ Sermo vigesimū sextus.

Ocrus autē

simois tenebat magnis febrib⁹. Scribunt bech ba Luce. iij. c. Er fonte irari animi lri vertunt alioz riuuli pec caroz. Et lz a Grego. r rex. moralū assi gnent ples effect⁹ ire q r filie illi⁹ dicit. Nos m alijs pmissis in pñti fmoē de trib⁹ dūtaxat dicem⁹. Hi sūt febres ille ardentissime qbus estuat mens iracūdoz. De his ergo loquuntur eas in tres pnci pales dividemus.

- ¶ Prima dī murmuratio.
 - ¶ Secūda clamor.
 - ¶ Tertia rixa.
- ¶ De murmuratiōe que fit vtra sociū r superiores r deū. r de grauitate hui⁹ pecca ti ac punitiōe.

Prima pncipalis ē de pmo effe ctu seu filia ire. s. murmuratiōe. de q die Robert⁹ olcor q ē qñela cū ipatiētia. Et de hac cōsiderem⁹ tria. s.

- ¶ Primo distinctionem.
 - ¶ Secūdo grauationē.
 - ¶ Tertio phibitionem.
- ¶ Primo cōsiderem⁹ murmuratiōis de stinctionē. potest nāqz triplex murmuratio distingui. Prima est vtra sociū. Se cūda vtra supiorē. ¶ Tertia vtra deū.
- ¶ Prima est vtra sociū. Sic martha mur murabat de magdalena dū dicebat xpo. Luce. x. cap. Dñe nō est tibi cure q sozoz mea reliquit me solā ministrare. sic etiaz murmurauit de illa r d xpo pharise⁹. Lu ce. vii. c. dices. Si hic eēt pba serer q ce q lis eēt mulier q tāgit eū. Judas insup murmurauit d illa pte effusione vngueti sup caput recubēs ihu. vt dī Mat. xxvi c. Et vt inquit Nicola de lira sup. r. c. Luce. In his murmuratiōib⁹ triplr ma ria erat dēnata r accusata. Pñio a pha riseo de pūptiōe seu temeritate qz p pūm

iagebat. Secundo a iuda de pdigalitate co
 p pccosū vnguētū effudit sup caput ie,
 lu. Tertio a sorore de ociofitate. 7 vbiqz
 maria racuit 7 xps p ea rñdit. ostenditqz
 pbarisico q factū marie nō erat p̄suprio
 nis sed deuotiōis. Et iude 7 alijs disci
 pulis q illa effusio vnguētū nō erat pdi
 galitatis sed pietatis. Et sorori marthe
 q sessio marie nō erat ociosa sed meliori
 bus applicata. Cū Aug. in omel. inqt.
 Sanctū euāgelii cū legeret audiuimus
 a femina religiosa susceptū eē dñm hol
 picio ea q martha vocabat. Et cū eēt ip̄a
 occupata in cura ministrādi. soror ei⁹ ma
 ria sedebat ad pedes dñi 7 audiebat ver
 bū illius. laborabat illa. vacabat ista. It
 la erogabat. hec implebat. verūtātm̄ mar
 tha laborās multū in illa occupatiōe 7
 negocio ministrādi interpellabat dñm.
 7 de sorore sua p̄questa est q eā laboran
 tē nō adiuarer. Dñs autē p maria rñdit
 marthe. 7 ip̄e eius factus est aduocat⁹ q
 iude fuerat interpellatus. hec ille. mur
 murauit maria p̄tra moyse q erat vir mi
 nistimus vt habet. Num. xij. c. Et irasit
 deus p̄cussit illā lepra. In ecclia etiā pri
 mitiua vt scribit Actū. vj. c. Exor⁹ est
 murmur grecorū. s. p̄uersorū ad fidē p̄tra
 hebreos eo q despicerent in ministerio
 quotidiano vidue eorū. Dicit hoc loco
 Nicolaus de lyra q omēs erant iudei s
 aliqui erant nati in iudea 7 illi dicūt hic
 hebrei. Et aliq nati in grecia ex iude is ibi
 dē p̄ anthiochū disp̄sis. 7 illi dicunt hic
 greci. Et similiter illi qui de gentilitate
 conuersi erant ad iudaismū. Et dicebātur
 vidue ille grauari. Uel qz nō ita require
 bant vt hebrece qd sibi reputabāt ad con
 tempnū. Uel qz nimis grauabant in opi
 bus manūū. Uel quia nō ita eis prou
 debatur de necessarijs sicut alijs viduis
 hebreorū. sed apostolis ordinātib⁹ seprē
 diacones q sup h gererēt curā sedat⁹ est
 murmur. Istud viciū grauiter turbat cō

gregationē religio sorū. Jō grauiter puni
 endū. vñ dī di. xc. c. Alienus. Alien⁹ sic
 a fratū vnitare q murmurauerit. 7 op⁹
 ei⁹ abijciat q murmurās exiterit ne pe
 nas murmurātū incurrat. de qb⁹ ait apo
 stolus. Neqz murmuraueritis sicut qui
 dā eorū murmurauerūt. 7 pierūt ab exer
 minatore. dīc ibi glos. sup xbo op⁹ eius
 abijciat. Op⁹ clerici p̄cipue dī o. 7 o.
 pus laici est oblatio. Et sic videt dicere
 q clericus p̄pter murmuratiōē debz se
 parari ab alijs quasi excoicatus 7 laici o
 ratio nō debet recipi. Secūda murmu
 ratio ē 3 supiorē. Lōgrūt vt i plib⁹ mur
 murātes fui de suis dñis s̄bdin de p̄latis
 ac qbuscūqz supiorib⁹. Jō Hier. ad ma
 tre 7 filiā in gallijs cōmorantē ait. Que
 rulū ē fuoz gen⁹ 7 qzū cūqz eis vederi sp
 min⁹. Dolozēqz suoz solis qd p̄nt obire
 erationib⁹ solant. sic murmurauit po
 pul⁹ ille iudaicus 3 moysen ducē suū in
 deserto sui p̄quendo de defectu cibi. vt hē
 Exod. xvj. c. Et in Rasidin p̄quēdo de
 defectu aq. Exodi. xv. c. Sed aduertāt
 inferiores cū murmurāt de suis maiorib⁹
 bus existimātes illos ignorare murmu
 ratiōes 7 maledicta eorū. qz sapiēs Eccl
 i. c. ait. In cogitaciōe tua regi ne detrahās
 7 in secreto cubiculi tui ne maledixeris di
 uiti. qz aues celi portabūt vocem tuam.
 Tertia murmuratio est 3 deū. Et de
 hac inquit David i psalmo. cv. p̄tra po
 pulū illū antiquū. Murmurauerūt i ra
 bernaculis suis 7 nō exaudierūt vocem
 dñi. de murmuratiōib⁹ hō illoz habet
 Numeri. xij. c. 7 in plerisqz alijs. Se
 cūdo p̄siderem⁹ murmuratiōis grauatiō
 nē. Quāuis em̄ gūe sit 7 malū murmura
 re de socio 7 de supiorib⁹ qbuscūqz. gūe
 tū ē murmurare de deo. Sed aduertē
 dū q triplex est murmuratio de deo.
 Prima p̄sumptiōe.
 Secūda per admiratiōem.
 Tertio per turbatiōem.

Prima murmuratio de deo est p pe
 sumptioem. Et de hac habet Mar. x. c.
 in parabola vinee vbi narrat q illi q vene
 runt hora prima ad laboradu i vinea cum
 no accepissent a procuratore nisi vnum de
 nariu sicut q venerunt vndecima hora mur
 murabant aduersum patrefamilias dice
 res. hi nouissimi vna hora fecerit p pare
 illos nob fecisti q portauim? pod? diei
 z estus. Vbi dicit Bre. in ome. q venie
 tes prima hora significant patres pmos
 veteris testamti. z venientes vndecima
 sanctos noui testamti q recipiunt denari
 um. id e pmiu sic sancti antiq testamti z
 prius quia imediate cu monuit. Illi ac
 diu in limbo steterunt. Et illa murmura
 tio no est ppe aliq qrela d deu cu genti
 simi sine. s. p sumptioem dicit. id e da
 ro p impossibile q qari vellent tuc de
 clarat agre q no sit eis iniuria vel dimi
 nutio debite mercedis s. iuste vnicuiq
 tribuit. Nicola? m de lyra sup b passu
 refert q gentiles uersi ad fide sut veni
 entes vndecima hora q receperunt tantaz
 gram q est qdam pncipiū glie qntaz et
 iudei in pncipio uersi vt apli cu alijs
 discipulis vel etia scia veteri testamti.
 No em est aliud glia q gra. Illuminata
 Ideo apls ad Ro. vj. c. ait. Gratia dei
 vita eterna. s. est. Videntes ergo iudei q
 gentiles uersi ad fide recipiebāt gratiaz
 spūscū i signo visibili. s. in specie ignis
 sicut apli. Unde Aernū. r. dr. q loqnte
 petro. s. comelio ceterioni z familie sue
 eccidit spūscū sup oēs q audiebūt s.
 bñ. No intelligentes mysteriū qsi mur
 murabant reputātes gentiles indignos tā
 ra gra. vñ dr ibi. q obstupuerūt q vene
 rant ex circūsiōe dicētes. q. z gra spūscā
 eti in nardēs. s. gentiliū effusa ē. Sed re
 uertēte petro ad iudeos ceperūt qari de
 eo q ad comeliū gētilē diuertisset. Qui
 bus satisfecit declarās quō sibi onus est
 p visionē. s. lambei de celo s. missi pleni

animalib? immūdis. z ei dicit q mactā
 ret de illis z māducarēt. Quia z gentes
 etiā vocāde erāt a deo ad grāz suscipien
 dā. Nec pot qd de deo iuste qari qre det
 vni grām magi q alteri. z qre magi vo
 cauerit ad fide gentiles q iudeos. q. in
 eo no habet locū acceptio psonaz. cum
 nulli sit debitor. Secūda murmuratio
 de deo est p admiratōem. vidētes em san
 cti malo s sepe exaltari z bonos depmi z
 cōculari. aliqñ conquerūt de deo no ira
 scendo sed pie admirādo de iudicijs dei.
 Sicut Hieremias. rj. c. dicebat. Qua
 re via impioz pspat z. Tercia mur
 muratio de deo est p turbatōes. Et hec tri
 pliciter fieri potest. Primo cū murmu
 rat aliq de nimia seueritate. Secūdo de ni
 mia benignitate. Tercio de aeris ineqū
 tate. Primo aliq cōquerunt murmu
 rantes de deo de nimia seueritate cū mltā
 affligunt vel pauprate vel infamia vel
 psecutōe vel infirmitate. et filia. dicētes
 deū esse crudelē erga se vel alios tribula
 tos. z pl? aduersitatis eis dare q pos
 sint portare. z se forte a deo derelictos et
 abiectos. Sed o q magnā falsitatez isti
 loquunt. qm ois doctrina clamat deum
 pñsumū z clemētissimū. q tribulatōes in
 fert ex pietate. z tribulatis q in illū con
 fidūt sp adest. fm illud ps. Iuxta est do
 min? his q tribulato sunt corde. Secū
 do aliq murmurāt de nimia benignitā
 re dei. qā recipit magnos peccōes ad pe
 nitentiā et tolerat male agētes. Sic scri
 be et pharisei murmurābāt tra iesum
 dicētes. Lu. xv. c. Quare hic peccōes re
 cipit z māducat cū illis. facit nihilomi
 nus de? oia ista vt peccōes ad penitenti
 am uertant. Ut em ait Quid? lib. de
 tristibus. Si qrens peccāt homines sua
 fulmina mittat Jupiter. exiguo tpe nul
 lus erit. Tercio aliq murmurāt de deo
 de aeris ineqūperie. vt cū est mltā siccitas
 p nimia inundatio aquaz. vel cū est in

resus calolaur frig^o z hmoi qsi de^o non
bn disponat ista. Sz iniuste fit hec mur
muratio. qz vt scribit Sap. viij. c. Sapi
entia dei disponit oia suauiter. Sed qz
no agit fm velle nostrz io murmuramus
qsi essan^o sapietiores deo. et vellemus
eu instruere quod debeat mudu gubnare.
Est ergo graue peccatu murmurare, de
deo etiā i qcuqz aduersitate. Propterea
laudat Job. q i tot suis aduersitatibus
vt dicit ei. qz. q. nō peccauit labijs suis.
nec stultū qd d^o deū locut^o est. Tercio
p^o siderem^o murmuratiois punitōz. Pro
pter h ecqdem pccm dixit de^o Nūeri. xiiij
ca. Nēs q numerati estis in deserto a vigi
ti annis z supra z murmurastis d^o me. nō
intrabitis in terrā sup quā leuauit manū
meā vt habitare vos facerē in ea pter ca
leph z iosue. Et Numeri. xvij. c. scribit.
qz qm multitudine murmurabat d^o moysen
z aaron vellez eos opprimere lapidi
b^o fugerūt ad tabernaculū. z opuit eos
nubes et apparuit glia dñi. Dicit ali
q q nō fuit illa q p^obit ducatu populo
sed qdā parua nubes in qua dñs solit^o
erat loqz cū moysē. Alij dicūt q fuit illa
q p^obebat ducatu sed stabat i alio sup ta
bernaculū. z tūc descēdit operies z ambi
ens circa quaz vt null^o possz abire. Et
egressus ignis deuorauit pplm. fuerūt
aut p^ossi tredecim milia z octoginta. Et
Numeri. xxi. habet q qm venerūt i sal
mana qz male loq^obant de deo misit dñs
in populū serpētes ignitos q sic dicebā
tur fm Nico. de lyra z Ngrm in histo
ria scholastica. qz minimi z veloces erāt
ad modū scintillaz. Uel qz volātes per
aera emittebāt scintillas ardētes. Uel ex
eo qz p moysus eoz calefiebat caro ac si
igniret. Tūc venerūt iudei ad moysen
dicētes. peccauim^o qz locuti sum^o. Ira
deū. z tu ora vt tollat nobis serpentes.
Orauitqz moyses ad deū. Eui deus ait.
Fac serpēte eneu. z pone in p^oca amine

tem in medio populi. z qm p^oculsus fu
erit a serpēte respiciat eū z viuet. Et fa
ctū est ita. Dicit rabbi salomō q in spē
te nō erat vtrius sanādi. sed aspiciētes ser
pente cognoscebāt afflictōnes illā a deo
sibi iuste. illarā perēdo misericordiā. z ipse
de^o saluauit eos. Rō aut mystica ē. qz p
pens ille figurabat xpm passum i cruce
p cui^o intuitū fide z deuotōe sanamur a
morsu satane. Quare xps dixit Jobā.
iij. c. Sicut exaltauit moyses serpente i
beremo in ligno. ita exaltari opz filiu
hois. Refert mgr in hystoria scholasti
ca q illū serpente eneu habuerūt scā fi
liū israel z magnifice reposuit ē i hierlm.
Tandē ob cultū supstitōis quē sibi exhi
bebat popul^o cōminuit eū i puluere ref
Ezechias z posuit i torrentē cedron. vt
habet. iij. Regū. xix. ca.

De triplici clamore. s. orantiū z hoī
biliter peccantiū atqz irascentiū q turbāt
domū vxorem atqz familiā. Lap. ij.

Secūda pars pncipalis ē de se
cundo effectu ire q est clamor.
Dicim Greg. z Tho. vbi sup
distit in h q pfer qz ex ira voces cla
morosas qb^o miseri solēt pncie z con
tentōes. Sz sciendū q triplex ē clamor.
Prim^o dicit intense affectōis.
Secundus horrende offensōis.

Tercius p^ouse p^ourbationis
Prim^o clamor est cū qz magno affe
ctu desiderat vt perit aliquid a deo fm il
lud ps. Clamaui i toto corde meo exau
di me dñe. Tū z moyses cū sup mare ru
brū cū filijs israel maneret. z pharao eoz
pseqret. oranti moysi silēter dixit dñs.
Quid clamas ad me. vt ponit Exo. xiiij
ca. Clamor ei^o erat intēū desiderū quo
orabat. Iste clamor intrat i aures dei. ita
qz meref exauditiōez sic dñs p^omittit di
i ps. xc. Clamabit ad me z ego exaudia
eū. Et Hier. xxxij. Clama ad me et ego
exaudia te dicit dñs. Unde de pplō isrl

cū ppter pctā sua diuersis tribulatiōibus
z captiuitatib⁹ vrgeret dī in ps. Llama
uerūt ad dñm cū tribularent z de necessi
tatib⁹ eoz libauit eos. Sic chananea cla
mās p̄ iclū fuit exaudita z sanata filia
ei⁹. Mar. xv. ca. Sic ceo⁹ magis ac ma
gis clamans. Jesu fili dauid miserere
mei fuit illuminat⁹. Lu. xvij. c. Predica
tor: etiā isto mō dz clamare in p̄plo. s. ex
intimo affectu, z sic audit virtuose z fru
ctuose. Sz xps clamabat in tēplo nō so
lū voce sz i tēplo desiderio. Si q̄s sicut ye
mar ad me z bibat. Job. vij. c. Et d̄ Jo
hāne baptista dī. Vox clamantis i deserto.
Mar. iij. c. ¶ Secūdo clamor ē horrende
offensiois. de q̄ vide s̄monē de punitiōe
sodomoz in tractatu de timore iudicioz
dei vbi p̄cipue designant̄ q̄tuor peccata
q̄ p̄ceris clamār. ¶ Tercio clamor ē cō
fusse p̄turbatiōis. Et de h̄ apls ad Ephe
siō. c. ait. Omnis clamor ira z indignatio
rollat̄ a vobis. Solent ita clamare viri
iracūdi z vros. dñi z famulos. dñe z
ancillas. miscētes clamorib⁹ i propria z
p̄turbatiōe ex q̄bus inferioz anim⁹ frā
git̄ z indignat̄. Propterea Eccl. iij. ca.
sapiens ait. Noli ee sicut leo i domo tua
euerrens domesticos tuos z oppmēs sub
iectos tibi. Et Sen. ad luallum ait. Lo
lāte pot⁹ serui tui q̄ timeant.

¶ De rixa z defensione sui ac pugnantib⁹
in duello. z de civili bello. Cap. iij.
Tercia pars p̄ncipalis ē de tercio
effectu ire. q̄ est rixa. De hac in
q̄t̄ Tho. ij. q. xli. arti. ij. q. rixa
imponit quidā dicitōez vsqz ad facta p
ueniēte dū vn⁹ alterz ledere molit̄. Et si
cur. p̄terio imponit p̄radictōez i v̄bis ita
rixa in factis. Quare videt̄ rixa q̄dā p
uatū bellū qd̄ inter p̄uaras p̄sonas agit̄
nō ex aliq̄ publica auctē sz magis ex ior
dinata volūate. ¶ Sed aduertendū q̄ ri
xa potest fieri tripliciter.

¶ Primo ratione defensionis

¶ Secūdo ratione terationis

¶ Tercio ratione malignationis

¶ Primo fit rixa rōe defensionis. cū scz
q̄s se defendit solo aio iniuriā repellēdi
cū debita moderatiōe. Nā regula ē iuris
natural⁹ z positiu⁹. s. d̄ iusticia z iure. l.
Ut vim vi. Uim vi repellere licz cū mo
deramine inculpate tutele. Et d̄ mode
tamē iculpate tutele illd̄ qd̄ equalet illa
te violētiē i q̄litate armorz i cōcurfu r̄gis
z in ip̄o actu violētiē. ne als excedēdo vi
deat̄ vindicta. z p̄ r̄is p̄ctū. Nec aut̄ d̄
fensio licita ē vniuersalit̄ oib⁹ nō soluz
laicis sed etiā clericis z religioz. Et re
probat̄ opinio dicētiū q̄ in nulla neces
sitate posit⁹ q̄ntūqz inuitabili etiā si
aliter euadere n̄ possit nisi occidēdo dz
q̄s aliū occidere. imo pot⁹ dz p̄mittere
se occidi aliter peccat mortāl̄. Cur⁹ Tri
um māifeste d̄ in clem̄na Si furiosus
de homicidio. Uez est t̄m̄ Tho. q. nul
lus tenet̄ ad h̄. Sed maioris p̄secutiōis
est si pot⁹ p̄mitteret se iterfici q̄ se defē
dēdo occidere cū nō possit alit̄ euadere.
Et hoc itelligit̄ si ē in bona dispositiōe
aie sue. nā als sanie faceret exponēdo se
morti corpis et aie cū sibi p̄ mortē pelu
dat̄ v̄ia p̄nie. ¶ Itē licita ē p̄dicta defēsiō
in om̄i loco etiā i ecclia. et h̄ ppter picu
lū. q̄n. s. seq̄ret̄ mors h̄ nō faciēdo. Nec
obstat q̄ ecclia pollui pot⁹ p̄ sanguis ef
fusionē. q̄ magis pōderāda ē hois p̄fus
tio cū sit irrestaurabil̄ q̄ ecclia q̄ recon
ciliari pot⁹. Et forte dici pot⁹ qd̄ ad hoc q̄
ecclia polluat̄ red̄rit̄ effusio sanguis in
iuriosi. vt notat̄ in ca. vno de p̄secutiōe
ecclie. li. vj. ¶ Insup̄ licita ē p̄fara defēsiō
in q̄cūqz officio occupato. ita etiā q̄ cele
brās si inadat̄ z alit̄ nō pōt̄ euadere lici
tū ē vt se defendat̄ z occidat̄. Nā p̄ im
pedimētū corpale supueniēs ichoari of
ficiū dimittit̄ inceptū. vj. q. j. c. Illud
z. c. mbil. Sz h̄euenit impedimētū cele
brāti imo piculū. mortis. q̄ licitū ē p̄ter

mittere officium. et se de periculo sibi occurrere si potest expedire. Et si se defendendo occiderit potest etiam reasum pro officio celebrare dummodo affuerint illa que ponuntur in dicitur de materia. si furiosus. Nam nullum peccatum in hoc fecit nec irregularitatem incurrit. Idem de baptizantibus ordinantibus et firmantibus ne miserias inuigentibus et singula sacra conferantibus si inuaderent. quod si licitum est collarum illos sacrorum omittit inchoatam. pro sui tutelam. Dubium tamen est circa faciem baptismi in uno casu. quoniam videlicet sacerdos inuadens ad mortem haberet per manus puulum baptizandum que esset articulo mortis. ita quod si sacerdos diuertat a baptismo illi ut se defendat. imminet puero periculum mortis eternalis presupponendo quod non sit alius qui baptizet eum. In hoc casu periculum est mortis corporalis sacerdotis mortis spirituali pueri. Et ratio est quod tunc unum tamen malum sequitur et temporalis mors sacerdotis. sed si periculum est vitam sacerdotis sequentem duo mala spiritualia. id est mors eterna pueri. de consuetudine. di. iiij. c. firmis sumo. Et negligens cure animarum quod est mortale sacerdoti. ut extra de erate et quitare. c. Lii. si. Preeligendum est autem minus malum maiori. di. riiij. c. Nervi. Ubi autem foret dubium probabile de morte vel de vita pueri versus ad expeditorem periculum. et constaret de morte peribri nisi diuerteret adhuc crederetur periculum mortem sacerdotis. Et hec maxime considerentur proprio sacerdoti et parrochiano. hec supradicta Jobes de lignano. Adhuc sciendum quod licitum est vnicuique defendere se modo periculo contra quoscumque iniuste inuadentes. unde et superiorum suum quoniam constaret quod iniuste inuadit. Et de iure fiscali. Prohibetur. Item in iudicio et preter iniuste inuadentem ut occidat licitum est se defendere. Item in abbatibus et alios plaros licitum est monacho se defendere. ut prope si abbas monachum inuaderet ut subito occideret. Item licita est profana defensio non solum pro se sed etiam pro filio. quod vna persona censetur pater et filius. cum

sit pars substantie eius. Item pro uxore. Nam iniuria uxoris est irrogata marito et iniuriarum actio sibi competere. imo et pro sponsa. Secundo potest fieri rixa ratione tentationis. cum scilicet pugnat aliquid in duello. Et dicitur duellum quod fit inter duos. Duellare autem est deum terere. ut dicitur in quibusdam. v. c. Monomachiam fit autem hoc duellum aut propter odium eragulationem aut propter glorie spalis consequutionem. ut scilicet ostentis viribus corporis in publico ex tali bello laudem consequatur de fortitudine. Aut propter iniuriam criminis purgationem. cum scilicet imponit alicui furtum vel proditionem et homicidium. et ipse duello vel ostendere suam innocentiam. Sed tale bellum est peccatum mortale et valde graue in quibus homo exponit se morti corporis et anime. Et est prohibitum primo in lege diuina ubi dicitur. Non occides. scilicet nec te nec alium. talis autem exponit se occasione sui. Item est illud preceptum. Non terabis dominum deum tuum. Est etiam prohibitum duellum lege canonica. extra de pugnantibus in duello. pro totum. Insuper prohibetur lege civili. Et de gladiatoribus. Quare rationem in summa sua dicit quod nulla consuetudo potest excusare duellum a peccato. Et quod omnes indistincte peccant mortaliter offerentes se in duellum et suscipientes. et iudices qui desunt et presentant autem et assessores in hoc et dantes consilium aurilium et fauorem. et sacerdotes qui dant his benedictiones. Idem dicitur Hoffmannus. et L. bo. ii. q. i. c. v. Ad idem facit c. Consuluisti. ii. q. v. Tertio fit rixa ratione malignationis. puta cum aliqui iniuste inuadunt alium vel alios. vel cum se defendunt cum iniuste inuadunt. puta cum ministri regum voluit iuste capere aliquos reos et illi se defendunt ne capiant. Sunt etiam rixae malignae civium que partiales dicuntur. quorum civilibus bellis ciuitates florissime funduntur etiam sunt euerse. Quod cum potentia diuitias et gloriam romanorum redegit ad nihilum nisi bella civilia. Hoc Lucanus. hoc Salustius. hoc ceteri reges

romanarū scriptores testat̄ vt plene posuit
in quadragesimali nostro de penitentia
in p̄mone de discordia. Sed p̄fecto vt sa-
piens dicit. Ab vna scintilla auget ignis
p̄ncipiū belloꝝ civilium exorū fuit in vrbe
dū gracchi p̄tra nobiles fauere t̄rabant
populo. Cū inquit Aug. li. iij. de ci. dei.
c. xxij. Inimū civilium belloꝝ fuit seditio
nes gracchoꝝ agrarijs legib⁹ exitate vo-
lebant cū agros populo diuidere quos
nobilitas p̄perā possidebat. Sed t̄z ve-
rustā iniquitatē audere p̄uellerē piculo/
sissimū inuoyt res ip̄a docuit p̄nciosissi-
mū fuit. Et li. ij. de ci. dei. c. xxi. dicit. Unus
gracchoꝝ occisus fuit a quo scribit sedi-
tiones graues cepisse salusti⁹. Quia p̄o
romani desolacionē vr̄bis sacram asserē
bant qm̄ xpm̄ susceperūt eiusq; cultū in
vrbe. Aug. p̄taco li. iij. c. xxvij. errorem
istū p̄furar. At cū sic Crudelia bella ci-
uilia oibus bellis hostilib⁹ auctoꝝ et
am̄ coz̄ facit̄b⁹ amariora q̄bus illa res/
publica nec afflicta sed p̄dita oīno iudi-
cata est lōge ante aduentū xpi exorta sūt
scz Marij et Scille Sertorij et Latilli-
ne Lepidi et Catulli. Pompeij et Lesa-
ris. Sed qd̄ de roma cōtendim⁹ cū etiaz
dicibus nostris r̄tas viderim⁹ calamita-
tes occasiones t̄p̄dationes exilia dāna re-
rū altissimoz palatioꝝ ruinas et mala ī
numerayt sic dicā in tot italie ciuitatib⁹
p̄p̄ter ciuilia bella et r̄tas indebitas
Ad quas n̄ mitigandas nō medioctiter
profuerūt p̄dicatores doctissimoz viro-
rū et p̄cipue sancti Bernardini q̄ multas
extinxit discordias et populos conduxit
ad pacem. deserat̄ itaq; huius ignis eru-
rentissim⁹ ardo et ira deposita inuigilet
vnusq; pacifice viuere qui in numero
filioꝝ dei cē desiderat eius gratia suauis-
sima recreari. Quaz nobis ille largiat̄ q̄
est b̄ndictus p̄ oīma secl̄a seculoz. Amē.
Feria sexta quarta hebdomade. De
homicidio.

Sermo vigesimuseptim⁹ et nonus

Sal mibi bi

Debere. q̄ba sūt redempto-
ri nisi originaliter Jobā
nis. iij. c. et in euāgelio
hodierno. Quē admodū desiderat ceru-
ad fōres aquarū. ita amozosus iustus desi-
derat saluos facere peccatores. Sed plerū-
q̄tato ire sue ip̄etū percipit vt nō solū
audire recusent blandam vocē eius ad
penitentā eol dulciter inuitantis. quin
imo oculis clausis ad omne malū sese fa-
ciles reddunt et expeditos. Et cum calo-
re iracundie contra suos proximos in-
brientur putant se obsequiū prestare. Do-
si vitam illis auferunt violentē. Sunt
quandoz tales dū predicat euāgelij
xpi presentes quibus bene est. vt ostēda-
tur sui magnitudo peccati. Hi sunt quē
occidere aliquem sibi exofum dispofue-
runt. vel si occiderunt in p̄terito t̄tran-
tur vt desperent de misericordia dei. Ab-
his erigit christus aquam vel emendat
onis vel penitentie. Propterea vt eis de-
tur occasio reuertendi ad bonam et quie-
tam vitam in presenti sermone de homi-
cidio dicere statui. Et dimissis illis que
posita sunt in quadragesimali de penitē-
tia. Adhuc de ip̄o tria hodie mysteria
ponemus declaranda.

Primū dicit crudelitatis.

Secūm dānabilitatis.

Tertiū irregularitatis.

Quē crudelēs sūt q̄ se interficiūt aut in-
ceres aut parentes. // Cap. p̄mū

Primū mysteriū de homicidio de-
clarandū dicitur crudelitas. Ad
magā namq; crudelitāē spectat
eum quis absq; causa rationabili et iusta
interficat aliquē. Sed maxima est crude-
litas cum quis interficit seip̄m vt p̄ntē
Tho. ij. q. lxxij. et p̄sumat. xxij. q. v.
c. Si nō l̄. s. Nō occides. q̄ p̄t̄ ar̄ ita

crudeltas adhuc distingui & lat⁹ q^o cō
sistat in tribus.

¶ Primo in occasione sui.

¶ Secūdo in occasione innocētis

¶ Tercio in occasione parentū

¶ Circa occasiōē hō sui occurrūt q̄nq̄
difficultates. Prima est an liceat alicui
occidere seipm cā melioris vite v̄l felici
tatis cū⁹ p̄scāde. Sicut fecit Iho /
bro⁹ p̄hs de q̄ mentōem fac Aug. li. j. d
e iur. dei. Ad h̄ n̄det Iho. ij. q. lxvij.
q^o h̄ nō licet q̄ trāsirus bois de hac vita
ad altā feliciorē nō sit lib. ro arbitrio ho
mis sed p̄tate diuine gr̄e. ¶ Scōda difficul
tas ē an liceat occidere seipm cā euadē /
di miseria p̄sentis vite paup̄eris & fu
sionis infirmitat̄ & b̄mōi. Sic fec̄ achī
rosel laq̄o se sus p̄dēns. vt br̄. ij. Regū
xxij. c. Silr̄ saul vt notat. j. Regū v̄l
ca. vicus in bello a philisteis irruit su
p̄ gladiū suū. & nō plene mortu⁹ rogauit
a malechitā suū suū vt interficeret eū ne
illuderet a philisteis. q̄d & fecit. Et p̄mi
Machabeoz. xiiij. c. narrat q̄ ozias ne
capet & illuderet a gentilib⁹ se occidit.
¶ Mar⁹ brue⁹ & Sauts cassius vt refert
Doro⁹ li. vj. in cāpis philippic⁹ victi
ad despariōē pulsi. brue⁹ la⁹ sed cassi⁹
caput iuitat̄ p̄uissōib⁹ p̄buerūt. ¶ Dar
eus anton⁹ vicus ab octauiano i bel
lo terrestri & nauali s̄m Doro⁹ obses
sa ab octauiano alexādria in q̄ ip̄e mora
bat gladio se permitte venire ad man⁹
octauiani. Ad hoc dicit Iho. q̄ nō licet
alicui seipm occidere vt euadat miseria
alias. q̄ ē assumere mal⁹ malū ad vitan
dū min⁹ malū q̄d est p̄rōnem. Nā v̄tri
mū maloz vite hui⁹ & oim̄ terribiliū est
mors. vt dic̄ p̄hus. iij. c. b̄bicoz. ¶ Tercia
difficultas. an cā puniēdi peccatū om̄is
sum liceat alicui occidere seipm. Sic fec̄
iudas q̄ penitētia duci⁹ p̄t̄ p̄ditionem
p̄t̄ abiens laq̄o se sus p̄dēdit. vt br̄ Na
t̄bei. xxxv. c. Dicendū q̄ neq̄ h̄ licet. q̄ n̄

potest malefactor occidi nisi p̄ iudicium
publice p̄tatis. ¶ Quarta difficultas. an
liceat mulieri se occidere cā vitande cor
ruptiōis. Sicut fecit q̄dā coniugata bone
stissima. p̄ q̄ cū misisset dioclerian⁹ im
paroz vt ea abuteret p̄pter pulchritudī
nē dixit marito. Qui cū n̄dissz obuari
nō posse illa nō accessit sed se interfecit
vt habet in eccl̄astica historia. Ad hoc
n̄det q̄ hoc nō est licitū. q̄ nō ē cōmittē
dū crimen maximū q̄d est occidere se vt
euret min⁹ cr̄imen alienū. Nō em̄ c̄ri
men m̄lieris p̄ violentiā violare si con
sensus nō ad sit. Sed em̄ p̄t̄m̄ forni
catōis q̄ occisiō sui. ¶ Quinta difficultas
An cā fugiēde libidīs dū. s̄. m̄lier tūz
ne cōsentiat in aliq̄d peccatū. puta ne vi
olentia in actu cōsentiat delectatōi pos
sit licite occidere seipm. Et ad h̄ dicitur
q̄ nō licet. q̄ nō sunt faciēda mala vt ide
veniat bona. vel vt eurent mala p̄t̄rim
minora & min⁹ certa. Incertū est em̄ an
aliq̄s in futurū cōsentiat i peccatū. Nā po
tens est de⁹ eripe a q̄cunq̄ sup̄ueniente
tribulatōe. siue a peccō liberare. Quare
samson occidit seipm excusat sic Aug⁹
ponit s̄m̄ de ciui. dei. Et cōfirmat. xxij.
q. v. c. Nō licet. ¶ Nicola⁹ de lyra simi
li rōe videt excusare saulē allegās op̄ini
onē hebreoz q̄. s̄. se occidit ne in ip̄o illu
deret deus verus hebreoz a philisteis.
Sed s̄rū sentit Aug⁹. xxvj. q. v. c. nec
mirū. & cōiter a doctorib⁹ tenet q̄ saul dā
natus sit et reprobatus. ¶ De Ozia insug
idē refert Nicola⁹ de lyra. s̄. q̄ nō pecca
uit se occidēdo. Iho. hō dicit cōtrariuz
Et lz laudet in libris machabeoz illud
fit p̄pter q̄ndā sp̄z fortitudis seu appa
rentiā. sed nō fuit in eo vera fortitudo. s̄
mollicies nō valēs mala penalia susti
nere. ¶ Secūdo cōsistit crudeltas homi
cidij in occasiōe innocētis. Dicit em̄ Ero.
xxij. c. Innocētē & iustū nō occides. vt ei
dicit Iho. Lū occasiō peccōis imātū s̄z

licita inq̄ntū ordinat ad bonū cōe q̄t per
ip̄m corrūpit. Iustoz aut̄ sit p̄uatiua
boni cōis r̄ p̄moria q̄t ip̄i sunt p̄ncipa
lioꝝ ps multitudis q̄ ceteri sustēantur.
Iō nō licz occidere eos nisi de sp̄ali mā
dato dei. Nā cū deus habeat dñū mor̄s
r̄ vite. et̄ cū ordinatōe oēs moriunt̄ iu
sti r̄ peccōes. iō qui mādato dei occide
ret innocēte nō peccaret. Sic abraham
volebat facere vt̄ scribit̄ Gen. xxi. c. de
q̄tra ait Aug. li. j. de ciuit. dei. c. xx. Abra
ham nō solū nō est culpā crudelitatis
crimine. verū etiā laudat̄ est noīe pietas
q̄ voluit filiū nequaq̄z scelerate s̄z obedi
na. Q̄ aut̄ innocēs r̄ iust̄ p̄ morte p̄in
gar ad regnū celeste hū? vite miseras e,
uadens p̄ accidēs ē op̄i occisionis. Et bo
nitate em̄ dei h̄ ei euenit r̄ sui bōa dispo
sitiōe nō est actu homicide p̄ se. Tercio
p̄sistit crudelitas homicidij i occisiōe pa
rētū. r̄ fm̄ Hosti. parricida i iudicio cō
uictus vel cōfessus punit̄ nō pena dca
piratōis sicut alij. s̄z virgis sanguineis
verberat̄ in cuculo in sacco corij cocti su
ti immisus cū cane gallo gallinatio. id ē
capone r̄ sumia r̄ vipera i pfundū mar̄
iacrat. vel in fluuū primū iuxta sitū re
gionis vt̄ oīm elemētōz vsu carere inci
piat. vel si mare nō fuerit primū aut flu
uius tradat̄ bestijs. L. eodem. ti. l. j.

¶ Q̄ ūiter peccant interficiētes reos
auctoritate p̄pria. r̄ viri interficientes
vxoꝝes. r̄ mulieres pcurātes abortum.

Capitulū secundum
Secundū mysteriū d̄ homicidio
deklarandū d̄: dānabilitas. Dā
nant̄ in occisiōe hoīm tria genera. Pri
mi sunt occidētes reos p̄p̄a auct̄e qd̄ fie
ri nō pōt absq̄z pctō mortali. Ratō fm̄
Tho. q̄ occidere malefactorē licitū est
inq̄ntū ordinat̄ ad salutē tot̄ cōitatis.
Iō ad illū solū p̄tinet cui cōmittit̄ cura
cōitatis cōsuāde. Sicut ad medicū p̄ti

ner p̄cidere mēbz puridū qm̄ ei cōmissa
fuerit cura tot̄ corp̄is r̄ nō ad aliū me
dicū. Cura aut̄ boni cōis cōmissa ē p̄nci
pib̄ r̄ alijs habētib̄ publicā auct̄e. r̄ iō
eis solis licet occidere malefactorēs nō
alijs. Quāuis enī facere aliqd̄ ad cōem
vtilitatē qd̄ nulli nocet sit licitū cui libz
p̄uate p̄sone. nō tñ illd̄ qd̄ alicui nocz li
cet facere r̄ si vtilē alijs. nisi fm̄ iudiciū
habētis publicā p̄ratē. vñ Aug. xxiij. q.
fi. ca. vlti. ait. Quis sine aliq̄ publica ad
ministratōe maleficū. furē. sacrilegū. adul
ter. p̄iurū aut̄ quēlibz criminosuz interfe
cerit aut̄ mēbz debilitauerit velut homi
cida iudicabit̄. ¶ Sed nūqd̄ licz occide
re eū q̄ rebellis ē ciuitati sue r̄ noꝝ? r̄ cp
tus extra terminos iuris dicitōis illi? ciuita
tis si ip̄a ciuitas edictū publicū fecisset.
q̄ si q̄s eū vbiq̄z occidat p̄mū recipiat
pecunie vel alteri? rei. Et videret̄ q̄ sic
q̄ h̄ nō agit p̄pria auctoritate s̄z publi
ca exq̄ ciuitas dedit talē licentiā. S̄z cō
trariū tenet̄ cōiter. Nā ciuitas nō h̄z iu
ris dicitōem vel aliquā p̄ratē extra suū ter
ritoriū. Et ad iniuriā sibi reputaret vna
ciuitas si altera veller punire s̄bditū su
um seu in sua ciuitate existentē. Hoc est
cū mittere falcē in messē alienā qd̄ p̄
hibet̄. r. q. iij. c. Scriptū. vñ si occidens
ex tali licētia capet̄ in ciuitate illa aliē
vbi illū occidit. r̄ ip̄e vt̄ homicida iuste
punret̄. Iniusta ē ergo talis lex r̄ mor
taliter peccat̄ ea statūēs. q̄t allicit̄ hoīes
ad peccādū. Tbi aut̄ q̄ noꝝ? ē multā cō
mūitati r̄ dign̄ morte p̄pter potētiā r̄ se
qlā suā nō possz capi vt̄ ordinaro iure cō
denari. si dñs p̄ncipalis vel iudex habe
ret absolutā p̄ratē quōcūq̄z puniendi.
si p̄missio ordine iudiciario occidi sa
ceret nō videt̄ peccare nec homicida cē.
seri. exq̄ ille meret̄ mortē r̄ puniri n̄ pōt
aliter. ¶ Sed nūqd̄ furē licet occidere.
R̄ndet̄ q̄ si fur nocturnū discerni n̄ po
terat̄ q̄ ad furādum r̄ nō ad occidēdū ve

venisset nec alis poterat dephedi potuit
occidi. als nō ē de furi. c. Si pfodiēs
ff. de furis. l. furē. furē vō diurnū non
licet occidere nisi se telo tūc defēdat. quia
mē pl^o ē q̄ fur. Latrone etiā insidiāre in
itinētib⁹ fm̄ leges civilibz licet occidere.
vñ glo. in. c. Inter alia. extra de immunita
tecccliaz. dicit. Publicos latrōes licet
vnicuiqz ipone occidere sine pctō. xxij.
q. v. c. Lū hō. Et capri i furē suspēdūt.
ff. de peris. l. Capitaliū. s. famosi. Do/
test etiā aliqz occidere nocturnū depo/
pularōē. p. p. l. e. l. j. r. ij. Nullū q̄ lz
occidere. p. p. a. auctē. nec infidelē iudcū
paganū vel hereticū. Sedi q̄ dānant
de homicidio sūt mariti interficiētes. p. p.
ores. p. p. rias in adulcō dephēsas. qd̄ nul
lō mō licet extra iudiciū. fm̄ Richardū
Tho. r. alios in q̄rto. dist. xxvij. r. ē pec
catū mortale. Et q̄uis lex civil h̄ pmit
tat. ff. de adulterijs. l. Quod ait lex. La/
mē lex h̄ facit nō vt licitū cecidens. s. qz
nō infligit penā p̄pter maritū in citam
tuz marit vel patris. Illa m̄ lex hodie
correcta ē p̄ auct. nouo iure vbi d̄ q̄ ad
ultra d̄z intrudī i mōasteriū. r. sic nō est
rea mortis. Sed in hoc standū ē legi ec/
clesie fm̄ quā interfectōib⁹ cōiugū sem/
p̄ cōiugū denegat. xxvij. q. ij. c. Interfe/
ctores. Sed q̄uis nullo mō liceat vro
rē occidere auctē. p. p. rias. m̄ querit vtruz
latē inueniēs clericū cū vxore m̄se foro
re vel filia. p. p. rias turpis agēte si p̄uiri
at illū incidat i canonē. Ad qd̄ r̄ndet. c.
Si vō. extra de sentētia exco. q̄ talis nō
est cōpellend⁹ ad sedē aplicā accedere. r.
Glo. sibi dicit. Dute cūm parit canonē. qz
tā iustū dolorē p̄pelere nō possit. L. ad
legē iulīā de adulteris. l. Bracc⁹. Si q̄s
m̄ inuenit clericū turpis agēte non ita
prima cōsanguinitatē linea incidit i ca
nonē. quia tūc nihil interest ei⁹. imo cul
pa. est se immiscere rei ad cū nō p̄nenti
ff. de regul iuris. l. culpa. Tercij q̄ dā/
nāt de homicidio s̄ m̄lieres adultere et

fornicarie q̄ timētes scādalu filios occi/
dūt i vfo diuerf⁹ medicinis. S; he n̄ ex
cusant a mortli gūssimō. nō m̄ reputat
homicidiū cū in vtero ē nisi fuerit puer
peruū aiātū ania rōnali. xxij. q. ij. c. Qd̄
vō. Dī aut fornicariū mascul⁹ spacio. xl.
diez. r. scia spacio. lxx. q̄. Nota q̄ n̄ licz
m̄ez ex infirmitate n̄ valēt euadere mor
tē cit⁹ ad mortē accelerare vt ples i vte
ro nō moriat. nec plēnōdū nātā occide
re vt m̄ saluet. et oēs q̄ coopant. ad hu
iusmodi opa cōsulēdo vt auxiliādo. vt
medici. aromatarij. r. alij s̄ homicide. ij.
q. j. c. notū. S; h̄ loco incidit dubiū vñ
vtr⁹. s. m̄lieri liceat occidere volēt se op
pmere nō valēt alit⁹ euadere man⁹ eius
R̄nder Ray. in sūma q̄ duplex est circa
h̄ opinio r. neutra p̄ferat alteri. T̄ n̄ vide
tur dicendū q̄ nō lz intēdere aliq̄ mō oc
cisiōnē volēt oppmēre. Sic nec etiā iua
dēt ad mortē p̄ sui defēsiōe. S; si defen
dēdo ne violet⁹ fringat illū occidi sibi im
pūtet. Et si dicat q̄ occidēdo ē cā mortē
ill⁹ corpis r. aie cū i actu volūtatē peccā
di morat. R̄ n̄ q̄ ipē ē cā sibi q̄ alteri in
iuriat. Illa aut vtr⁹ iure suo naturali q̄
licz vim vi repellere. r. mag⁹ tenet saluti
sue p̄uidere q̄z alteri. Nā ex ponit se p̄
culo r. sentēdi actū peti p̄mittēdo se op
primi. p̄p̄ difficultatē renitētie volūta
tis cū nō facit qd̄ p̄t ad euadēdū. Sed si
se tueat q̄n̄ p̄t saluo eo vñ mortē opp
menti p̄t seq̄ renitēdo mēte pctō ipa n̄
peccaret. Sic r. si q̄s inuasus ne se defē
dendo cōtingat occidere p̄mitterz se occi
di. n̄ peccat s; maior⁹ h̄tuz. eēt. si at mu
lier possz alit⁹ euadere vt clamādo fugiē
dor h̄mō n̄ excusare a mortli occidēdo.

De irregularitate q̄ d̄bit⁹. p̄pter homi
cidij r. duodecim documētis circa h̄mōt
irregularitatē.

Capitū tercij.
Ereū mysteriū declarandū de
homicidio dicit irregularitas.
Est aut irregularitas fm̄ specu
larōē nōra seu impedimētū canonicū

Qua q̄s p̄hibet ad ecclesiasticos ordines
p̄moueri ⁊ in eis dē ministrare. Nec autē
p̄rabat p̄pter homicidiū vel murtarōz
mēbroz. Pro cui⁹ declaratiōe pleniorē
notāda sunt aliq̄ documēta. Prīmū do-
cumentū q̄ si homicidiū fiat solū mente
nunq̄ inducit irregularitatē q̄ lex p̄mo-
tōis factū requirit. xv. q. i. c. si. Immo et si
q̄s vibret gladiū animo occidēdi. ⁊ t̄n̄
sequitur effectus mortis v̄l murtarōis nō
incurrit irregularitatē etiā si vulneraret
⁊ certū sit q̄ nō est mors secuta v̄l amif-
sio mēbri. neq̄ directe vel indirecte. Qd̄
p̄terea dico q̄ si vuln̄ intulisset nō de-
se mortale. ⁊ vulnerat⁹ vel p̄t̄ impitiā
medici vel p̄pter defectū custodie. s. q̄ n̄
cauet sibi a nōt̄is mortu⁹ ē vulnerans
nō est irregularis s̄m̄ Pet̄ de anchara
no. Sed vide meli⁹ extra de homicidio.
c. Petrus. Sc̄m̄ documētū q̄ illi q̄ i-
ter sunt vindicta sanguis seu mortis. ⁊ n̄
p̄stant cōsiliū vel auctoritatē nō sunt ir-
regulares s̄m̄ Innocentiū ⁊ Bullm̄. eti-
am si appeterēt illi⁹ mortē. Tercū do-
cumentū q̄ q̄ videt aliq̄ occidi ⁊ dele-
trat. ⁊ possit etiā sine sui piculo libera-
re si vellz q̄uis pessime faciat. nō t̄n̄ ē ir-
regularis. sicut nec medic⁹ q̄ dimitte in-
firmū mori nolēs mederi. ⁊ diues qui di-
mittit paup̄m fame mori. xv. q. i. c. Si
q̄s iratus. Quartū documētū q̄ si quis
mandat occidi aliq̄ v̄l murtari ⁊ seq̄t
effectus ē irregularis. Si t̄n̄ reuocasset
mandatū ⁊ exp̄sse ⁊ sine vlla fieriōe pro-
hibuit ⁊ anteq̄ seq̄ret effect⁹ nō ē irregu-
laris s̄m̄ Innocentiū ex de symo. c. Sic
tuus. Quintū documētū q̄ si q̄s man-
dat aliq̄ s̄berari imbibēs exp̄sse ne occi-
dat̄ aut murtat̄. Et s̄berator nihilomi-
nis occidit v̄l murtat̄ est irregularis mā-
dato: sicut executor. q̄ mādādo ī culpa
fuit. extra de homicidio. c. Is q̄ lib. vj.
Sextū documētū q̄ ep̄s v̄l ali⁹ p̄lar⁹
q̄ habet iurisdicciōem t̄palē d̄z p̄stituere

iudicēz secularē q̄ audiat causas p̄cipue
sanguinis. Et illi p̄t̄ ⁊ d̄z p̄cipe q̄ facta
ar vnicuiq̄ iusticiā. Si aut̄ talis iudex ī
terroget eū ī sp̄ali. qd̄ agendū ī tali. q̄
sez meret̄ penā sanguis. p̄t̄ r̄ndere. con-
sule p̄tos. Et cauet̄ ne p̄pter suā r̄nsio-
nem directā vel indirectā ille intelligat
q̄ debeat cū sanguine punire s̄m̄ Ray.
Si ex hac r̄nsione re⁹ occideret̄ vel mu-
rtat̄. t̄ esset ille irregularis. Potest etiā
p̄larus delegare alicui specialit̄ sup̄ aliq̄
maleficio ⁊ h̄m̄ in iurisdicciōe sua p̄mil-
so vt̄ inq̄sita p̄tate iusticiāz exeq̄tur. Et
si cui cōmittit̄ sic exeq̄ret̄ ⁊ occidat nō p̄-
pterea ille p̄larus est irregularis. Extra
ne clerici v̄l monachi. c. Ep̄us. Septi-
mū documētū q̄ nō solū iudex ī causa
sanguis vbi sequitur effect⁹ ē irregularis.
sed etiā assessor. testis. notari⁹ scribēs v̄l
p̄ferēs sniam vel scribens attestatiōnes
vel legēs dū publicant̄. vel scribēs vel
dictās lras p̄ vindicta sanguis. oēs hī
irregulares sunt q̄ coopant̄ ī mādato
sententiē. s̄m̄ Ray. di. l. Si q̄s. Extra ne
clerici vel mōachi. c. sniam. Sed si ihu-
iulmodi snia nō esset effect⁹ securus s̄m̄
Bullm̄ q̄uis sunt irregulares ep̄s p̄t̄
sup̄ hoc disp̄sare. Princeps aut̄ q̄ leges
cōdidit cui⁹ legis auct̄e hoies sūt tradi-
ti mortū nō p̄pter h̄ effect⁹ irregularis. q̄
incertā p̄sonā non aniaduertit. vt̄ notat
Archidiacon⁹. xxiij. q. v. c. officia. De
taū documētū. Si p̄larus vel ali⁹ clerici
ad defensionē rez suaz ponūt̄ q̄relam de
malefactorib⁹ suis siue q̄ eos dānifica-
uerūt penes iudicē secularē ⁊ emendant̄
sibi p̄t̄ fieri ⁊ p̄videri ne talia p̄sumā-
tur ⁊ eos si h̄m̄ querelis iudex inferat
mortē exigente iusticiā nō s̄t irregulares
dicti clerici si p̄stati sunt exp̄sse q̄ pe-
nā sanguinis nō int̄dunt. extra de homi-
cidio. c. platis. li. vi. Nonū documen-
tū q̄ si q̄s interrogaret̄ ab aliq̄. an liceat
occidere malefactorē. si m̄deat q̄ licet p̄

LXXXIX

pen dca pbabiliter ipe mdens q in erro
 gans velit facere fm silu e irregular
 est. Sec^o aut de mltione generali cogniti
 omis vel opmionis ex q no credit aliquez
 inde iudicadu vel occidedu fm Raymu
 du. Decimu documentu q si ds suadet
 alicui q undubitant expdat se morti pro
 xpo r ecclia r ille morit tali cosulto no est
 irregular fm Inno. r Hostien. Unde
 cimū documentū q si ds comittit homi
 cidū veneno siue gladio siue quocunqz
 spōtanea volūtate est irregular r no po
 test pmoueri r pmo^o debet in pperuū d
 poni. Et de homicidio. e. Sicut dignū.
 Et cū tali nūqz dispensat in ordine vt of
 ficio. di. ry. c. Nitor. Etā si sit occul
 tus ministrare in ordine suo nō pōr d rē
 porib^o ordi. ca. finali. Poterit tñ dispē
 sari cū tali in beneficio. Nec excusat seu
 curat irregularitatē si h facit ex pcepto
 iudicis q̄tus nō peccet obediēdo si iusta
 snia est. xij. q. v. ca. Lū miles. Duode
 cimū documentū q q associat homicidā
 vt si oportet defendant q̄tus nil aliū fa
 ciant sūt irregulares si sequit mors vel
 mutilatio. Etā si dissuaserunt p̄us illi
 homicide vt nō faceret r tñ volentē omi
 no facere associarūt. Silr oēs q de fami
 lia rectorz associat malefactorē cū ducit
 ad mortē siue eq̄stres siue pedestres. cun
 cti sūt irregulares. Qui etiam trahūt ad
 chordā vel aliā torturā reū vt p̄fiteatur
 maleficiū. r ille facit r occidit est irregu
 laris. Qui etiā acuit vel portat materiā
 cū ds est decapitādus vl mutuat vl por
 tat scalas vel funes p aliquo suspendē
 do est irregularis. Sed pone casū q cle
 rie^o anio irato vadit ad occidēdū aliq̄tē
 r reperit ipm mortuū ab alijs vt satisfi
 ciat anio suo amputat cadaueri caput.
 vtrū talis sit irregularis. Et cōter dicit
 doctores q nō. qz hō mortu^o nō ē hō fm
 Archi. Nota tñ qz hec irregularitas ho
 micidij quocunqz r quorūcūqz sit con

tracta ante bap tismū p bap tismū delect.
 di. li. c. Si quis post bap tismū. fm Sof
 fre. r Bullm. Sed post bap tismū p so
 lū papā dispensat qd etiā nō facile fac
 Grauisimū itaqz p̄cūm est homicidium
 qd ex omi pre inuenit puniri cū sit cōtra
 magnū homis bonū r siderabilis cere
 ris alijs bonis tempor. alibus qd est ipsa
 vita. Dinc Licio li. j. de officijs air. p̄n
 cipio generi aiantū omi est a natura tri
 burū vt se vitā corpusqz suū tuca^t decli
 netqz ea q noitura videant omia q sint
 ad viuendū necessaria inquirat r pareat
 vt pastū r lanibula et alia eiusmodi ge
 neris. Nec ille Abstinentū itaqz ab illo
 crudeli petō. vt sic bibamus aquā gracie
 iesu xpi. qui est benedictus in eternum r
 in seclā seclorū Amen.

Sabbato quarte bebō. De luxuria for
 nicatoz siue de fornicatione simplici.

Sermo vigesimus octauus.

Deducunt ei

mulierē in adulterio dephen
 sam. Scribunt hec sba. Jo
 hānis. viij. c. r i euāgelio ho
 dierno. Nescio an temerarius cenferi de
 beā si dixerō talē eē hoc tpe hoim p̄ditio
 nē vel paulominus inferiore qualis fu
 it dū inundauit in diebus noe diluuiuz
 sup terrā. euz vix reperiatur vnus e mil
 le qui nō turpitudini r inq̄namento lu
 xurie succūbar. Nec siquidē pestis cru
 culentissima oēs cuiuscūqz stat^o fere p̄ra
 minauit. Et vbiqz peccā carnis miserōs
 mortales inficiūt. Quāobrez app̄me pu
 to fore necessariū. vt p̄tra luxuriāz in se
 quētibz dispuremus. Et licet materia
 sit de se turpis r ingrata. tñ ea honestate
 verboz negociū h psequemur qua nul
 lus nisi volēs erubescat. Nec omitrēda
 est obiurgatio tā feridi vicij ex co q pau
 ci quidā sine rōne scandalisānt. cū poti
 us oēs q se mūdōs puros r mūdōs car

III

stirare putat letari deant eū audiūt viti
perationē hoim carnaliū z luxurie dedi
roz. Et quoniā de luxuria in generali et
de adulterio scripsim⁹ in quadragesima
li de penitētia. Hodie de luxuria fornicato
roz dūtarat dicem⁹ de qua tria mysteria
ponimus declaranda.

Primū dī acceptōis.

Secūm obiectōis.

Tertiū probationis.

¶ Quid fornicatio alicū dī idolatria. ali
quā omne peccatū mortale. alicū imundicia
luxurie z stricte concubitus soluti cuj so
luta

Cap. primū.

¶ **P**rimū mysteriū declarandū de
fornicatione dī acceptōis. Accipit
nāq fornicatio in scripturā mul
tipliciter. Primo dī fornicatio idola
tria vel infidelitas ex eo qd aia recedat p
intellectū a deo adherens falsitati z erro
ri. Et de hac sepe respēdit ppls anti
quus iudeoz qd sepi⁹ idolatrabat. vii dī
Osee. iiii. c. fornicati sūt a deo suo. et. j.
palipomenō. v. c. fornicati sūt post dōs
pploz. Et iudicū. viii. c. fornicati sūt cū
baalim qd erat idolū gentiliū. Et Sap.
xii. c. Initiū fornicatōis exquisitio ido
loz. Et. xxvii. q. j. c. Idolatria. Augus
tin. Idolatria z qlibz nōria supstitō for
nicatio est. Secūdo fornicatio dī qeunqz
culpa mortalis inquātū p eā qd recedit. z
si nō fidem affectū a deo legitimo spōso
sūt. vii Aug. dicto. c. Idolatria. Auari
cia z qlibet culpa qua aīa aberrat a lege
dei fornicatio dici pōt. Et de hac domin⁹
Dicit. iij. c. dīc. Tu fornicata es cū ama
toribus multis tū reuertere ad me z ego
suscipiā te. Nā cū tot fornicatū amatori
bus quot creaturas inordinare z sup deū
diligat. Tertiū fornicatio dī oīs actus
luxurie sūt illud Iud. xxxij. q. vii. ca. nō
solū oīs imunda pollutio fornicatio dī
qūis quisqz diuersa turpitudinis volu
ptate prostituat. Sed prope dī fornicatio
no ser⁹ venere⁹ iter solutū z solutā q dī.

citur fornicatio simplex ad distinctionē
fornicationis large supre. Nec hō fornicatio
simp⁹ est spēs luxurie sūt. Lho. ij.
ij. q. 154. v. etiā ponit. xxxij. q. j. s. Lū. ij.

¶ Triplici obiectōe conat fornicato
res probare fornicationē simplicē nō eē
peccatū. z de solutione predictarū obiectio
num.

Capitulū secūm.

¶ **S**ecundū mysteriū declarandū dī lu
xuria fornicatoz dī obiectōis. Cō
tendūt nāq sepe nūero fornicato
res defendere z excusare peccatū suū cētā
qz probare fornicationē simplicē nō esse
peccatū triplici obiectōe. Prima eoz ob
iectio est qd de⁹ nō pcepit aliqd qd sit mor
tale peccatū. sed de⁹ pcepit osee vt dī eius dē
j. c. qd sumeret vxorē mulierē fornicariā
z faceret filios fornicationū. qd fornicatio
nō est peccatū. Secūda obiectio Omne
peccatū mortale triat charitati. s. fornicatio
nō contrariat charitati nec dei cū nō sit
directe contra deū nec proximi. qz p hō nullū
hōi sit iniuria. qd nō est peccatū. Cū Am
brosi⁹ dīc. Dis sūma xpiane discipline i
misericordia z pietate pstitit quā qd habz
z si lubricū carnis pariat vapulabit sed
nō pibit. Tertia fornicatoz obiectio ē
qd Iudo. dīc. di. xxxiiij. Christiano nō dī
cā plurimas sed nec duas hīe simul licitū
est sed vnā tū. aut vxorē. aut si iunx
deest loco et⁹ cōcubinā. sed in cōcubinatu
est fornicatio simplex qd nō ē peccatū. Ad
primā obiectiōem rōndet Lho. vbi. s. Uno
mō sūt Micro. videlicet qd oīscas meretri
cē z fornicariā quandā accepit in vxorē
z de impudica fecit castā. et in hō nō mō
pōt argui. Sic nec hodie si qd meretri
cē duceret in vxorē volentē honeste viue
re. vt patet. xxxij. q. j. c. Nō est culpā dū
vū extra de sponsalib⁹. c. Inter opa. lau
dāt illi qui mulieres meretrices cōbētes
de lupanari ducūt in vxores. Nā vt sibi
dī Inter opa charitatis nō minimū ē er
rantē ab erroris sui semita reuocare. Et

Vt die ibi glo. Meretricies dicunt q ml
 roz libidum patit. xxxij. di. c. Tuda. vl
 qru publice venalis e turpitud. xxxij. q
 iij. c. Meretrices. Nicolaus ho de lyra
 dicit q vxor qua accepit ofcas dr mulier
 fornicaria qz erat genilis z hanc accepit
 ofcas vxore ex dispofaroe dei. Vel potest
 puenientissime dici q fornicatio dr esse
 pcm in qm est ptra rone recta. Ro aute
 hois recta est fm q regulat volutate di
 una que est pma z fuma ro. Et to qd ds
 facit ex volutate dei eius pcepto obediens
 non est ptra rone recta z si videat cōtra
 cōmune ordinis rone. sicut nec est cōtra
 naturā qd fit p miraculū qmuis fit cōtra
 cōmune cursū nature. Et ideo ofcas nō
 peccauit fornicado ex dei pcepto. Nec p
 pte talis cōcubitus debet dici fornicatio
 nisi referendo ad cursū cōmune. Ad se
 cundā obiectionē nī. Tho. q fornicatio
 simplex pvariat charitati proximi qm
 ad hoc qz repugnat bono prolis nascitu
 re vt ostendem⁹ in seqnti mysterio. dictū
 ho Ambrosij nō est intelligendū qz forni
 cator mortis nō dānet ppter opa miseri
 cordie exhibita. sed qz illa dispōit ad
 gratiā z ad penitentiā vñ venia in pāri
 psequet. Ad tertiā obiectionē nī. Bra
 tianus di. xxxij. Qz ibi p cubina sumit
 impropie vi delictet pro ea q ducta est ve
 re in vxore. sed sine solēitate legali. pu
 ta sine instrumto dūb⁹ z testib⁹ z hmoi
 hanc cōiugē fac affect⁹. sed p cubinā no
 minat lex. Et sic etiā sumit cōcubina di.
 xxxij. c. Is qui nō habet.
 Qz probari pōt fornicationē cē pcm
 auct. rone z exemplo. Cap. tertiu.
 Errū mysteriū declarandū de for
 nicatione dr probatio. Ad confir
 mationē huius probabimus sim
 plicē fornicatores cē pcm mortale triplr
 Primo auctoritate.
 Secundo rone.
 Tertio exemplo.

Primo probamus fornicationē esse
 peccatum auctoritate. Inquit em Apo
 stolus ad hebreos. xij. c. Fornicatores et
 adulteros iudicabit deus scilicet ad mor
 tem eternam. Et prime ad thessalonicen
 ses. iij. ca. Nec est voluntas dei vt absti
 neatis vos a fornicatione. Et prime ad
 Corinthios. p. c. Neqz fornicemur. sicut
 quidā eorum fornicati sunt. z ceciderūt
 in vna die. xxxij. milia quando. s. filij is
 rael fornicati sūt cum filiabus moab. vt
 scribit Numeri. Et ad Gala
 ras. v. cap. Manifesta sunt opera car
 nis que sunt fornicatio. adulteriū. inuiz
 dicia. impudicitia. luxuria. idolorū scri
 ptus. veneficia. inimicitie. contentiones.
 emulationes. ire. rix. dissentiones. se
 cre. inuidie. homicidia. ebrietates. cōmes
 sationes. z his similia. que vobis sicut
 predixi qm qui talia agūt regnū dei non
 consequentur. Et Thobias. iij. ca. At
 tende tibi idest caue ab omni fornicatione
 z pter vxorem tuam nunquā parat⁹ cri
 men scire. fm alexandriū de ales in secun
 do summe. Lumen proprie iporitat pec
 carum mortale. Et Augul. di. xxxij. c.
 Audite. Nō licet vobis fornicari. Suf
 ficiant vobis vxores. Nō licet hie con
 cubinas etiā si vxores nō habent. z Ihi
 dor⁹ xxxij. q. v. c. Nō mechaber⁹. Nec qd
 quā pter m amonij federa alijs feminis
 misceat ad explendā liddine. Secun
 do probam⁹ fornicationē esse peccatum
 ratione. Est quippe fornicatio contra le
 gem naturalem. vt em inquit Tho. ij. ij.
 vbi sup. z in. iij. ptra gentiles. Ratio na
 turalis dicitur homi q filij debeant nutri
 ri a parentibus vsqz ad temp⁹ debiti. Ad
 hoc autem nutrimentū pertinet nō soluz
 abus corpalis. sed etiā intellectionis. sci
 licet doctrine morū z discipline quo nō
 est capax puer añ vsū rōnis. z cū postea
 fit capax non potest vna die cuncta ad
 discere sed paulatim. Et ad nutrimentū
 m 2

2092
tū. opale non sufficit pater in puericia.
Ad nutrimentū anie p correccionē non
sufficit mater. Naturaliter em̄ hō ē pro-
nus ad malū ab adolescētia sua. et in tali
etate parū timet matrē. Sz oportet q̄ ha-
culus timorū patrū sit sup eū. Proptea
dic̄ glo. in. c. Et lris. Et de uersioē in fi-
deliū. Q̄ filiū minor trēnio apd matrem
debet ali. Maior trēnio apd patrē. C.
de pria patrē. l. Nec filiū. C. d̄ infantib⁹
expositis. l. fecūda. Oportet q̄ si proles
d̄ duci ad pfectionē stat⁹ sui sz anmū et
corp⁹ ad qd natura instigat q̄ pntes sit
stene p magnū tps Sed fornicariū cū nō
sunt stricti aliq̄ lege ad cōmanendū. sed
possunt ad placitū separi imo et dñe sepa-
ri et ppter piculū palee iuxta ignē et ppter
scādaliū alioz amouendū. Iō et tali sepa-
tione sequit̄ dānū prolis. Contra rōnem
igit̄ naturalē est q̄ quis fornicet. q̄ oportet
q̄ pmaneat nō p modicū tps sed diu vl̄ cri-
am p rotā vitā. Inde est q̄ marib⁹ in spē
hūana magna sollicitudo de certitudine
prolis inest q̄bus iminet educatio plis.
Sed ad hanc certitudinē facit determina-
tio maris ad feminā p m̄monū p qd in-
dissolubile adinucē ligant. Hinc est qd
in. c. i. extra de iugio leprosoz. dic̄ glo.
Nō dñe iuges diutius eē alter sine al-
tero. xxiiij. q. ij. cap. Si quis necessitate
xxiiij. q. v. cap. Si q̄s vxorem Et in hoc
libo diut⁹ nō determinat̄ q̄nū extendat̄
Et iō in arbitrio boni viri existit. eē d̄ of-
ficio legati. c. De causis. Permittuntur
tū mariti q̄nq̄ ab vxoribus recedere. et
abesse p multa tpa in fauore terre sancte
extra de vo. c. Ad multa. Diut⁹ etiā q̄n
q̄ extendit̄ vsq̄ ad biēmū. ff. locat. l. Cū
dñi horreoz. C. obabitatio itaq̄ viri et vx-
oris aducit̄ vtilitati prolis. Nec obstat
si aliquis fornicādo sufficienter pvide-
at proli de educatōe. q̄ illud qd cadit sb̄
determinationē legi iudicat̄ fm̄ id qd cōi-

ter accidit. et nō fm̄ id qd in aliq̄ casu cō-
tingit. ff. de legib⁹. l. Nā ad ea. Proles i
sup ex fornicatōe suscepta ledit̄ q̄ pnat
om̄i dignitate tpali et eccl̄astica ordiat̄
om̄i et platuraz nisi legitime ac etiā be-
reditate p̄na. Sed in b̄ satis horradī
sūt illi nobiles q̄ p plures ānos fornicā-
rias detinuerūt genuerūt filios et filias
nec illas deserere volūt vt m̄monio il-
lis copulent̄ cū a pctō sic ambo liberari
possint. et filijs sbueniāt p legitimatōē
Nā vt scribit̄ in. c. Tanta. Extra q̄ filij
sūt legitimi. Tanta est vis m̄monij vt q̄
antea sūt geniti post stractū m̄monij
legitimi habeant. Idē insti. de nuptijs. §
vltimo. et. C. de naturalib⁹ liberis. l. Cuz
q̄s. et vt dic̄ glo. in p̄fatio. c. Tanta Tales
legitimi sūt q̄ ad ordines et honores. Or-
m̄monij oia purgat p̄cedētia. Et p̄di-
ctis pater q̄re fornicatio sit pctm̄. vnde
Aug. xxiiij. q. v. c. Meretrices. ait. Me-
retrices eē et ad meretrices accedere phi-
bet dñs. s. de vtro. xxiiij. c. vbi d̄r. Nō erit
meretrix de filiab⁹ israel. Tertio proba-
mus fornicatōē eē pctm̄ exemplo. Nā
vt habet̄ Act. xv. c. Et determinatōe fa-
cta p ap̄los in cecilio hierosolymis man-
datū fuit uersis ad fidē p̄cipue gētilib⁹
vt abstinerēt a fornicatōe. Et h̄ iō q̄ pa-
gani putabāt sibi h̄ licere. Sciat̄ ḡvnuſ
quisq̄ vas suū possidere. vt inquit apo-
stol⁹. i. ad thessal. iij. c. In sanctificatōe
et honore nō in passione desiderij sic et gē-
tes que ignorant̄ deū. Ipe d̄ppe conditor
om̄i m̄dos nos eē cupit vt sic digni sua
grā inueniamur. Quā nobis ipe largiat̄
q̄ viuit p infinita secl̄a secl̄oz Amen.
Dñica quarta in q̄dragesima. De lu-
ruria sodomitaz. Ser. vigesimū non⁹
et valde necessari⁹ sz modeste recitādus

Equebatur

cu multitudo magna. Ser. Ser.
būtur hec s̄ba Jobis. vi. c.

XCI

In euāgelio presentis dominice. Na
 xima profecto est multitudo christiano
 rum q̄ iesū xpm̄ ducē electoz seq̄ nolunt
 p̄ter lasciuā ⁊ carnales delectatōes. ita
 enī inebriant venenosa dulcedine volu
 prans. vt saluti sue inmemores facti. q̄
 de x̄p̄o b̄i s̄iunc p̄dicat̄ ducāt p̄ nibilo. ex
 cauit q̄dē illos malicia eoz ⁊ sua horēda
 p̄cā minime ee purant. Et lz ois luxu
 ric ac̄ abominabilis sit ⁊ detestād⁹. ve
 rūm̄ ille est q̄ alios excedit. q̄ aiām ledit.
 qui sūmo p̄i d̄i s̄i p̄licet q̄ sit p̄tra naturā
 Denoiatur aut̄ eoi vocabulo a sodoma
 igne s̄bueria vitū sodomitū. Hoc ē il
 lud qd̄ probdolor t̄p̄ib⁹ utis multos ha
 ber cultores. Hoc est illud q̄ indignatus
 deus p̄sepe p̄plos italie p̄tilentis ex
 terminat. Hoc tenet̄ ē illud p̄tra qd̄ ex
 clamare p̄dicato: quiliber debet. Inquit
 enī dñs p̄ Isaiā illd̄ qd̄ etiā ponit. xliij.
 di. c. Sic recetor. Clama ne cesses quasi
 tuba exalta vocē tuā ⁊ annuncia poplo
 meo scelera eoz. Et q̄uis in tractatu de
 timore iudicior̄ dei. aliqua de punitione
 scripserim sodomoz. Tū vt grauitas tā
 et sceleris cunctis fiat nota. statui in pre
 senti s̄mone de p̄cō illo aliqua p̄necessa
 riā enarrare. De q̄ p̄ponemus tria miste
 ria declaranda.

Prīmū d̄i nominatōis.

Secūm̄ conditōis.

Tertūm̄ punitiōis.

Quādecim sunt noia vitū sodomitici ex quibus dephendi pōt grauitas ⁊ enormitas tanti sceleris. Cap. p̄mum

Primū mysteriū declarandum de peccato sodomie dicit̄ nominatio. Ex nominatōe q̄ppe illius p̄cō ostenditur eius magnitudo. Nā decem sunt eius nomina.

Prīmū crimē pessimum.

Secundū nefandū crimen.

Tertū nefanda libido.

Quartū fedissima neq̄tia.

Quintū vitū ⁊ naturam.

Sextū stuprum.

Septimū passio ignominie.

Octauū turpitude.

Nonū abominatio.

Decimū bestialitas inexcusabilis.

Prīmū nomē vitū sodomitici est cri
 men pessimū. vñ Gen. xiiij. c. d̄i hoies so
 domire erant pessimi p̄cōres corā deo. ⁊
 Gen. xxxvij. c. d̄i d̄ ioseph accusauit fra
 tres suos apud patrē d̄ crimine pessimo.

Secūm̄ nomē est nefandū crimen. Et d̄
 hoc. xxxij. q. v. c. In eo. Tertū nomē ne
 fanda libido de q̄ in institutu. de publico iu
 dicio. s. J̄re lex iulia. Quartū nomen

fedissima neq̄tia. Et de isto. L. de adulte
 rijs. l. fedissima. Quintū nomē vitū
 p̄tra naturā. Et de isto in auerēico vt nō

luxurient p̄tra naturā. Sextū nomen
 stupri. de q̄ ff. de officio p̄sidis. l. ff. de
 postulādo. l. j. s. Remouet. ff. qd̄ meru
 cā. l. Isti quidē ff. de adulterijs. l. Na

riti lenociniū. s. ff. de extraordinarijs
 criminibus. l. j. Septimū nomē ē passio
 ignominie. Hoc expr̄ssit Ap̄ls ad Ro.

l. c. Tradidit inq̄ illos d̄s in passiones
 ignominie. Octauū nomē turpitude.
 de q̄ ibidē sic loquit̄ est Ap̄ls. Nasculi

relicto naturali vsu femie exarserūt i de
 siderijs suis. in muticē masculi in masculos
 turpitudine opantes. Nonū nomē

est abominatio. de isto fit mentio leuiti.
 xi. xvij. c. Lū masculo n. p̄miscer̄. coi
 tu fecit. qz abominatio ē. Decimū nomē

scz bestialitas inexcusabil ponit̄ ab arist.
 in. vij. ethicor̄. Et s̄e plus q̄ bestialitas
 dici possit qz vitū illd̄ excedit bestialem
 cōditionē. qz nlla bestia reperit̄ b̄ agere ita

q̄ palia vitia hō efficit s̄ilis bestijs. p̄ il
 lud at̄ inferio: oī bestia cū nlla tāta turpi
 tudine agat. Et si obijerit̄ qz nō vt ee b̄

p̄cōm̄ gū? ceteris vitij carnalib⁹. tū qz nō
 ē d̄ deū sic sacrilegiū. nec d̄ p̄xim sic adul
 teriū. Rñ. Lho. q̄ b̄ p̄cōm̄ iōguissimū ē

quoniam ipse violat ordo nature que est a deo
Iohannes scribit. xxxij. q. vij. c. flagitia. Di. ni
na lex non sic fecit boves ut se viderent mo
struatur. violat que per illa societas que cum
deus nobis esse dicitur eadem natura cuius ipse est au
ctor libidinis pueritate polluit. hec ubi
Dedit enim natura legem non solum hominibus. sed
etiam brutis quam ipsa brutia fuerunt et sodomi
te transgrediuntur. Hec est ut per masculum et
feminam fiat generatio et conseruatio animi
duorum in quolibet specie. vnde Philosophus in i. politi
cis. Necarium est hominem et feminam commisce
ri non ex electione sed a natura. quod si est eorum
bus animalibus. Et in secundo de anima. Via viu
entia naturaliter appetit continuationem sui in
esse que non est sine coniunctione actiui et passiu
Iudeus. si que natura instituit masculum et fe
minam ad generationem et procreationem fili
orum. ff. de iusticia et iure. l. i. §. Jus natura
le. Et in auctoritate. Quibus modis naturales ef
ficaciter leguntur. §. Licet. Coll. vi. r. C. de
indicta viduitate tollenda. l. si. Et. C. de
legitis heredibus. l. lege. Et in iusticia de her
redactione liberorum. §. Et h. Et in auctoritate. de
triente et femine. §. i. Coll. iij. Laborat
in vitio sodomitico homicidie sunt. et si non
gladio tamen facto. Et crudeliores sunt omnes be
stia. Nam leones et leopardi spem et dra
cones et alie fere laborant ad generationem
et conseruationem sue speciei. Sodomite autem
laborant ad destructionem generis humani.
Proinde tamen humana ratio scelus abhorret.
quod quoniam in se est generis humani punire nititur.
Nam si omnes essent in nefando vitio macula
ri quis homo generari posset. profecto non
masculum neque feminam. Iohannes scelerati sodo
mitice peiores sunt pharaonem et egyptios. quam
illi sic scriptum est. Exod. i. c. infliciebatur tantum
masculos hebreorum. feminae autem resuabatur.
De his omnibus sceleratioribus masculos et fe
minas occidunt. Propterea omnes doctores
affirmant periculum sodomie excedere et superare
quodcumque periculum per luxuriam. sic per. xxxij. q.
vij. c. Offerebat. c. U. c. Adulterij. Et

de pe. di. i. c. Qui puero. et de excessibus
prelatorum. c. Clerici.

De septem conditionibus sodomitarum quibus
correspondent septem que fuerunt in pu
nitione illorum. Cap. secundum

Secundum mysterium declarandum de
peccato sodomie dicitur conditio. ut cum dicitur
Tunc in speculo historiali lib. ij.
In punitione sodomitarum que notat. Gen. xix.
c. septem continentur in quibus significant septem
conditiones sodomitarum. Prima conditio est
corruptio nature. et hec ostenditur in clamo
re dixit enim deus. Clamor sodomitarum et go
mororum multiplicatus est nimis. Genes.
xvij. c. Sic enim miles que deflorat clamat ut
liberetur a corruptione. Ita natura clamat et
procurat de sodomis. Et ideo in pena huius peccati
et deestatione iusto dei iudicio loculle so
domitarum factum inatural. Nam huiusmodi in ma
resalutem quod dicitur mare mortuum. quod natura
alioque ubi nec pisces viuunt et aues desuper
volantes subito mortue cadunt. Secunda con
ditio sodomitarum erat impudencia peccati. ita enim
libere et impudenter absque verecundia huius facie
batur malum ac si esse opus licitum. vnde a maiore
vires ad minorem irruerunt in domum loth ut
abuterentur publice illis duobus angelis ho
spitio receptis a loth quos homines putabant
Et in pena percussis sunt cecitate. sic hodie
sunt alique ita ceci quod non solum non erubescunt sed
gloriantur de huiusmodi vitio vel se excusant de as
suefactione. Tercia conditio fuit sterilitas
coniunctionis. nam ex illa coniunctione vili nihil
poterat generari. sic in pena loth ille ni
hil genuit vtilitatis. Sic et isto vitio pro
ditur ut est predictum puant generatio filiorum
vnde puriphar qui emittit ioseph dicitur fuisse eu
nuchus id est ineptus ad generandum. Et huiusmodi
ut dicit Nicolaus de lyra et glo. i. q. i. c. Si
cut eunuchus Dominus exciuerat genitalia
ei et eo quod ad turpem vsum eius emerat ioseph.
Iohannes dicit impediuit eum. Propter tale vitium potest
vixit negare debuit. xxxij. q. vij. c. Des. in
glo. Quarta conditio sodomitarum erat ar

bon desiderij. **P**rimo desiderabatur illi iu-
 ros q̄ in mulieres. Cui corindz in pena
 ignis ardor q̄ cōbussit eos ⁊ poma nara
 in arboribus circūpositis illi lacui q̄ vsq̄
 ad maruritate sūt color viridis. **M**atu-
 ra ho si incidant fauile exēur in signum
 ignis eterni q̄ semp vrit pessimos sodo-
 mitas. **N**ō ē p̄dicādū populis qd narro
 Quidā si carceratus fuit eo q̄ assortiaue-
 rat aliū ⁊ abo dormierat cū q̄busdā moni-
 alib⁹ in monasterio ⁊ cū sepe h̄ facin⁹ cō-
 misissent res cū scādalo ppli p̄fecta ē
 ⁊ detecta. dū ho ego p̄quillissim⁹ a fre p̄-
 fero q̄re sic gues acilegiū cōmisisset. r̄-
 dit se nūq̄ montale aliquā terigisse. qm̄ i
 masculos t̄m ardebat cupiscentia eius
D virtū execrandū. **N** peccm̄ abhorēdū.
D tenis irōnabile ⁊ pl⁹ q̄ bestiale ma-
 lū q̄ extinguit amor ad mulieres ⁊ incēdi-
 tur ardor. **N**ō cēbitū ad viros ⁊ masculos
Quira d̄ditio sodomitarū fuit insensī-
 bilitas. **I**stud virtū fec̄ sodomitas insen-
 sibilis vt nihil sentiret de deo. **I**n cur⁹ si-
 gurā vsq̄ loth q̄ resperit retro vsa ē i sta-
 tuā salis. **S**exta d̄ditio fuit tenacitas
 voluptatis. q̄ illos iueneratos in h̄ vitio
 ad penitentiā nō sinchar redire. **H**uic re-
 nacitati cōm̄det gleba bitumis quā lo-
 cus ille multasarie vomit. **B**itumē autez
 est quedā terra sic colla adherēs. **S**ep-
 tima d̄ditio fuit flagitio. q̄ h̄ vitio infe-
 era erat tora societates talū. **C**ui cōm̄det
 in penā q̄ tora regio cū vrbe infecta sil-
 bversa est. **E**t p̄ h̄ etiā cōbussit domi-
 nus puulos ⁊ inocētes. q̄ si vixissent p̄-
 pter flagitiū imitari fuissent opa turpia
 alioz. vñ in h̄ miser⁹ est eis d̄s. vt habe-
 tur. j. q. iij. c. Paruulos.

Quod oēs leges puniunt pessimos so-
 domitas. **L**ap. rertū

Qertū mysteriū declarandū d̄ vitio
 sodomie d̄ punitio. **P**unit enim
 h̄ peccm̄ multip̄t in oi lege. **P**ri-

mo in lege diuina. **S**cribit em̄ leuitic⁹. **M**
 c. **Q**ui dormierit cū masculo coitu femi-
 neo vterq̄ opar⁹ ē nefas morte moriat⁹.
Secdo punit in lege eccl̄astica. **N**am
 vbi pro alijs peccis moralib⁹ iponit cōi-
 ter penitētia septēntis pro h̄ indicat peni-
 tentia maior. xxxij. q. ij. c. **P**ocipm̄. **S**e-
 q̄nti. **C**lerici aut̄ puici de h̄ vitio d̄nt of-
 ficio ⁊ beneficio puari. **E**xtra de excessib⁹
 plator. c. **C**lerici. **T**ertio punit h̄ vitū
 in lege imperiali fm̄ quā sodomita d̄z decā
 pitari. ⁊ q̄ cōmodat domū ⁊ q̄ mediator ē
 L. de extraordinarijs criminibus. l. **Q**ui
 puero. **S**cōm̄ ho legemunicipalē in ali-
 q̄bus locis tales d̄nt cōburi. **S**ūt etiam
 fm̄ leges om̄es sodomure infames. ⁊ ad-
 uocare ⁊ procurare nō possunt sc̄z si cēnt
 cōuicti. **S**c̄. de postulādo. **S**. **I**nfames. **S**
 sup̄ om̄ia illa est quotidiana ⁊ frequens
 dei punitio quā videmus qm̄ a triginta
 ante actis annis vsq̄ in p̄ntē diē tot pe-
 stilentijs ⁊ frequentib⁹ Italia veraxa est. **V**t
 iam ciuitates vacue sint populis. **E**t
 ob nullā cām puto hec euenire nisi pro-
 pter abominationē sodomitarū. **S**unt q̄
 solliciti ciuitatū rectores ad talia facino-
 ra extinguenta. **S**unt ⁊ penes erga filios
 diligentes vt correcti ⁊ bene instructi at-
 q̄ disciplinati tantā turpitudine vident
 Sic faciendo mitigabit ira dei. a q̄ nos
 liberet ielus x̄ps filius eius cui⁹ nom̄ sit
 i eternū benedictū. **A**mē

Seria sc̄da q̄ntē beb̄. **D**e luxuria ince-
 stuosoz.

Sermo trigelimus

Quediderunt
 scripture ⁊ f̄moni quem di-
 xit ielus. **S**cribuntur becc̄/
 ba **J**ohannis. ij. c. ⁊ in euan-
 gelio hodierno. **C**orrupti sunt ⁊ abomi-
 nables facti plerq̄ i studijs suis qm̄ nō
 in 4

plene credit que docuit christus de regno
celoz. Quia propter carnales effecti omnē
libidinē solacio corporis studēt explere.
Et lz in vicio carnis atq; luxurie multi
placit errēt. nō hodie dicere nobis occur
rit de peccato incestus. Est q̄ppe vicio
sū et grave in q̄d multi ex ignorantia. q̄/
dā hō ex malicia labunt. Est autē incestus
altera luxurie spēs q̄ consistit in admixtione
carnali cū cōiuncta cōsanguinitate. vlt affi
nitate vel spūali pentela. vñ Isid. rēv.
q. iij. c. Nō eā. Incestus inq̄t ē cōsan
guineaz vel affiniū abusus. Idē. xxxvj.
q. i. c. Lexilla. Et vrd. xxxij. q. vij. ca.
Adulteriū malū. Incestus graui⁹ peccatū ē
q̄ adulteriū. Ut igit huius peccati noti
cia ab omnib⁹ possit haberi in plenti ser
mone de luxuria incestuosoz dicitur tria
ponem⁹ mysteria declarāda de incestu.

Primū dicit commissiois.

Secundū phibitionis.

Tertiū punitionis.

Quōd comittitur incestus in cōsanguini
tate in affinitate et cōparentitate

Capitulū primum

Primū mysteriū declarā dum de
incestu dī commissiois. Comitti
tur inq; hoc peccatū in trib⁹.

Primo in cōsanguinitate.

Secundo in affinitate.

Tercio in spirituali paternitate

Primo comittit i cōsanguinitate. Est
autē cōsanguinitas vinculu psonaz ab eo
dem stipite descendētū carnali pparati
one tractū. s̄m Petz de palude in q̄ro
di. xl. Et nota qz dicit ab eodē stipite i rel
licendū est p̄pinq; als oēs hoies essent
cōsanguinei. quia ex vno. s. Adā fecit de⁹
genus hoim. vt dicit Aetiu. rviij. ca. Et di
cit cōsanguinitas a cōitate sanguis vel
a cōueniēdo magis i sanguine q̄ in carne
qz sanguis magis ē materia semis. Nā
sperma s̄m medicos ē sanguis purissī
mus. Et qd dicitū est carnali pparatiōne

excludit eū a cōsanguinitate ade. qz pio
ducta fuit spūali pparatiōe. Sed nō ex
cludit christū a cognatiōe cōsanguineoz
brē vgis. qz fuit natural pparatiō ex
pre mris. lz nō ex pre patris. In hac ve
ro cōsanguinitate sunt tres linee s̄m tripli
cē habitudinē quā habēt cōsanguinei ad
inuiçē. Una ē principati ad principium.
vt filij ad p̄rem auū pauū et supra. Et
s̄m hāc accipit linea ascēdentū. Secun
da est habitudo p̄ncipiū ad p̄ncipiū. vt
p̄ris ad filiū. nepotē p̄nepotem et infra.
Et s̄m hanc accipit linea descendētū q̄
nō est alia a linea ascēdentū. sed alit ac
cepta s̄m aliū raliū moduz cōputandi.
qz s̄m vnā fit acceptio ab inferiori ascē
dendo. s̄m aliā fit acceptio a superiori de
scēdendo. Tercia est habitudo eoz q̄
sunt ab vno p̄ncipio. sic fratru q̄ sūt ex
vno patre et m̄re. Et nepotū q̄ sūt ex duo
bus fratrib⁹ vel sororib⁹. r sic deinceps.
Et s̄m hāc accipit linea trāsuersal q̄ s̄m
diuidit in eā q̄ est collateral ascēdentū
in qua sunt auunculus. matertera r pa
truis. Et eā que est collateral descendētū
in q̄ sunt frater soroz. nepos et neptis
et filio vel ex filia. Ut intelligat igit
q̄lis incestus comittit. Sciendū qz postq̄
gloriosus deus p̄mos p̄ntes creauit vo
luit excludere a coniugio vnū gradu con
sanguinitatis. dicēdo p̄ Adā Benec. ij. c.
Relinquet hō p̄rem suū r m̄rem r adbe
rebit vxori sue. idē nunq; licebit villo tē
pore patri sumere filiā in vxorē vel m̄ri
sumere filiū in maritū. Et mltō min⁹ ex
tra cōiugiū carnaliter cognoscere. quia
maximū c̄stet scel⁹ incestus. In p̄mo etiā
gradu cōsanguinitatis i linea collateral
li fuit cōcessus. r raderem̄rimoniū filijs
ade. p̄pter necessitatē. qz aliū nō erāt. vn
de oportuit ad multiplicandū gen⁹ būanū
qz filij ade sumerēt in vxores sorozes car
nales. Sed s̄blata hac necessitate semp
fuit phibitū r̄rimoniū inter fratres et

sorores germanos. q̄m̄ maxim⁹ incest⁹ et
 multo magis extra cōiugū talis commi
 xio. ¶ In lege aut̄ antiqua fuerūt aliq̄
 dus cōsanguinitatis exp̄ssi in q̄b⁹ nō po
 terat cōtrahi m̄rimoniū. ¶ In noua autē
 lege p̄ determinatōem ecclie sunt declara
 ti esse quatuor gradus cōsanguinitatis et af
 finitatis. in q̄bus nō pōt cōtrahi matri
 moniū. vt patz extra de cōsanguinitate et
 affinitate. c. Si q̄ a stipite. et. c. Nō dz.
 Est aut̄ primus ḡdus in linea collatera
 liū germani seu sorores carnales seu ff
 et soror germani. Secūd⁹ grad⁹ filij du
 orū germanoz q̄ dicunt cōsobrini. Ter
 cius gradus filij cōsobrinorū. Quartus
 filij p̄dicorū. In nullo ḡboz graduū po
 test cōtrahi m̄rimoniū. Nō si q̄s faceret
 sine dispensatōe pape m̄rimoniū nullū
 esset. sed cōtinuus incest⁹. et excoicari ef
 sent sc̄iēter hoc agēdo. et filij illegitimi ef
 sent. Sicut si quis cognoscat aliquā cō
 sanguineā carnaliter in quocūqz p̄dicorū
 gradū incestū cōmitteret vterqz et
 norme peccatū. ¶ Secūdo cōmittit̄ ince
 stus in affinitate. Est autē affinitas s̄m̄
 Raymūdū primitas p̄sonaz ex carna
 li copula pueniēs om̄i carēs parentela.
 Tibi primo notandū q̄ contrahit̄ affini
 tas nō solū p̄ copulā cōiugalē. sed etiaz
 p̄ fornicariā. vt p̄batur. xxxv. q. iij. c. nec
 eam. Et extra de eo q̄ cognouit cōsan
 guineā vxoris sue. c. Diferētē. ita t̄m̄
 q̄ vir intrat claustra pudoris et pueniat
 ad cōsummatōnem opis. al̄s nō h̄beret
 affinitas. vt patet. xxxv. q. iij. c. Extraor
 dinaria. Et extra de eo q̄ cognouit cōsan
 guineā vxoris sue. c. fraternitatis. Se
 cūdo notandū q̄ affinitas hoc opatur q̄
 oēs cōsanguinei vxorū petri sunt sibi af
 fines in eodem gradu in q̄ sunt cōsangu
 nei vxoris. Sicut oēs cōsanguinei petri
 sunt affines vxoris sue in eodē ḡdu in q̄
 sunt sibi cōsanguinei. Et qd̄ dicit̄ de vx
 ore idē intellige de q̄cūqz muliere carnaliter

cognita mō p̄dicte. Sed cōsanguinei pe
 tri nullo mō sunt affines cōsanguineis
 vxoris sue. nec inter eos phibet̄ matri
 moniū. extra de cōsang. et affi. ca. Super
 his. vnde germani possunt h̄bere cū du
 ab⁹ sororibus germanis. Et p̄r et filius
 p̄nt cōtrahere cū matre et filia. Et relicta
 viri q̄ fuit germanus vxoris mee vxore
 mea mortua potest esse mihi vxor. Ex
 tra de cōsang. et affi. ca. Quod sup̄ his.
 Tercio notandū q̄ mortua p̄sona q̄ me
 diante h̄ra fuit affinitas. vtputa matri
 to vel vxore cōcubitorē vel cōcubina re
 manet nihilomin⁹ affinitas q̄ erat ad cō
 sanguineos eius. T̄m̄ affinitas h̄z quatu
 or gradus infra q̄s nō potest cōtrahi ma
 trimoniū. et hi fundant̄ in ḡdib⁹ cōsan
 guinitatis. Quare q̄ etiā fornicatus est
 cū aliq̄ nō potest cōtrahere cū cōsangu
 neis fornicarie. et cōuerso vsqz ad quā
 gradū. Et q̄ sic h̄berent essent excoicari.
 vt in dementina eos. ¶ Nota etiā s̄m̄
 Petz de palude q̄ q̄ cognouit cōsangu
 neā vxoris sue adhuc sponse soluta sunt
 sp̄salia. nec pōt illā sponsam h̄re vxorē
 rem obstāte sibi affinitate h̄ra. Nec ecō
 uerso illā quā fornicarie cognouit obstā
 te sibi publice honestatis iusticia. Et h̄
 nisi papa disp̄sante. Qui autē cognouit
 cōsanguineā vxoris sue cū qua dixit q̄
 verba de p̄senti sed nōdū cōsumauit ma
 trimoniū cū nō possit debitiū negare nisi
 intrādo religionē. videt̄ q̄ ad h̄ teneat̄
 ne incestū cōmittat cognoscēdo affinem.
 et cū hoc valeat facere q̄ nōdū consum
 mauit. ¶ Q̄ si vult remanere in seclō ne
 cessaria est sibi disp̄satio ad reddendū
 debitiū si hoc vult sine peccato facere. et
 pōt ep̄us dispensare. Qui autē cognouit
 cōsanguineā vxoris et cōsumauit m̄rimo
 niū tenet̄ q̄dem debitiū reddere sed petere
 nō potest absqz dispensatōe ep̄i. Si q̄s
 igitur in his quattuor gradib⁹ affinitat̄
 cōtraheret matrimoniū nullū esset s̄z con
 m. s.

inuis incest. vt in dicta clemētia. col.
Qui etiā p copulā fornicariā hāc affini
tate cōtraxisset nō posset trahere cū cō
sanguineis illi. cū qua fornicat. est. sed
bene cū illa. ¶ Nota etiā diligēt q si qd
cognouit carnaliter mulierē cui. matrē
vel filiā vel sororē germanā vel conso
brinam habet vxorē si cognouit carnali
ter illā anteq̄ cōtraxisset p sba de p̄sen.
ei cū ea quā duxit in vxorē matrimoniū
nullū est. r dirimi debz ppter impedimē
tū affinitatis pcedēs. Sed si carnaliter
cognouit illā postq̄ duxit p sba de p̄sen.
ei cū p̄dicā. s. muliere vel filia v̄l sorore.
v̄l alia cōsanguinea vel affine matrimo
niū qdem tenet. sed p̄dit ius p̄cedēti debi
tū ab vxore. reddere nō tenet sed exigere
nō potest absq̄ p̄ccō mortali. extra de eo
q̄ cognouit cōsanguineā vxoris sue. ca.
Discretōem. er. xxv. q. ij. c. Qui dormi
erit. r. xxij. q. vij. c. Qui dormierit. cum
p̄lib. capitulis. ¶ Tercio cōmittit ince
stus in spūali paternitate r cōpaternita
te que dicit cognatio spūalis. q̄ contra
hicitur in collarōe duoz sacramētoz. s. ba
ptismi et cōfirmatōis. Et habz tres gra
dus. Prim⁹ dicit cōpaternitas. r p̄tra
bit iter patrē r matrē eius q̄ tenet ad ba
ptismū vel cōfirmatōem. r eū q̄ tenet ad
baptismū vel cōfirmatōem. ac etiā vxorē
rem eius vel etiā q̄ baptizat vel p̄firmat
Secund⁹ dicit paternitas. r h̄bit inter
eū qui tenet ad baptismū vel cōfirmatio
nē aut etiā q̄ illa sacramēta cōfert q̄ dicit
tur pater spūalis r eū vel eā q̄ tenet qui
dicit filius ei⁹ spūalis vel filia spūalis
Tercius dicit fraternitas. r p̄trahitur
inter illū q̄ tenet vel eā ad baptismum
vel confirmatōem r filios ei⁹ qui tenet.
Si ergo in hoz gradū q̄ ad vltra non
extendunt aliq̄s cōtraxerit matrimoniū
nullū est sed dirimendū. Et similiter si
qd cōmiserit opus carnale cū aliquo vel
aliquis in aliquo gradu hui⁹ cognatiōis

spūalis incestū cōmittit. xxx. q. iij. c. j. Et
tra de cognatōe spūali. c. Martinus. ce
vt dicit. xxx. q. vij. ca. ¶ Incestuosi
dū in ipō detestādo atq̄ nefando scelere
manent nō inter fideles christianos sed
int̄ gentiles r cathecuminos habeant.
¶ Notandū s̄n hoc loco aliq̄ documēta.
¶ Primū q̄ excepto sacramēto baptisimi
r p̄firmatōis p collarōem alioz sacramē
toz nō p̄trahit cognatio spūalis. vt pa
ter de cognatōe spūali. li. vij. ¶ Scdm̄ do
cumentū q̄ p̄t aliq̄s h̄bere cū sorore fi
lij sui spūalis. xxx. q. iij. c. illud. ¶ Tercū
documentū q̄ pater p̄t h̄bere cū il
la quā filij eius tenuit ad baptismū. di
cro. c. Illud. q̄uis filij nō possit h̄bere
cū illa quā tenuit pater ad baptismum.
¶ Quartū documentū q̄ ex eo q̄ cogna
tio spūalis nō habz ḡdus q̄uis filij na
turalis petri nō possit trahere cū filia
spūali ipsius petri quā. s. tenuit ad bap
tismū vel cōfirmatōem. possit t̄n trahere
cū filia filie spūalis ipsius petri. xxx.
q. iij. c. j. ¶ Quintū documentū q̄ filij du
oz cōparz siue sint geniti ante cōpater
nitatē siue postea possunt h̄bere ad inui
cē excepta illa sola p̄sona p̄ qua compa
ternitas est p̄tracta. q̄ nunq̄ poterit co
pulari alicui filioz sui patris spūalis
xxx. q. iij. c. Sup̄ q̄b. ¶ Sextū documēta
q̄ si qd pura petrus cōtra volūtātē vxor
is. pura marie tenz v̄l leuat de sacro fo
te filium alter⁹. pura iohem filium martini
p̄tra volūtātē ipsius martini. s̄m̄ iohem
neapolitanū in suis quolibetis v̄tq̄ h̄
bit inter eos vera cognatio spūal nō ob
stātē d̄ictōe volūtatis illoz. Ita q̄ Pe
trus est vere cōpater martini. r maria ē
vere cōmater iohis velut nolit. Quia qd
est ex statuto ecclē nō depēdet ex volūta
te s̄bictoz statuto r statutis. S̄z ex sta
tuto ecclē est q̄ cognatio spūalis trāse/
at ab vno coniugum in alter⁹ cōsummate
matrimonio. Et q̄ p̄p̄ritas acq̄rat pa

fi carnali p hoc q aliqs filiu ei? leuar de
 sacro fonte. **S**eptimū documentū q p
 pcuratorē nō potest cōtrahi cōpaterni/
 tas q̄ntū ad cognatōnes spūale. vr ponit
 Archidiaconus p legē post mortē ff. de
 adoprōib⁹. **Q**uatuor documentū q si plu
 res sint tenentes ad baptisimū p̄nt nubi,
 lomin⁹ illi inuicē trahere. vr notat In
 nocent⁹. **N**onū documentū q laicus
 q baptizauit aliquā siue i casu necessita
 tis siue extra nō pōt trahere cū illa. ex
 tra de cognatōe spūali. c. Ne dū. lib. vj.
Decimū documentū fm Tho. in. iij. di.
 xlij. q si vir vel mlier baptiset vel tener
 ad baptisimū filiū p̄riū si h̄ facit in ar/
 ticulo necessitatis siue p errore nō impe
 dit exigere vel reddere debitū. extra eodē
 ca. Si dō. Si autē facit p fraudē impedi
 tur exigere sed tenet reddere. Qd si vter
 q̄ fecit in fraudē neuter pōt exigere. z v/
 terq̄ tenet exact⁹ reddere fm Hostiēse.
Et addit q meli⁹ esset si trinerēt. Eodē
 etiā mō si vir tenet aliquē filiū vxor⁹ siue
 vel vxor⁹ mariti sui ex malicia nō ignorā
 tia nō pōt exigere debitū. Credit m̄ q su
 per h̄ possit eps dispensare. s. q̄ ad exa/
 ctionē debiti. fm Petr⁹ de palude. **C**in
 decimū documentū q si vxor⁹ petri puta
 Johāna tenuit ad baptisimū filiū berre.
 anteq̄ misceret vel cōtraheret m̄imo
 niū cū ipso petro. ipa mortua poterit pe
 trus habere in vxorē ipam bertā. Et sic
 successiue isto mō potest q̄s habere duas
 cōmatres i vxores. Sed si pet⁹ cognouit
 iohāna anteq̄ teneret ad baptisimū
 filiū berre nō poterit vnq̄ postea habe
 re bertā in vxorē. **D**uodecimū documē
 tū q fm opinionē aliq̄z cōpaternitas
 trāsit a viro in mlierē quācūq̄ carnaliter
 cognitā. q̄uis nō sit vxor⁹. Hāc opinio
 nē ponit Tho. in. iij. di. xlij. Idē tenet
 glo. sup. ca. Si q̄s ex cōiugio. vbi addit
 ratio. qz vna caro efficiunt fornicarius
 cū fornicaria. Idem tenet Jobes andree

Richard⁹ autē i q̄rto. di. xlij. dic. q si ali
 q̄ efficiant vna caro p fornicatōem non
 p̄ter h̄ trāsit cōpaternitas ab vno i ali
 um. qz p rē pure carnalē cōtrahit cogna
 tio spūalis. Idem tenet Petr⁹ de palu/
 de in. iij. dicens q cognatio spūal dicit
 quia a spūalib⁹ causat. vnde ver⁹ vide
 tur q nō sic fornicarij cōmūcent sibi acti
 ones sicut iuges. qz in fornicarijs non
 est nisi vinculū carnale ad ipus. In con
 iugatis vō spūale z carnale. vū sunt ma
 gis vnū in carne vna. vnde in cōputatō
 ne graduū pater z mater vna p̄sona cō
 putant. Quāuis autē esse duos in carne
 vna equaliter sit in fornicatōe et coniu
 gio. tamen hic vbi querit d̄ cognatōe spi
 rituali aliqd̄ debet facere vinculū spūale
 Anthon⁹ de butrio sup. c. Martinus
 de cognatōe spūali. refert vtrāq̄ opinio
 nem. Sed hanc vltimā dicit tenere hu
 gonē z archidiaconū z Jobem andree i
 nouella. Nec vr ipi dicūt obstat q copu
 la fornicaria inducit affinitatē. quia illd̄
 in affinitate corpali que etiā p illicitam
 copulā et vinculū corpale acq̄ri potest.
Sec⁹ in spūali vr est cōpaternitas que
 est vinculū spūale. vnde absōnū est di
 cere qz p copulā fornicariā contrahatur
 Innocent⁹ vtrāq̄ opinione ponit. et
 neutrā alteri p̄fert. vnde si q̄s inueniret
 tale matrimoniu iam cōtractum de p̄sen
 ti vel cōsummatū ex quo aliq̄ dicit illd̄
 tenere tura via esset vr peteret dispensa
 tio vel declaratio a dño papa. **Q**z si ha
 beri nō possit fm regulā Hostiensis q̄
 dicit qz vbi repiunt trarie opinionēs
 de m̄imonio vrz teneat vel nō adhrē/
 dū est illi q̄ indicat m̄imoniu tenere nisi
 cōtraria opinio fulciet canonica auctē
 exp̄ssa. Scdm̄ igit cū potius debent di
 mitteri in suo cōiugio q̄ separari. vbi autem
 tales nondum cōtraxissent consulendū
 esset eis qz abstinere a contractu hu
 iusmodi.

Questus phibet n̄ ut fuerit hono-
rentib⁹ n̄ ut extinguat occasio peccati. tū
entā ut p̄rabat inuicem z amicitia cū
extraneis. **Cap. sedm**

Secundū mysteriū declarandū de i-
cestu d̄ phibitōis. Prohibet si
quidē cōmixtio sanguineoz v̄l
affiniū p̄m t̄bo. ij. ij. q. diu. multiplici rō-
ne. Prima rō ē q̄ naturalis hō d̄z quan-
dā honorificētā gentib⁹ p̄ se q̄ns alijs
sanguineis q̄ ex eis dē gentib⁹ de p̄p̄nq̄
erabūt origine. Inuentū q̄ apud antiq̄s
ut Valer⁹ refert nō erat fas filiū suū si-
mul cū p̄re balneari ne seip̄os inuicē nu-
dos cōspicerēt. Manifestū est autē q̄ in
actib⁹ venereis maxie p̄siste quedā tur-
pitudine honorificētē p̄raria. Tū de his
hoies verecūdan̄. Et iō incōgruū est q̄
iūctio venerea fiat raliū p̄sonarū adin-
uicē. Secūda rō ē q̄ p̄sonas iūctas sāgui-
ne necesse ē adinuicē simul p̄uersari. v̄n
si hoies tales. s. q̄ sū. sanguinei v̄l affi-
nes nō arcerent a cōmixtione venerea ni-
mia oportunitas daret hoibus veneree
cōmixtionis r̄sicanimi eoz nimis mol-
lescerēt p̄ luxuriā. Tertia rō est q̄ p̄ hoc
sp̄ediret multiplicatio amicoz. Dū enīz
q̄s v̄rore extraneā accipit iūgnit sibi. q̄
dā spēali amicitia oēs sanguinei v̄ro-
ris ac si eēt sanguinei sui. Quarta rō
q̄ cū naturaliter hō sanguineas diligit
si adderet amor q̄ est ex cōmixtione vene-
rea fieret nim⁹ ardor amoris z libidinis
incentiuū qd̄ castitati repugnat. Et quā-
uis incest⁹ dicat̄ quasi nō castus z q̄libet
sp̄s luxurie corū pat̄ castitatē n̄. Anto-
nomasice d̄r de incestu q̄ si corruptio cas-
titatis q̄ abusus maxime iūctaz p̄so-
narū inducit corū p̄telā castitatis ex fre-
quēti p̄uersatione z cohabitatioe domesti-
ca. Propterea p̄iculosū est v̄r̄res cū so-
roribus dormiant z sibi. Aut cōpartes
cū cōmātib⁹ nimis familiarit̄ p̄uersēt
Qualiter puni⁹ ē incest⁹ ut patet in

uualis exemplis.

Cap. tertiu
Ertū mysteriū declarandū de ince-
stu d̄r punitiōis. Propter incestū
qd̄ paul⁹ excoicauit quendā corū
ebū q̄ ab arebat nouerca sua. Et tradit⁹
fuit p̄pter h̄ in p̄rācē sathane vt h̄r. j. ad
corinth. v. c. vt in corpe veraret a diabo-
lo sicut verabat in aia. Ruben q̄ cognō-
uit carnaliter v̄rore p̄ris sui iacob dimi-
nut⁹ fuit in p̄mogentura. v̄n dixit ei pat̄r
Ruben p̄mogent⁹ me⁹ maior in domo.
sc̄z cē debuit. s. p̄pter p̄mogenturā. Di-
nor in impio. s. es effect⁹. s. p̄pter incestū
tūū q̄ ascendisti cubitē pat̄ris tui z macula-
sti t̄boz ei⁹. Ben. penitio. c. Sed in li. d̄
h̄ndictioe p̄riarebarū legit. q̄ rubē infir-
mar⁹ ad morē p̄pter h̄ infirmitatem illa
c̄hā incurrit. Amon q̄ violauit sororē su-
am t̄mer fecit. fuit ab absalō. vt scribit. ij.
Regū. xij. c. Et gl̄ios⁹ baptista ita exhor-
ruit h̄ facin⁹. q̄ cū p̄cepit herodē regē il-
lud incurrisse cū herodiate cognata sua
egressus est desertū qd̄ neq̄ p̄pter penitē-
tiā deseruerat vt increparet tū nefas. et
cū sceleribus plurimis ille esset cecidit. s. o-
lum de hoc publice arguit eū dicens. nō
licet tibi habere v̄rore fratris tui. Mar-
ti. vj. c. Ob quā rēp̄sionē iohānes in
carceratus fuit z decollatus. Quis igit̄
enūceret quos sū. viri z mulieres in incestu
deperdit. quoz diuigatoz p̄pter incestus
peccata. Nolo ad p̄ticularia descendere
tantū confessores exhortoz vt caute in-
rogent penitētes q̄s si inuenerint laque-
is incestus irreptos nō absoluant ita de
facili. sed dent opam vt aiaz saluti pro-
ut expedit. s. ulat z d̄s honoret. Amen.

**Feria tertia ante beb̄. De peccō acci-
die Sermo vigesimus primus.**

**Ascendit ie-
sus i tēplū z dicebat. Scri-
būt bec p̄ba Jobis. vj. c. c.**